

PREMIS A TREBALLS DE RECERCA DE LA UdL
per a l'estudiantat de batxillerat i cicles formatius de grau superior

ONG: la cara i la creu

Andrea Sabaté Becerra

Tutor/a: Joan Dalmau Vilella

Centre: Col·legi Maristes
Montserrat (Lleida)

Data: 2019

Treball de Recerca 2n BTX
Lleida, curs 2018-2019

The image features two dark silhouettes of hands against a light blue background. One hand is positioned at the top right, reaching downwards, while the other is at the bottom left, reaching upwards. Their fingers are spread, and they appear to be reaching towards the large, bold, maroon-colored word 'ONG' which is centered in the middle of the frame.

ONG

LA CARA
I
LA CREU

AGRAÏMENTS

Un cop acabat aquest Treball de Recerca, m'agradaria reconèixer el mèrit de totes aquelles persones que m'han ajudat al llarg d'aquest procés i els qui m'han acompanyat i han mostrat el seu suport.

Moltes gràcies a la Universitat de Lleida, especialment a [REDACTED], ja que va ser una gran ajuda per impulsar el meu treball i donar-lo per iniciat, i per tota la informació i bibliografia que em va proporcionar.

Si la part pràctica és una realitat, és gràcies a totes les dones, dirigents, coordinadores i treballadores d'ONG, que van accedir a fer una entrevista per aquest treball. Moltes gràcies a

[REDACTED]
[REDACTED]

Finalment, agrair al meu pare i a la meva mare, que em van donar la idea per aquest treball i que m'han mostrat el seu suport en tot moment. També a totes les persones que m'han ajudat, ni que sigui mínimament, al llarg del procés: moltes gràcies!

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ.....	5
PART TEÒRICA	7
HISTÒRIA	7
TIPUS D'ONG.....	12
MARCS INTERNACIONALS.....	15
<i>El PNUD</i>	15
<i>ELS ODS</i>	17
<i>El O'7</i>	25
EL "COSTAT OBSCUR" DE LES ONG	30
<i>Greenpeace</i>	31
<i>World Wildlife Fund (WWF)</i>	33
<i>UNICEF</i>	35
<i>Humana / People to People (Poble per Poble)</i>	37
<i>ANESVAD</i>	38
<i>OXFAM INTERNACIONAL</i>	39
<i>Metges Sense Fronteres (Médicos Sin Fronteras)</i>	44
<i>El paper de l'Església Catòlica: Càritas, Mans Unides i Gescartera</i>	45
L'UNIVERS MEDIÀTIC A LES ONG	47
EL FUTUR DE LES ONG.....	49
<i>ONGD, reinventar-se com a moviments socials?</i>	49
<i>Una nova coordinació per les ONG?</i>	51
<i>Hi ha massa ONGD?</i>	53
<i>Hi ha un futur per les ONG?</i>	54
PART PRÀCTICA	57
ENTREVISTES.....	57
<i>CÀRITAS: Maria José Rossell</i>	57
<i>CREU ROJA: Cristina Figueras</i>	68
<i>ARRELS: Rosa Majoral</i>	76
<i>ANTISIDA: Anna Rafel</i>	84
<i>LIKA: Iolanda Bardina</i>	91
<i>VOLS: Begoña Simal</i>	97
<i>MEDICUS MUNDI / ALPICAT SOLIDARI: Mariola Espejo</i>	103
RESULTATS PART PRÀCTICA.....	111
<i>General ONG</i>	111
<i>Voluntariat ONG</i>	113

<i>Mass Media ONG:</i>	115
<i>Casos Corrupció ONG:</i>	115
<i>El futur de les ONG</i>	116
CONCLUSIONS	118
WEBGRAFIA	121
BIBLIOGRAFIA	125

INTRODUCCIÓ

Les ONG són organitzacions independents i sense ànim de lucre que sorgeixen arran d'iniciatives civils i populars i que en general estan vinculades a projectes socials, culturals, de desenvolupament o uns altres que generin canvis estructurals en determinats espais, comunitats, regions o països. Des del 1963 aquest tipus d'organitzacions existeixen, però no va ser fins a finals del segle XX quan es va començar a fomentar i popularitzar la creació d'ONG. Una part d'aquest treball estudiarà la història de les Organitzacions No Governamentals, analitzant la causa per la qual es va impulsar a crear una associació destinada a l'ajut, i per què a finals del segle XX aquestes ONG es van multiplicar. S'estudiarà l'evolució d'aquestes entitats al llarg dels anys, com també el funcionament d'aquestes, com es mantenen i com se subvencionen.

Les ONG, com ja s'ha nomenat anteriorment, es van crear amb la finalitat d'ajudar, però hi ha moltes necessitats en aquest món, per tant les organitzacions es classifiquen en diferents tipus, per tal d'ajudar en els màxims àmbits possibles. D'aquesta manera, les entitats s'han categoritzat tenint en compte el seu origen i naturalesa; el seu nivell d'inserció en la quotidianitat dels beneficiaris; i finalment, el grau de compromís en els assumptes del desenvolupament. Aquest treball també se centrarà en l'anàlisi dels diferents tipus d'ONG i els marcs internacionals com el PNUD, els ODS i el 0,7.

Les ONG, com a definició, tenen una finalitat altruista i solidària, però en alguns casos no és or tot el que rellueix. La gran majoria d'elles estan associades a sindicats, partits, confessions religioses, empreses i fins i tot el mateix Estat, que és la principal font financera de les ONG. Per tant, no és d'estranyar que en el repartiment de milions per la solidaritat s'amaguin benefactors que només busquen el benefici econòmic. Darrere de la façana de la solidaritat i l'ajuda al Tercer Món s'amaga un gran grup d'individus que, amb els diners recaptats, abans que res satisfaran les seves necessitats personals, i de la resta, es destinarà a la cooperació, tot i que sempre buscant la fotografia perfecta que faci publicitat de l'ONG i justifiqui els seus principis fundacionals. Evidentment no són així totes les organitzacions, n'hi ha que realment tenen la finalitat d'ajudar. Tot i això, aquest treball també es destinarà a estudiar el costat més obscur d'algunes ONG, posant exemples i casos de corrupció al llarg de la història.

També s'analitzarà el paper de l'Estat i del govern, ja que generalment es considera que hauria de ser el mateix govern el que construí els ponts, les carreteres, les escoles... en un país i no les entitats.

Per últim, es posarà en dubte el futur de les ONG si continuen com ho fan ara, proposant una nova manera de coordinar-se, i una alternativa per innovar, com podria ser reinventar-se com moviments socials.

Pel que fa a la part pràctica del Treball de Recerca, es basarà en les entrevistes a diferents tipus d'entitats per saber la seva opinió sobre tot el que s'ha estudiat a la part teòrica. També es pretén analitzar tot el treball que hi ha darrere de les ONG i quins són els perfils dels treballadors, cooperadors i voluntaris. L'objectiu de les entrevistes és conèixer el funcionament de les ONG, crear un debat sobre el paper del govern, el futur de les ONG i la seva faceta més obscura. També és pretén donar una visió en aquest treball sobre les diferents realitats en les quals treballen les ONG, com per exemple les associacions feministes, les que donen suport a malalties específiques, les que s'ocupen de la immigració, de l'extrema pobresa...

PART TEÒRICA

HISTÒRIA

Les ONG, com totes les organitzacions, tenen la seva història. Ens remuntem a 55 anys enrere, quan el 1963, per iniciativa de Jean Henri Dunant, un filantrop suís, es va crear la Creu Roja a la Convenció de Ginebra d'aquell any. Dunant es va horroritzar per la visió dantesca dels ferits per les batalles de Solferino (24 de juny de 1859), on francesos i piemontesos van vèncer als austríacs. Va ser tal la carnisseria, que durant el primer trobament internacional per tractar sobre les víctimes de la guerra es va decidir protegir els combatents malalts i ferits. Va ser aleshores quan va néixer la Creu Roja Internacional, que va estendre el seu auxili als naufragats (1907), als presoners de guerra (1929) i per últim als civils en temps de conflicte (1949).

Imatge 1 - Dels primers pòsters publicitaris patrocinant les ONG

Mitja Lluna Roja (països musulmans), Estrella de David Roja (Israel), Lleó Roig (Iran), Sol Roig (Japó), tots ells són integrants d'una associació internacional que ha ampliat el seu camp d'acció a la creació d'hospitals en zones subdesenvolupades, assistència sanitària en catàstrofes i recerca de desapareguts. La Creu Roja és el primer pilar de la xarxa de societats humanitàries que sorgiran després de la II Guerra Mundial, beneïdes oficialment per la ONU el 1945 i que des del 27 de febrer de 1950 rebran el nom d'Organitzacions No Governamentals.

Tot i això no serà fins a les dues últimes dècades del segle XX, quan les ONG es multiplicaran fins a aconseguir el volum d'avui; només als EUA hi ha dos milions reconegudes, mentre que a Espanya són gairebé 10.000. Una dada important és que entre els anys 1984 i 1985 van aparèixer en tot el món la mateixa quantitat d'ONG que entre el 1909 i el 1984, la qual cosa ens adverteix de l'extremada joventut del fenomen. És a dir, en definitiva, les ONG constitueixen un fenomen associatiu de no més d'una vintena d'anys de vida.

Aquest tipus d'entitats, en resum, es van crear un cop acabada la Segona Guerra Mundial, la qual va deixar un gran impacte moral entre la població. Es van adonar que el món havia quedat destruït, i havien d'actuar i fer alguna cosa per solucionar el que ells mateixos havien provocat. A partir d'aquí, com ja s'ha explicat, es va crear la Creu Roja, però aquestes organitzacions no es van popularitzar fins a finals del segle XX. Per què? Què és el que va causar que les ONG es multipliquessin arreu del món?

A causa dels canvis provocats per la caiguda del mur de Berlín el 9 de novembre de 1989, un nou moviment de solidaritat internacional va sorgir amb força, el moviment de les ONG. Però cal tornar una mica enrere per saber quins van ser els esdeveniments que van desencadenar aquesta popularització de les Organitzacions No Governamentals. Als anys cinquanta i seixanta era el moment en el qual les antigues colònies estaven accedint a cedir la independència a alguns països del Tercer Món. Ens situem en un moment històric on encara hi havia tensions entre els països capitalistes i els comunistes, i per tant a les antigues poblacions colonitzades del Tercer Món se les havia de convèncer que el mateix sistema capitalista que els havia esclavitzat durant molts anys, era el millor sistema per desenvolupar-se com a país, molt millor que el comunisme. D'aquí va néixer el terme *desenvolupament*, que era, en realitat, una readaptació als temps dels antics mites, com el d'*humanització*, *civilització* o *progrés*: a les poblacions colonitzades primer havien d'*humanitzar-les* mitjançant l'evangelització, la religió, després van haver de *civilitzar-les*, per tal que actuessin i pensessin com als països occidentals, i que dugessin a terme les mateixes revolucions industrials. Finalment, a finals del segle XX es van adonar que havien de *desenvolupar-les*. Per dur a terme això era molta ajuda que organitzacions contribuïssin en aquesta labor. D'aquí va néixer el primer gran brot de les que en un principi es van anomenar Organitzacions Internacionals No Governamentals, seguidament Organitzacions No Governamentals (ONG) i més endavant Organitzacions No Governamentals per al Desenvolupament (ONGD).

En aquesta època es van crear algunes de les ONG més importants avui en dia. *Greenpeace* i *Metges sense Fronteres* van ser de les primeres grans ONG en ser fundades. Per una banda *Greenpeace* es va constituir el 1971, una organització que va comprendre des del seu origen la nova realitat de l'emergent societat mediàtica, ja que organitzava les seves activitats solidàries des de la premissa de

Imatge 2 - El primer vaixell de GreenPeace

l'espectacularitat, amb la finalitat d'atreure l'atenció dels *mass media* i des d'allí projectar la seva influència a l'opinió pública internacional, fins que finalment es va convertir en una autèntica transnacional verda, una entitat que fins al dia d'avui és considerada una de les ONG més importants, i de la que es parlarà més endavant en aquest treball.

D'altra banda *Metges sense Fronteres* també es va fundar el 1971, a França. Una organització dedicada a l'ajuda humanitària, que a més a més d'actuar en les zones d'emergència, es va

convertir en una poderosa organització de denúncia de les responsabilitats dels Governos en la gestió de les grans catàstrofes, per la seva passivitat davant d'elles, demanat que actuessin i ajudessin més al seu propi país.

El 1976 es va crear a Canadà la gran ONG dedicada al tema dels Drets Humans, *Human Rights Watch*, una entitat que va impulsar la creació del Tribunal Penal Internacional, encarregat de vetllar per la Declaració Universal dels Drets Humans i perseguir els crims contra la humanitat. En finalitzar l'any 2000, 139 Estats ja l'havien subscrit.

Tanmateix, la història de les ONG no acaba aquí, es va produir la segona gran ona d'aquestes organitzacions durant l'últim quart del segle XX, quan EUA va començar a escriure les bases de la *globalització*¹, és a dir, l'extensió de les relacions socials de producció i la imposició de la llei capitalista en tota la Terra. Això va ser causa i conseqüència de la famosa Guerra Freda, que va comportar el desmantellament del Segon Món i el principi de la fi dels pactes interclassistes en el Primer Món. Les burgesies globalitzades, sense l'enemic comunista, perdrien la por a les seves poblacions "nacionals", trencant amb els seus compromisos redistributius. A la vegada l'Estat Social redirigiria tots els seus esforços a l'oferta, abandonant el Mercat de la demanda, la qual cosa permetria la re-mercantilització d'àmbits de la reproducció de la força del treball.

Imatge 3 - Mobilització contra les bases de la globalització

Per esmorteir socialment aquest procés, els Estats es divideixen en petites organitzacions, per intentar compensar el que ells mateixos i el Mercat deixen de costat, unes organitzacions intermediàries controlades a distància o indirectament per les diferents Administracions de l'Estat (mitjançant la fiscalització, la comptabilitat, la dependència financera, etc.) aquestes organitzacions són les ONG d'intervenció social o de desenvolupament.

D'aquesta manera tant les ONG com les ONGD es multipliquen. Tenim com a exemple el nostre país, Espanya. Ens trobàvem en un moment on les ONG eren gairebé inexistents, i on van passar de necessitar ajuda a ser donant d'aquesta, per tal d'unir-se a aquest "negoci de la cooperació".

¹ Globalització: La globalització és un procés històric d'integració mundial en els àmbits polític, econòmic, social, cultural i tecnològic, que ha convertit al món en un lloc cada vegada més interconnectat, en un llogaret global. Com a tal, la globalització va ser el resultat de la consolidació del capitalisme, dels principals avanços tecnològics i de la necessitat d'expansió del flux comercial mundial.

A la llarga d'aquests últims vint anys, i per aquest conjunt de raons, es produeix el *boom* de les ONG.

El problema és que mentre més ONG i ONGD proliferen en el planeta, més ha augmentat la desigualtat social i la pobresa, tant dins de les societats del Primer Món com en el del Tercer. A finals del segle XVI, després d'un segle de colonització europea, la diferència entre la societat més rica i la més pobre era d'1 a 2. Avui, després de 5 segles d'empobriment del món i de "cooperació per al desenvolupament", la diferència és d'1 a 60, a causa del fet que han set eliminades les principals fonts d'auto subsistència de les poblacions. Un altre exemple és que a principis dels anys seixanta del segle XX el 20% de la població més rica del món disposava d'una renda 30 vegades més alta que la del 20% més pobre; avui és 82 vegades més alta. Això significa que les 4/5 parts de la humanitat només sobreviuen, i ho fan amb el 17% del total de la renda mundial.

Amb la globalització capitalista, els sindicats, les organitzacions sociopolítiques i gran part dels anomenats "nous moviments socials" han set criticats per no poder integrar-se, i lentament han set reemplaçats per les ONG, les quals tenen la *mass media* al seu favor i la representació d'una senzilla i no problemàtica societat civil. Així ha passat també en el món dependent i neo-colonitzat, on moltes organitzacions o moviments combatents s'han vist obligats a convertir-se en ONG per poder sobreviure, literalment. D'aquesta manera el seu camp d'acció sembla infinit, i les ONG continuen multiplicant-se, fins que avui en dia s'estima que hi ha uns 10 milions d'Organitzacions No Governamentals en tot el món.

Aquesta popularització de les ONG ha portat com a conseqüència que l'any 2014 hi havia més de 1,4 milions d'ONG als EUA, 10.700 registrades a Mèxic i més de 3,3 milions a L'Índia. El sector d'aquestes entitats a Anglaterra i Gal·les es componia de 165.000 organitzacions benèfiques registrades, i el tercer sector a Alemanya es composava de més de 600.000 ONG, el 40% de les quals es van fundar després de l'any 2000. D'altra banda, a Sud-àfrica el 2015 hi havia 136.453 organitzacions registrades, es registren 68 noves ONG cada dia. Austràlia constava de més de 600.000 entitats, i Suècia de 232.000. A més a més, tal com van augmentant les ONG també augmenten les donacions. El total de donacions a les organitzacions als EUA l'any 2014 va ser de 358,38 mil milions de dòlars, un augment del 7.1% des del 2013. El 53% dels ciutadans a l'Àsia fa donacions a les ONG, sent Tailàndia (71%), Vietnam (70%) i Hong Kong (65%) els donants més freqüents, la salut i l'educació als nens és la causa més popular. Finalment, cal destacar que el

nombre de persones que donen diners a les ONG en tot el món van augmentar d'1,2 milions el 2011 a 1,4 milions el 2014. Per l'any 2030 s'espera que el número augmenti a 2,5 milions².

² Informació extreta de <http://ifp-fip.org/es/english-25-facts-and-stats-about-ngos-worldwide/>

TIPUS D'ONG

Existeixen diferents organitzacions i autors que proposen classificacions de les ONG, i és per aquesta raó que existeixen diferents distribucions d'aquestes entitats. La primera, basant-se amb el seu origen i naturalesa, el seu nivell d'inserció en la quotidianitat dels beneficiaris i el grau de compromís en els assumptes del desenvolupament, divideix les Organitzacions No Governamentals en tres categories:

- **ONG d'Autodesenvolupament:** es van originar en comunitats amb escassetat de recursos econòmics i amb el propòsit de millorar la qualitat de vida dels beneficiaris. Busquen la generació d'ingressos mitjançant els seus projectes. Formen part d'aquest tipus d'ONG les cooperatives, les empreses associatives o comunitàries o els grups pre-cooperatius, i el seu interès radica en la solució de problemes del sector com poder ser la salut, l'habitatge, la cultura o la recreació.
- **ONG de Suport, Acompanyament i Servei:** hi formen part les persones externes a la població afectada i que són conscients del problema existent i per tant busquen amb les seves activitats promoure directament el desenvolupament comunitari i suportar les organitzacions de base o altres ONG amb el mateix objectiu. En aquesta categoria destaquen:
 - Les ONG de desenvolupament (ONGD), les quals se centren en el desenvolupament de la comunitat mitjançant diferents activitats com la generació de coneixement i la prestació de serveis.
 - Les ONG d'Atenció i Assistència, les quals ajuden a les persones que es troben en circumstàncies d'extrema pobresa, abandonament o desastre.
 - Les ONG de Suport a l'Acció Governamental, creades amb l'objectiu de suportar els programes estatals de certs Govers, ja que són impulsades pel sector públic del qual depenen financera i/o administrativament, tot i posseir relativa autonomia com a organitzacions de la societat civil.
 - Les ONG Facilitadores de l'Acció de les Entitats Donants, tal com diu el seu nom, tenen la funció de canalitzar els recursos provinents de les agències d'ajuda a la població que els necessita.
 - Les ONG de Prestació de Serveis, les quals presten serveis complementaris o substitueixen l'acció de l'Estat en aspectes essencials per les poblacions com

poden ser la salut, l'educació, la recreació, l'assessoria jurídica i els serveis bàsics.

- **ONG de Representació Gremial i Coordinació Interinstitucional:** es divideixen en dos; els Gremis, constituïts per organitzacions de diferents branques de l'activitat econòmica, i les Agències Coordinadores, que agrupen les ONG d'atenció, suport i acompanyament.

La segona classificació està basada en dos factors principals: la seva orientació i la seva àrea d'influència.

- **Segons la seva orientació:** fa referència a on les ONG orienten les seves accions, existint quatre grans subtipus en el seu interior: les ONG de caritat o beneficència, les ONG participatives, les ONG de defensa i les ONG de serveis.
- **Segons la seva àrea d'influència:** s'hi troben entitats amb base comunitària (com per exemple una organització de veïns o un club esportiu), les ONG ciutadanes, les quals mantenen una àrea d'influència major que l'anterior, les ONG nacionals i les ONG internacionals.

S'ha de tenir present que ens podem trobar amb algunes ONG que actuen en diferents àmbits a la vegada, que abasten diferents tipologies. Això passa sobretot en les organitzacions més grans, que per la seva grandària poden actuar en diferents fronts.

Com ja sabem, hi ha quatre grans tipus dins de les ONG que es diferencien per la seva activitat, és a dir, segons la seva orientació:

- Les **ONG de caritat:** els seus projectes estan enfocats en suportar els col·lectius en vies de desenvolupament a través de diferents activitats. Tradicionalment, la distribució de l'aliment, roba i medicines era molt habitual. En canvi, avui en dia, la majoria de les ONG intenten donar eines per l'autoprotecció d'aquestes comunitats, assegurant-se que no existeixen cap tipus de relacions nacionals o internacionals, de dependència o exclusió, que intervingen en aquest desenvolupament i afecten negativament a la seva capacitat de millora. Aquí també s'engloba a aquelles entitats que col·laboren davant els desastres, les guerres o les catàstrofes humanitàries.
- Les **ONG de serveis:** el seu objectiu principal és el proveïment de serveis de salut, educació o planificació familiar, per exemple. Són serveis públics que a vegades els Estats no ofereixen, serveis que haurien de ser assumits per l'Estat però que, per un

motiu o altre, no abasten a tots els ciutadans. Com a alternativa les ONG mostren la seva ajuda de forma desinteressada amb l'objectiu d'un bé comú.

- Les **ONG participatives**: són entitats que plantegen projectes d'autoajuda en comunitats en l'àmbit local. La població d'una comunitat concreta col·labora en un projecte aportant béns, serveis, eines, terra, materials o mà d'obra per la seva execució.
- Les **ONG de defensa o apoderament**: funcionen com organismes de pressió en comunitats que necessiten un canvi en el sistema politicosocial o econòmic. En aquest grup s'inclouen les entitats de defensa animal o les ONG que lluiten contra els desallotjaments, com també aquelles entitats que busquen atorgar un paper i donar importància a col·lectius que per alguna raó se'ls ha discriminat, tractant d'integrar el feminisme o els col·lectius en risc d'exclusió.

D'altra banda, tal com hi ha subtipus dins de la classificació de l'orientació, també podem trobar diferents grups dins dels tipus d'ONG segons la seva àrea d'influència. D'aquesta manera, aquelles entitats de caràcter local se les coneix com **les ONG de base comunitària**, i sorgeixen d'iniciatives de la mateixa comunitat. Són, per exemple, els clubs esportius, les comunitats de veïns o les organitzacions educatives que busquen alfabetitzar a persones de la tercera edat que no van tenir accés a l'educació abans.

Si pugem una escala, trobem les **ONG ciutadanes**, que també actuen a escala local, però solen cenyir-se en una àrea major, com per exemple una ciutat. No té gaire diferència amb el grup anterior, ja que les seves motivacions i capacitats són similars a les de la base comunitària, no obstant el seu radi d'actuació és major en les ONG ciutadanes.

En l'àmbit **nacional**, les ONG també poden actuar en tot un país. Un exemple és Proactiva Open Arms, que actua a escala europea, però que va ser fundada i manté la seva seu a Badalona, Catalunya. També pot donar-se el cas contrari, com ha passat durant la crisi dels refugiats, on molts espanyols han fundat o han dut a terme activitats de les seves ONG a Grècia, per exemple, malgrat residir anteriorment a Espanya.

Finalment, les **ONG internacionals o transnacionals** treballen en diferents països del món, i gràcies a la seva labor són les més conegudes mundialment. A mesura que una entitat creix, el número de projectes i la difusió d'aquests és cada cop major, cada vegada es veu suportat per més persones, donant seguretat tant en la visió com la missió i la transmissió dels valors dels seus fundadors i socis. Exemples d'aquest tipus d'entitats són *Metges del Món* o *Save the Children*.

MARCS INTERNACIONALS

EI PNUD

El Programa de les Nacions Unides pel Desenvolupament (PNUD) està present en aproximadament 170 països i territoris, i treballa per eradicar la pobresa i reduir les desigualtats i l'exclusió. Ajuden als països a desenvolupar polítiques, aliances, habilitats de lideratge i capacitats institucionals amb la finalitat de mantenir aquests avenços del desenvolupament, per tal que es puguin convertir en regions que puguin viure sense cap dependència d'altres països.

Actualment es passa per un període en el qual organitzacions com el PNUD veuen grans oportunitats per poder avançar en el programa mundial del desenvolupament sostenible. El setembre de 2015 es van reunir els líders mundials per crear **l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible**, amb la finalitat de posar fi a la pobresa, de protegir el planeta i d'assegurar la pau i prosperitat per a tots els individus.

A més a més aquest programa impulsat per les Nacions Unides treballa per enfortir els nous marcs de desenvolupament, la reducció del risc de desastres i el canvi climàtic. Suporten els esforços dels països per dur a terme **els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, coneguts també com els Objectius Mundials, que orienten les prioritats generals del desenvolupament fins al 2030.

El treball del PNUD es basa a trobar solucions pels problemes existents en tres àrees principals:

- Desenvolupament sostenible
- Governabilitat democràtica i manteniment de la pau
- Clima i resistència als desastres

El PNUD, amb el seu marge d'actuació en diferents països del món, demostra ser un programa totalment institucional, que es manté compromès a treballar amb els aliats de les Nacions Unides. A més a més, el programa administra el Fons de les Nacions Unides per al Desenvolupament de la Capitalització (FNUDC), que ajuda al creixement econòmic dels països en desenvolupament completant les seves fonts existents d'assistència en capital mitjançant subvencions i préstecs; i el programa de Voluntaris de les Nacions Unides (VNU), que desplega a més de 6000 voluntaris de 160 països, en suport a la promoció de la pau i el desenvolupament a través del voluntariat en tot el món.

La fortalesa del PNUD emergeix de la confiança que els països en desenvolupament li atorguen, per ser un programa de caràcter imparcial, i pel seu compromís amb els més pobres i

vulnerables. A més a més exerceixen la funció de ser l'eix de tot el sistema de les Nacions Unides per al desenvolupament, ajudant als organismes a treballar junts per abastir el desenvolupament sostenible.

El Pla Estratègic per 2018-2021 es basa en l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i assumeix el compromís amb els principis d'universalitat, igualtat i deixar a ningú darrere.

El pla identifica sis "solucions emblemàtiques" en les que alinearà els seus recursos i experiència per aconseguir un verdader impacte en la pobresa, la governança, l'accés a l'energia, la igualtat de gènere, la resistència i la sostenibilitat ambiental.

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, de moment, ha dut a terme tres projectes basats en l'impacte del desenvolupament, la resposta contra la crisi i la lluita per a la igualtat de gènere en països que no estan tan desenvolupats com els nostres.

Pel que fa al tema de l'impacte del desenvolupament, el PNUD ajuda a aconseguir aquest desenvolupament sostenible mitjançant la vinculació de polítiques, planificacions i programacions, amb la finalitat de promoure una gestió basada en resultats. L'objectiu és introduir diversos sistemes per implementar en l'organització la gestió d'avaluació, aprenentatge i coneixement, adoptant un enfocament més obert, innovador, informat i basat en l'evidència. D'aquesta manera és possible aconseguir una col·laboració eficaç per al desenvolupament.

D'altra banda, el PNUD també lluita per trobar una resposta oportuna i efectiva per la crisi. La situació actual, la qual té com a mitjana que els desplaçats passen 17 anys lluny dels seus habitatges i un conflicte dura set anys, ha alarmat al programa de les Nacions Unides. Els desastres naturals passen amb més freqüència i són de major intensitat, fins que han afectat 1.700 milions de persones en els últims deu anys, la majoria d'elles sumides en la pobresa. El PNUD, que treballa amb actors humanitaris i de consolidació de la pau, ajuda a les comunitats afectades a retornar al camí del desenvolupament sostenible l'abans possible, a la vegada que crea una resistència per a desastres futurs, un treball que van destacar els líders mundials en el Cim Humanitari Mundial 2016.

Per últim, el Programa de les Nacions Unides també treballa per aconseguir la igualtat de gènere, centrada en els drets humans, ja que consideren que és un factor crític per al desenvolupament sostenible. És la base d'un dels principis de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament: el concepte de no deixar ningú darrere. El PNUD tracta d'eliminar les desigualtats de gènere mitjançant programes centrats en les experiències, necessitats i contribucions de les dones. A més a més,

el PNUD considera que a l'eliminar les barreres estructurals que soscaven la igualtat de gènere i al promoure la participació de les dones, estan eradicant a la vegada la pobresa i la desigualtat, construint resistències davant els desastres, el canvi climàtic i els conflictes.

En el PNUD creuen que les desigualtats de gènere i les activitats i les pràctiques discriminatòries que limiten les dones han de ser confrontades i eliminades si no volen deixar a ningú darrere. En concordança amb aquests esforços, el PNUD col·labora amb governs i socis claus de la ONU, inclosos ONU Dones, UNFPA i UNICEF, així com amb organitzacions de la societat civil, fundacions, institucions acadèmiques i el sector privat. D'aquesta manera, demostren una altra vegada que són una institució institucional que actua en països d'arreu del món.

ELS ODS

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible són un dels altres marcs internacionals que s'estudiaran en aquest treball.

Els líders mundials es van unir l'any 2015 per acordar uns objectius globals que acabessin amb la pobresa, que protegissin el planeta i que assegurassin prosperitat per a tots. Aquests objectius serien els ODS, i a partir d'aquest acord sorgiria l'Agenda de Desenvolupament Sostenible fins al 2030 per transformar el nostre món, una Agenda nomenada anteriorment. Aquest procés per aconseguir un desenvolupament del món, es basa en la implicació de tota classe d'actors per al canvi: governs, empreses, societat civil i persones individuals. Perquè sigui possible, cada individu del planeta ha d'estar disposat a ajudar en el canvi.

Els 17 objectius estan interrelacionats, la clau de l'èxit d'un involucrarà les qüestions més freqüentment vinculades amb l'altre. Els ODS comporten un esperit de col·laboració per aconseguir millorar la vida, de manera sostenible, per a les generacions futures. Proporcionen unes orientacions i unes metes que es poden adaptar a tots els països, tenint en compte les característiques, les prioritats i els desafiaments ambientals de cada regió.

Els ODS són una agenda inclusiva. Abasten les causes fonamentals de la pobresa, i tal com va assegurar l'Administrador del PNUD, Achim Steiner; *"Eradicar la pobresa està en el cor de l'Agenda 2030, i també està el compromís de no deixar a ningú enrere. L'Agenda ofereix una oportunitat única per posar el món camí a un desenvolupament més pròsper i sostenible. En molts sentits, reflecteix la raó per la qual es va crear el PNUD"*.

Són 17 els Objectius que han d'assegurar la prosperitat del nostre món, començant pel primer: **posar fi a la pobresa** en tot el món, tenint en compte que avui en dia 650 milions de persones

encara viuen en l'extrema pobresa, aquest és un gran desafiament per la humanitat, i per tant el principal que s'ha d'aconseguir solucionar. Sí que és veritat que la quantitat de persones que vivien en la pobresa extrema va disminuir considerablement entre els anys 1990 i 2015 (de 1.900 milions a 836 milions), encara hi ha moltes lluites per satisfer les necessitats més bàsiques.

El creixement econòmic accelerat en països com poden ser Xina o Índia, ha tret a milions de persones de la pobresa, però aquest progrés ha set descompensat, ja que les dones no tenen accés al treball, l'educació i la propietat com ho tenen els homes, per tant tenen moltes més probabilitats de què visquin en pobresa que els homes.

Els avenços també s'han produït en altres regions, però també han set limitats. Com per exemple a l'Àsia Meridional i a l'Àfrica Subsahariana, on viuen el 80% de la població mundial que es troben en pobresa extrema. A més a més altres factors com poden ser el canvi climàtic, els conflictes o la inseguretat alimentària provoquen que es necessitin majors esforços per treure a les persones de la pobresa.

Els ODS tenen com a principal objectiu acabar amb la pobresa en totes les seves formes i dimensions per al 2030. Això requereix centrar-se en els més vulnerables, augmentar l'accés als recursos i serveis bàsics i suportar a les comunitats afectades per conflictes i desastres relacionats amb el clima. Actualment, cada dia 250.000 persones en el món surten de la pobresa.

El segon objectiu que constitueix els ODS és **posar fi a la gana**, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició, i promoure l'agricultura sostenible. En les últimes dues dècades el nombre de persones desnodrides ha disminuït gairebé a la meitat, gràcies al creixement econòmic i a l'augment de la productivitat agrícola. Regions com Àsia Central i Oriental, Amèrica Llatina i el Carib han avançat enormement en l'eradicació de la gana extrema.

Desgraciadament, la gana i la desnutrició segueixen sent grans obstacles per al desenvolupament de molts països, és per aquesta raó que és aquest el segon gran objectiu dels ODS. S'estima que 795 milions de persones sofrien de desnutrició crònica l'any 2014, majoritàriament en conseqüència de la degradació ambiental, la sequera i la pèrdua de biodiversitat. A més a més, més de 90 milions de nens menors de 5 anys tenen un pes perillosament baix, i una de quatre persones a l'Àfrica passa gana. També cal afegir que una de cada nou persones en el món està desnodrida, això és 795 milions de persones.

Els ODS aporten com a principal solució a aquest gran problema promoure pràctiques agrícoles sostenibles mitjançant el suport als petits agricultors i l'accés igualitari a la terra, la tecnologia i

els mercats. A més a més, es requereix el foment de la cooperació internacional per assegurar la inversió en la infraestructura i la tecnologia necessària per millorar la productivitat agrícola.

Passant al tercer objectiu dels ODS: **garantir una vida sana** i promoure el benestar per a tots en totes les edats, cal destacar que des de 1990 les morts infantils van disminuir en més del 50% a escala mundial. La mortalitat materna va caure en un 45% en tot el món, mentre que les noves infeccions per causa del VIH/SIDA van disminuir en un 30% entre 2000 i 2013. A més a més, més de 6,2 milions de persones es van salvar de la malària.

Tot i aquests avenços tan notables, avui en dia encara moren més de 6 milions de nens abans de complir els cinc anys i 16.000 menors moren a diàriament a causa de malalties preventives, com el xarampió i la tuberculosi. Cada dia, centenars de dones moren durant l'embaràs o el part i en zones rurals només el 56% dels naixements són assistits per professionals capacitats. La SIDA és ara la principal causa de mort entre els adolescents de l'Àfrica Subsahariana.

Aquestes morts es poden evitar amb prevenció i tractament, educació, campanyes de vacunació i salut reproductiva i sexual. És per aquesta raó que l'objectiu és aconseguir facilitar medicaments i vacunes segures i assequibles per a tots. Una part essencial d'aquest procés és suportar la investigació i el desenvolupament de vacunes.

L'objectiu número 4 de la llista dels ODS és **garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat**, i promoure oportunitats d'aprenentatge per a tota la vida i per a tothom.

En els últims anys s'han produït assoliments notables, com per exemple l'any 2015 la taxa total de matrícula va abastir el 91% en les regions en desenvolupament, i la quantitat de nens que no assistien a l'escola va disminuir quasi a la meitat en l'àmbit mundial.

No obstant això, el progrés està sent difícil en molts països a causa de conflictes armats, als alts nivells de pobresa o a altres emergències. A Àsia Occidental i al Nord d'Àfrica, els conflictes armats han provocat l'augment de la quantitat de nens que no assisteixen a l'escola, constituint una tendència preocupant.

Els conflictes i la pobresa no són els únics problemes que dificulten el progrés de l'educació, sinó que també ho són les desigualtats entre les zones rurals i urbanes. Si bé l'Àfrica Subsahariana és el país que va aconseguir més avenços en la matriculació a les escoles primàries entre totes les regions en desenvolupament (de 52% el 1990 a 78% el 2012), les desigualtats regnen en aquest país. Els nens dels habitatges més pobres tenen fins a quatre vegades més probabilitats de no assistir a l'escola que aquells provinents de famílies amb més recursos.

L'objectiu d'aconseguir una educació inclusiva i de qualitat per a tots es basa en la ferma convicció de què l'educació és un dels motors més poderosos que podrien impulsar el desenvolupament sostenible necessari per al nostre món. L'objectiu busca assegurar que totes les nenes i els nens compleixin la seva educació primària i secundària gratuïta per al 2030. Tot això tenint en compte factors com l'accés igualitari, la formació tècnica accessible i l'eliminació de les desigualtats de gènere als ingressos, per tal d'aconseguir un accés universal a l'educació d'alta qualitat.

El cinquè objectiu que forma part de la llista dels ODS és **aconseguir la igualtat entre els gèneres i donar poder a totes les dones i nenes**. Aquest objectiu no és només un dret humà bàsic, sinó que a més a més és crucial per aconseguir i accelerar el desenvolupament dels països que ho necessiten. S'ha demostrat que el fet que les nenes i les dones aconseguixin poder, és un factor que multiplica el procés i promou el creixement econòmic.

A partir de l'any 2000, quan aquest dret va passar a ser el principal objectiu de moltes organitzacions com el PNUD o l'ONU, es van aconseguir uns avenços extraordinaris. Avui en dia moltes més nenes assisteixen a l'escola que fa 15 anys i en la majoria de les regions s'ha aconseguit la igualtat de gènere en l'educació primària.

No obstant això, en alguns països encara existeixen grans desigualtats en el mercat del treball, on a algunes dones se les ha negat l'accés igualitari al treball. Els obstacles més difícils de superar, i que encara són presents a la nostra societat, són la violència i l'explotació sexual, la divisió desigual del treball no remunerat i la discriminació en la presa de decisions en l'àmbit públic.

Les metes fonamentals per aconseguir aquest objectiu es basen a garantir l'accés universal a la salut i atorgar a les dones drets igualitaris en l'accés a recursos econòmics, com terres i propietats. Actualment més dones que mai ocupen càrrecs públics, però s'ha d'aconseguir que les dones es converteixin en líders en totes les regions per tal d'enfortir les polítiques i les lleis orientades a aconseguir una major igualtat entre gèneres.

Passant al sisè objectiu dels ODS, **garantir la disponibilitat d'aigua i la seva gestió sostenible i el sanejament per a tots**, cal destacar que l'escassetat d'aigua afecta a més del 40% de la població mundial, una xifra que segurament creixerà amb l'augment de les temperatures globals causades pel canvi climàtic. Tot i que 2.100 milions de persones han aconseguit accés a millors condicions d'aigua des del 1990, la decreixent disponibilitat d'aigua potable de qualitat és un problema important que és present a tots els continents.

L'any 2011, 41 països van experimentar l'estrès hídric, 10 dels quals estaven a punt d'esgotar el seu subministrament d'aigua dolça renovable i ara depenen d'altres fonts alternatives. A més a més, cal afegir que a aquest problema s'uneix l'augment de sequeres que estan empitjorant aquestes tendències. S'estima que almenys una de cada quatre persones es veurà afectada per escassetat d'aigua per l'any 2050.

No obstant això, l'objectiu dels ODS és garantir l'accés universal a l'aigua potable, segura i assequible per a tots l'any 2030. Per això, és imprescindible realitzar inversions adequades en infraestructures, com també proporcionar instal·lacions sanitàries i fomentar pràctiques d'higiene en tots els nivells. És fonamental protegir i recuperar els ecosistemes relacionats amb aquest recurs, com els boscos, les muntanyes i els rius.

L'objectiu número 7 tracta de **garantir l'accés a una energia sostenible, segura, assequible i moderna per a tothom**. Entre els anys 1990 i 2010, la quantitat de persones que tenien accés a l'energia elèctrica va augmentar en 1.700 milions. Tanmateix, a mesura que va creixent la població mundial, també ho fa la demanda d'energia accessible. Des de 2011 i gràcies als esforços per promoure l'energia neta, més d'un 20% de l'energia mundial és generada per fonts renovables. Encara així, una de cada set persones no té accés a l'electricitat.

Per garantir l'accés universal a l'electricitat assequible per al 2030, és necessari invertir en fonts d'energia neta, com per exemple l'energia solar, eòlica i termal. L'adopció d'estàndards eficaços en funció del cost en una varietat de tecnologies també podria reduir en 14% el consum mundial d'electricitat en els edificis. Això equival a l'energia generada per unes 1.300 centrals mitjanes, la construcció de les quals es podria evitar.

Per últim, expandir la infraestructura i millorar la tecnologia per poder comptar amb energia neta en tots els països en desenvolupament, és un objectiu crucial que pot estimular el creixement i a la vegada ajudar al medi ambient.

El vuitè objectiu dels ODS és **promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tothom**. Durant els últims 25 anys, la quantitat de treballadors que viuen en pobresa extrema ha disminuït dràsticament, tot i l'impacte de la crisi econòmica del 2008 i les relacions globals. En els països en desenvolupament es pot observar que la classe mitjana representa més del 34% de l'ocupació de treball total, una xifra que gairebé es va multiplicar entre 1991 i 2015.

Malgrat això, mentre l'economia mundial es va recuperant, podem presenciar un creixement més lent, un augment de les desigualtats i un dèficit d'ocupacions de treball que puguin absorbir la creixent força laboral.

Els ODS pretenen estimular el creixement econòmic sostenible mitjançant l'augment dels nivells de productivitat i d'innovació de la tecnologia. A més a més, és molt important fomentar polítiques que estimulin l'esperit empresarial, i òbviament la creació d'ocupació de treballs és crucial en aquest procés, així com ho és també utilitzar les mesures eficaces per tal d'eradicar el treball forçós, l'esclavitud i el tràfic humà. Amb aquestes metes en consideració, l'objectiu és aconseguir un treball ple, productiu i decent per a tothom per al 2030.

Construir infraestructures resistents, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació és el novè objectiu de la llista dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. Aquest objectiu és essencial per aconseguir un creixement i desenvolupament econòmic en els països que ho necessiten, ja que amb la gran part de la població mundial vivint en ciutats, el transport massiu, les energies renovables, el creixement de noves indústries i les tecnologies d'informació i comunicació són cada cop més importants.

Per trobar solucions a aquests desafiaments econòmics i ambientals, són essencials els avenços tecnològics, com també l'oferta de nous llocs de treball i la promoció d'eficiència energètica. A més a més és necessari facilitar el desenvolupament sostenible, i per fer-ho s'ha de promoure les indústries sostenibles i la inversió en investigació i innovació científica.

Actualment, encara més de 4.000 milions de persones no tenen accés a internet, i el 90% prové del món en desenvolupament. L'objectiu dels ODS és garantir l'accés igualitari a la informació i el coneixement, i promoure la innovació.

Passant a l'objectiu número 10, **reduir la desigualtat en i entre els països**, cal destacar que la desigualtat està en augment, en els països en desenvolupament la desigualtat ha incrementat en un 11%. A més a més és important remarcar que el 10% més ric de la població es queda amb el 40% dels ingressos mundials totals. Per tant, el 10% més pobre obté només entre el 2% i el 7% de l'ingrés total.

Per tal de frenar aquest augment, és imprescindible adoptar polítiques que promoguin la inclusió econòmica de tothom, independentment del seu gènere, raça o ètnia. Tot i això, aquest problema requereix unes solucions globals, com per exemple millorar la regulació i el control dels mercats i les institucions financeres, i fomentar l'assistència pel desenvolupament i la

inversió estrangera directa per a les regions que més ho necessiten. Per últim, i per salvar aquesta distància, és important facilitar la migració i la mobilitat segura de les persones.

L'onzè objectiu de la llista és **aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resistents i sostenibles**. Més de la meitat de la població mundial viu en zones urbanes. L'any 2050 aquesta xifra haurà augmentat a 6.500 milions de persones, dos terços de la humanitat. No és possible aconseguir el principal objectiu dels ODS: un desenvolupament sostenible, sense transformar radicalment la forma en què es construeixen i s'administren els espais urbans.

En els últims anys s'ha produït un ràpid creixement de les urbs, produït majoritàriament per la migració del camp a la ciutat, que ha provocat un increment explosiu de les grans urbs. En 1990 hi havia 10 ciutats amb més de 10 milions d'habitants en el món. En canvi, l'any 2014, la xifra havia augmentat a 28, on vivien un total de 453 milions de persones.

L'extrema pobresa és sol concentrar en espais urbans i els governs lluiten per disminuir aquest augment demogràfic en aquestes zones. Per tal de millorar la seguretat i la sostenibilitat a les ciutats, cal garantir l'accés a habitatges segurs i assequibles, millorar els assentaments marginals i realitzar inversions en transport públic. També és necessari crear àrees públiques verdes i millorar la planificació i gestió urbana de manera que sigui participativa i inclusiva.

El fet de garantir modalitats de consum i producció sostenibles forma part del dotzè objectiu, i per aconseguir un creixement econòmic i sostenible, és urgent reduir la petjada ecològica mitjançant un canvi en els mètodes de producció i consum de béns i recursos.

Per aconseguir aquest objectiu és vital la gestió eficient dels recursos naturals compartits i la forma en la qual s'eliminen les deixalles tòxiques i contaminants. També és important instar a les indústries, als negocis i als consumidors a reciclar i reduir les deixalles, com també suportar als països en desenvolupament a avançar a patrons sostenibles de consum per a l'any 2030.

També és important reduir a la meitat el desaprofitament d'aliments en l'àmbit del comerç i dels consumidors per crear cadenes de producció. Això ens pot aportar a la seguretat alimentària i portar-nos fins a una economia que utilitzi els recursos de manera més eficient.

L'objectiu número 13 de la llista dels ODS és **adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes**. Les emissions de gasos d'efecte hivernacle continuen augmentant i actualment són un 50% superior al nivell de 1990. A més a més el escalfament global està provocant canvis permanents en el sistema climàtic, provocant unes conseqüències que podrien ser irreversibles si no es tomen unes mesures urgents.

A aquest problema se li ha d'afegir que factors com els tsunamis, els ciclons tropicals o les inundacions provoquen unes pèrdues, sobretot en els països en desenvolupament, que requereixen inversions de 6.000 milions de dòlars anuals. L'objectiu a escala d'acció climàtica és mobilitzar 100.000 milions de dòlars anualment fins a l'any 2020, amb la finalitat d'abordar les necessitats d'aquests països. La solució a aquest problema ha d'anar acompanyada de l'ajuda a les regions més vulnerables a adaptar-se al canvi climàtic. D'altra banda, per aconseguir que la temperatura mitjana global arribi a 2°C es requereixen accions col·lectives urgents.

El catorzè objectiu es basa a **conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible**. Els oceans, la seva temperatura, la seva composició química, els seus corrents i la seva vida són el motor dels sistemes que fan que la Terra sigui un lloc habitable per als éssers humans. La forma en la qual utilitzem aquest recurs és fonamental per a la humanitat i per a reduir els efectes del canvi climàtic.

Tot i ser tan important, els oceans absorbeixen aproximadament el 30% del diòxid de carboni generat per les activitats humanes, i s'ha registrat un 26% d'augment de la quantitat d'àcid al mar d'ençà que va donar inici la revolució industrial. La contaminació marina ha arribat a uns nivells alarmants: es calcula que per cada quilòmetre quadrat d'oceà hi ha una mitjana de 13.000 trossos de plàstic.

L'objectiu dels ODS és protegir els ecosistemes marins de la contaminació terrestre i de l'acidificació dels oceans, com també millorar la conservació i l'ús sostenible dels recursos oceànics a través del dret internacional.

Gestionar de manera sostenible els boscos, lluitar contra la desertificació, aturar la degradació de les terres i la pèrdua de biodiversitat són el quinzè objectiu dels ODS. La terra és igual d'important que l'oceà per la vida humana, és per això que s'ha de trobar una solució a aquest problema. A més a més l'agricultura és un medi de desenvolupament important, i els boscs aporten hàbitats crucials a milions d'espècies i són una font d'aire net i d'aigua, per no parlar del fet que són fonamentals per combatre el canvi climàtic.

El problema és que actualment hi ha una forta degradació del sòl i s'estan produint una gran quantitat de pèrdues de terres cultivables, de fins a 30 o 35 vegades superior al ritme històric. També contribueixen a aquest problema les sequeres i la desertificació, de les quals les pèrdues afecten les comunitats pobres de tot el món. Una dada alarmant és que de les 8.300 espècies d'animals, el 8% ja està extint i l'altre 22% cor el risc de desaparèixer.

La solució que han trobat els Objectius de Desenvolupament Sostenible és conservar i recuperar l'ús d'ecosistemes terrestres com els boscs, les terres àrides i les muntanyes, com també aturar la desforestació per tal de reduir els impactes del canvi climàtic.

L'objectiu número 16 de la llista és **promoure societats justes, inclusives i pacífiques**. Es considera que sense pau, estabilitat o drets humans, no és possible aconseguir el desenvolupament sostenible. El món està actualment dividit per països que poden gaudir de pau i d'altres que viuen en una eterna guerra, l'objectiu és que tothom visqui sense conflictes.

Els principals factors que provoquen que actualment no hi hagi pau són els alts nivells de violència armada, la violència sexual, els delictes, l'explotació i la tortura. Els ODS pretenen reduir totes les formes de violència i treballar amb els governs i les comunitats per trobar solucions duradores als conflictes, així com promoure els drets humans, reduir les armes il·lícites i consolidar la participació dels països en desenvolupament en les institucions de governabilitat mundial.

Per acabar, l'últim objectiu dels ODS és **revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible**, ja que les aliances i la cooperació són vitals per aconseguir un desenvolupament. Les crisis humanitàries provocades per conflictes o desastres naturals requereixen aquesta assistència per estimular el creixement i l'intercanvi comercial.

Millorar l'accés a la tecnologia i els coneixements és una forma important d'intercanviar idees i impulsar innovació. A més a més per tal d'aconseguir aquest desenvolupament sostenible és imprescindible que les polítiques es coordinin per ajudar als països en desenvolupament a manejar els seus deutes i per promoure inversions per als menys desenvolupats. D'altra banda, pel que fa al comerç, és vital millorar la cooperació mundial i promoure el comerç internacional i ajudar els països en desenvolupament perquè augmentin les seves exportacions.

D'aquesta manera, i seguint els 17 objectius de la llista dels ODS, es considera que per l'any 2030 s'aconseguirà eradicar la fam i aconseguir la pau, entre d'altres. Aconseguir el món ideal amb el qual somien les ONG.

El 0'7

El 0'7 és un dels marcs internacionals que avui en dia, i des de fa més de 20 anys, està més en boca de tothom, i és un dels principals objectius de moltes ONG que se centren en el desenvolupament sostenible dels països que tenen més necessitats.

Aquest 0'7 expressa el volum d'*Ajuda Oficial al Desenvolupament* (AOD) que ha de proporcionar un país desenvolupat mesurant-ho com a percentatge (0'7%) de la seva riquesa total. És a dir, la quantitat de diners que han de proporcionar els països que no requereixen una necessitat bàsica als països en desenvolupament, una quantitat de diners basada en la riquesa total del país desenvolupat.

Tot i ser un projecte que podria ajudar notablement en el desenvolupament sostenible dels països que ho necessiten, únicament Suècia i Holanda han arribat a proporcionar el 0'7, convertint-se en els primers països a complir el seu objectiu l'any 1975. Durant els anys posteriors s'hi van unir Noruega (1976), Dinamarca (1978), Finlàndia (1991), Luxemburg (2000) i, per últim, Regne Unit (2013).

L'any 2005 els aleshores 15 estats membres de la Unió Europea van assumir el compromís de proporcionar el 0'7% per l'any 2012. No obstant això, l'any 2008 van revisar aquest objectiu i van decidir retardar-ho fins al 2015, fixant per al 2012 l'objectiu de 0,56%. Cap d'aquests objectius s'han complert.

Tirant una mica enrere, la proposta de destinar un % del PNB dels països "rics" com ajuda oficial al desenvolupament dels països del Sud es remunta a finals de la dècada dels quaranta i principis dels cinquanta, quan diversos informes de l'ONU van quantificar les necessitats de capital dels anomenats països en desenvolupament.

L'interès de l'ONU en aquella època era ajudar al desenvolupament econòmic d'aquests països. D'aquesta manera, el 1958 es va sol·licitar el primer percentatge que alguns països desenvolupats haurien de proporcionar als qui ho necessitaven. En un principi, havien de destinar un 1% de la seva renda nacional a ajuda pel desenvolupament.

No va ser fins a l'últim tram dels anys 60, quan es van iniciar moviments de reivindicació, quan va haver una voluntat real de destinar l'1% del PNB per eradicar l'extrema pobresa en certs països. Aquest 1% es va desglossar en un 0'7% públic i la resta, el 0'3%, a càrrec de les empreses privades.

L'any 1972 va ser quan definitivament es va decidir destinar aquest 0'7% del PNB dels països industrialitzats a Ajuda Oficial al desenvolupament per als països empobrits del Sud.

Malgrat això, actualment encara hi ha molts països que no han complert amb l'objectiu del 0'7. És per això que s'ha creat una ONG específica que lluita per aconseguir-ho, i mitjançant manifestacions, acampades i pressió social estan disposats a obtenir el que demanen.

Aquesta ONG s'anomena Plataforma 0'7% i es va constituir com Associació sense ànim de lucre l'any 1994. El seu compromís és accelerar al màxim l'eradicació de la pobresa i la misèria en el món. Aquesta plataforma està estructurada en comissions locals que funcionen amb gran autonomia. Segons la pàgina web de l'entitat, fa 24 anys que existeixen, però és una data que no s'hauria de celebrar ni recordar, ja que signifiquen 24 anys de clamar contra la pobresa en el Tercer Món, d'incompliments pel que fa a la cooperació per part de diversos governs, de conformisme davant els desastres humanitaris que, any rere any, i en molts llocs, diàriament, són presents en el planeta. Desastres que, a vegades, provoquen indignació, la qual dona lloc a una solidaritat momentània, però d'aquesta es passa al silenci, mai a la justícia duradora que tindria com a conseqüència la transformació de les regles del mercat. Es calmen consciències però no es remouen els fonaments.

Pel que fa a aquesta entitat destinada a aconseguir el 0'7% en tots els països, és necessari analitzar la seva història d'ençà que va ser creada, donat que és de les poques entitats que participen específicament en aquesta lluita, i una de les ONG que, mitjançant la pressió social, ha fet entrar en raó a alguns governs de certs països.

El primer any que van aconseguir un canvi important va ser el 1981, quan es va intentar sensibilitzar a la societat i sobretot als polítics que era necessari aportar aquest 0'7% del PNB als països que ho necessitaven, per justícia, solidaritat i supervivència. Tots els partits van firmar un manifest en el qual assumien l'objectiu de destinar aquesta quantitat de diners a la cooperació per al desenvolupament, però, com ja s'ha explicat, seria una de les moltes firmes que més endavant quedarien en l'oblit, un manifest que només s'havia dut a terme per calmar les revolucions.

L'octubre de 1992 es van començar a recollir firmes per reivindicar el 0'7. Es van recollir firmes cada dia durant 8 mesos, fins a aconseguir un total de 6.000 firmes. No obstant això, l'any següent, va ser quan es va superar aquest número, fins a aconseguir 100.000 firmes. Però el verdader impacte social que es va produir a causa d'aquesta entitat, va ser quan degut a l'absència de respostes per part del Govern, es va convocar una vaga de gana que duraria del 15 al 25 d'octubre i posteriorment del 14 de novembre fins al 13 de desembre.

Després d'aquest acte, l'any 1994, les Organitzacions No Governamentals de Desenvolupament van recollir mig milió de firmes reclamant el 0'7, i al setembre del mateix any es va produir la primera acampada a la Castellana, però la mobilització no es va quedar aquí. Es van originar acampades en gairebé tot l'estat.

Durant el següent any la plataforma continua lluitant. Mitjançant campanyes reivindicatives, vagues de gana, acampades i la pressió mediàtica i social aconseguixen que el PP firmi “El Pacte per la Solidaritat”. Però, i suposo que ja no se sorprendrà ningú, aquest pacte no es du a terme, provocant que el 13 de febrer de l’any 1996 es presenti la campanya “*Vota 0’7; vota pacto por la solidaridad*”, amb ella es pretén que els candidats a les eleccions firmin aquest Pacte, i en finalitzar la campanya electoral del 0’7 es facin públics els noms dels candidats que hagin posat la seva firma al Pacte, per tal que la societat voti en consciència. Aquesta va ser una tàctica que per la Plataforma 0’7 va donar resultat.

Davant els lents avenços en la lluita per aconseguir el 0’7, la plataforma durant l’any 1997 es va centrar en la lluita per aconseguir que la Llei de Cooperació segués digna i contemplés l’eradicació de la pobresa com a principal objectiu. Dins d’aquesta campanya es va realitzar l’anomenat “Pancartazo”, en el que un gran nombre de persones van suportar les reivindicacions de l’entitat en una manifestació conjunta amb una pancarta de més de 150 metres de longitud. El símbol d’aquesta campanya eren les cadenes, les quals representaven l’encadenament al qual estan sotmesos els països en desenvolupament a causa dels deutes que han de pagar als països ja desenvolupats, els quals han arribat a utilitzar la Cooperació per fer negoci a costa de la misèria i la gana. D’aquesta manera, i per lluitar contra una Llei de Cooperació que era mercantilista i insolidària, es van encadenar al Ministeri d’Economia de Madrid durant quatre hores totes les tardes, davant la seu del PP a Madrid diàriament, durant més de 48 dies.

A Lleida, una ciutat molt important en la història de la lluita pel 0’7, un membre de la Plataforma 0’7 es va penjar de la torre de la catedral durant 15 dies. En paral·lel es va organitzar una acampada per acompanyar-lo. En un concert de música el cantautor Lluís Llach, entre d’altres, va expressar el seu suport i solidaritat. Centenars de persones van suportar les reivindicacions del 0’7, en aquesta ocasió es va aconseguir que les pretensions del govern no es poguessin dur a terme i que la Llei de Cooperació no empitjorés.

Dos anys més tard, el 1999, la Plataforma 0’7 es va unir amb altres col·lectius en la campanya “Mou-te cap al Sud, mou-te contra el deute” i es va organitzar una manifestació a l’estació Atocha junt amb una pancarta que contenia un dels seus lemes més impactants: deute extern, deute etern?.

Aquest mateix any, i tornant a la ciutat de Lleida, la Comissió 0’7 d’aquesta localitat va fer una Consulta Social per l’Abolició del Deute Extern. En aquest cas, la Plataforma 0’7 va convocar les organitzacions i col·lectius amb la finalitat de dur a terme una campanya a favor d’aquesta

abolició. Va ser a partir d'aquest moment que la plataforma O'7 va començar a concentrar tots els seus esforços en aconseguir l'abolició del deute extern, convertint-lo en el principal objectiu de l'entitat.

Entrant als 2000 i aprofitant les eleccions generals, el 12 de març es va celebrar la Consulta Social per l'Abolició del Deute Extern. Tot tenint en compte la repressió policial que es va sofrir, més d'un milió de ciutadans i ciutadanes van votar a favor d'aquesta abolició. Durant aquests mesos es van dur a terme nombroses accions en tot l'Estat, fins que el 26 de novembre la RCADE va organitzar una manifestació estatal davant les portes del Parlament, una manifestació que va ser brutalment reprimida per les forces de seguretat de l'Estat.

Entre els anys 2002 i 2003 es va iniciar una campanya de denúncia pels incompliments en el tema de Cooperació per al Desenvolupament, s'intentava desemmascarar el doble llenguatge que s'utilitza des de la política als mitjans de comunicació i el rerefons de les intencions, ja que enganyen, tant als països del sud com als ciutadans que creuen que els seus diners estan sent utilitzats correctament.

La plataforma O'7, tot i que ja fa molts anys que estan en una lluita continua contra els governs amb la voluntat d'aconseguir el seu objectiu, no es rendeix. És per això que entre els anys 2005 i 2006 continuen havent-hi vagues i manifestacions, entre les quals en una aixequen "el mur de la vergonya", que representa el mur de la insolidaritat i la injustícia, el mur que cada dia separa al món pobre del ric, un mur que és impossible de destruir tot i els mil intents de tots els homes i dones que any rere any intenten sortir de la pobresa.

En el mateix any 2006 la Plataforma O'7 s'uneix a l'Aliança contra la Pobresa, moviment que aglutina a diferents organitzacions que denuncien els motius que provoquen aquestes desigualtats i que ofereixen la possibilitat d'enviar cartes i firmes al govern demanant que cooperin. Això no obstant, totes aquestes cartes i peticions són inútils, donat que l'any 2008 el FAD (Fons d'Ajuda al Desenvolupament) continua sent un instrument de cooperació que només provoca més deutes i pobresa en els països receptors.

Durant els últims anys fins a l'actualitat la Plataforma ha continuat lluitant, unint-se a diferents organitzacions per reunir més força, però tot i els in comptables intents per part de la Plataforma O'7 d'aconseguir proporcionar el 0'7% del PNB als països que ho necessiten, només s'ha aconseguit que països que es poden comptar amb els dits d'una mà destinin una part de la seva economia a qui ho necessita. Els governs continuen mirant cap a un altre costat perquè és el que els interessa i afavoreix.

EL “COSTAT OSCUR” DE LES ONG

Les ONG han demostrat ser entitats que al llarg dels anys han ajudat notablement en el desenvolupament de certs països, en aconseguir algunes coses que el govern en un principi no proporciona, tot i que el seu deure és fer-ho. Són organitzacions que mitjançant la pressió social han marcat un abans i un després. Entitats que, en teoria, i tal com ho diu el seu nom, són no governamentals i també no lucratives. El problema el trobem quan algunes ONG s'aprofiten de la bona fama i reputació que tenen aquestes organitzacions amb fins altruistes, per tal de beneficiar-se amb capital que estava destinat a ajudar a qui ho necessitava.

Totes les ONG es van crear en un principi per intervenir directament sobre la pau, la salut, el desenvolupament, la cultura, etc. Però el que s'oculta darrere d'aquestes entitats és que moltes representen l'extensió en el moviment associatiu dels seus partits, confessions religioses, empreses, sindicats i l'Estat, principal font financera d'un gran nombre d'ONG. És per això que pot resultar no-sorprenent el fet que hi ha persones darrere de la imatge d'una entitat amb fins altruistes que només busqui el benefici econòmic.

Evidentment no són totes les ONG les que es van crear amb una finalitat lucrativa, hi ha les que realment creuen en l'activitat que realitzen. Aquestes no són motiu de qüestió, tot i que desgraciadament són les que menys es beneficien de la solidaritat econòmica del govern, més centrat a repartir capital entre els seus que de premiar al just.

Són falses ONG? No exactament, sí que és cert que no responen al que hauria de ser una Organització No Governamental sense ànim de lucre, però estan perfectament legalitzades, són finançades per subvencions de l'estat i fins i tot, donat el cas, contribueixen amb part d'aquests diners a algun projecte humanitari. L'auge de les ONG, com qualsevol negoci, es deu a això, capital ràpid en el menor del temps possible i a més a més amb l'afegit del fet que s'està contribuint al tercer món, a la investigació de la cura del càncer, a la protecció de les dones víctimes de la violència de gènere o a la defensa de la naturalesa, per posar alguns casos.

L'ànim de lucre és, contràriament al que es diu, un dels motius d'eclosió de les ONG. Si existeixen és precisament perquè no són autònomes, ja que el control sectari, polític o empresarial té molt a veure amb el finançament. Només cal fixar-se en la quantitat de cursos que s'ofereixen sobre les ONG, els quals els podem veure anunciats a internet: tècnic en avaluació de projectes de desenvolupament, educació per al desenvolupament, ONG i responsabilitat social, expert en promoció i gestió d'ONG, gestió del voluntariat en ONG, màrqueting i organització d'ONG, etc.

Així les ONG s'han convertit en receptores habituals de capital públic que inverteixen preferentment en el manteniment. I a més a més en un món de depredadors, on les grans entitats fagociten a les petites, donant a entendre que la principal obligació de qualsevol ONG és la del finançament, que la falta de recursos converteix a les petites organitzacions en totalment inoperants.

No obstant això, l'engany i la falsedat arriben, més tard o més d'hora, a la seva fi. No es pot pretendre la solidaritat, l'humanisme, quan a la base de tot el sistema hi regeix el favoritisme i la privatització. Tot depèn de l'administració, la subvenció derivada i la gestió de recursos o espais prèviament pactats amb el poder polític. D'aquí el favoritisme de l'administració cap a una ONG o una altra, depenent del color polític que exhibeixin els seus fundadors.

D'altra banda, com grans empreses que algunes són, les ONG espanyoles han pactat amb els reis de la comunicació, situant-se en el terreny del políticament correcte a canvi de preeminència informativa. Els medis, en definitiva, han construït el mite dels valors humanitaris de les ONG i han desmentit les crítiques, tot i que últimament situacions concretes han afectat l'afable món de les ONG; els medis d'uns ataquen a les ONG dels altres i aquests a les d'aquells. Gràcies a això les pràctiques fraudulentess han sortit a la llum, i ara es poden donar tots els casos de corrupció que s'han ocultat al llarg dels anys.

Greenpeace

Començant per *Greenpeace*, fundada el 1971 amb la participació, entre d'altres, del magnat britànic de la indústria química Peter Melchett (IV baró de Melchett), depositari de la immensa riquesa del *Imperial Chemical Industries*. És una entitat convertida a l'ecologisme, però els diners surten d'on surten, per a una organització que s'ha caracteritzat per espectacles televisius i escàndols financers. No s'ha d'anar molt lluny per comprovar-ho, la protecció de les balenes va enriquir al director general de *Greenpeace* David McTaggart, un personatge amb un passat massa tèrbol, relacionat amb el contraban de rellotges suïssos i estafes immobiliàries als EUA (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p. 20).

La multinacional de l'ecologisme *Greenpeace* és una organització que va tenir un gran creixement durant els anys vuitanta gràcies a les intrèpides aventures del vaixell icònic, *Rainbow Warrior*, hostilitzant els abocadors d'enderrocs nuclears. El vaixell ecologista, un antic pesquer del mar del Nord, es va convertir en un assidu dels telenotícies a tot el món, fins que van molestar als francesos per les proves nuclears en l'atol de Mururoa. Va ser enfonsat pels serveis

secrets de París el 10 de juliol de 1985, però el seu tràgic final li va donar una dimensió èpica. El vaixell va ser reflatat per ser, finalment, enfonsat en les illes Cavalli i així convertir-se en santuari de la fauna marina (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p. 20).

Tornant una mica enrere, l'aventura del *Rainbow Warrior* va revalorar la imatge d'una organització fundada per la secció canadenca de Sierra Club, un ex espia britànic, el canadenc Ben Metcalfe, i un lord anglès, sir Peter Melchett, que d'hereu de la fortuna de l'*Imperial Chemical Industries* va passar a activista mediambiental. Sierra Club pot considerar-se una d'aquelles associacions antigues del mediambientalisme; fundada el 1890 als EEUU, als anys cinquanta va donar lloc a *Friends of the Earth* (1969) i a *Don't Make a Wave*, d'on va sorgir *Greenpeace* (1971). Mentre els primers preparaven plans per atacar centrals nuclears, els segons van voler convertir-se en el braç armat de la WWF (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p. 19). El seu mètode preferit, l'acció directa, és el que els va reportar fama internacional i que *Greenpeace* tingui actualment ramificacions en 24 països. Amb la seu central a Holanda, mou actualment un pressupost de 157 milions de dòlars.

Però *Greenpeace* oculta moltes altres coses. Un dels seus fundadors i dirigents, David McTaggart (mort en accident de tràfic l'any 2001) va aconseguir milions de dòlars a través de les campanyes en pro de les balenes i de les selves tropicals. Més de 20 milions de dòlars van ser transferits a comptes secretes a Suïssa. Bjorn Oekern, expresident de l'organització a Suècia no va poder ser més explícit: "res del capital recaptat per *Greenpeace* es va destinar a la protecció de medi ambient". L'expresident de l'organització, desenganyat, va atacar l'entitat amb dures paraules: "és una organització eco-feixista". Aquesta declaració no va ser envà, de fet *Greenpeace* no va sorgir del no-res, d'ençà que va ser creada va rebre grans quantitats de diners i ajudes de destacats membres del Club 1001, una associació de conservacionistes exclusius amb desviacions feixistes (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p. 20-21).

No obstant això, les irregularitats de *Greenpeace* no s'acaben aquí, en el seu sinistre origen amb vinculacions de l'aristocràcia britànica i holandesa. L'any 2003 l'organització va ser investigada pels EUA per frau fiscal. Així, encara que en un principi a causa d'una denúncia, a *Greenpeace-EUA* se'l va acusar d'evasió d'impostos i capital. Un informe titulat *Greenpeace Dirty Money: Tax Violations in the World of Non-Profits* (*Greenpeace* diners bruts: evasió fiscal en el món de les No Lucratives) l'ONL *Public Interest Watch* va explicar detalladament com *Greenpeace*, la reconeguda ONG, violava de manera conscient i sistemàtica les lleis fiscals dels EUA. Però la qüestió, més enllà dels problemes fiscals, estava en l'ús il·legal que la multinacional conservacionista feia de les aportacions exemptes de la retenció fiscal.

Segons Mike Hardiman, director executiu del *Public Interest Watch* (PIW), *Greenpeace* defraudava utilitzant les aportacions exemptes en activitats no exemptes, també il·legals, amb la qual cosa blanquejava diners (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p. 22-23). L'informe acusatori descriu com entitats vinculades a Greenpeace van evadir 24 milions de dòlars, en teoria amb destí educatiu però que es van utilitzar en programes subjectes a gravamen.

L'abús de les ONG als EUA va provocar el naixement d'una ONG antiONG fraudulent, l'anomenada *Public Interest Watch*, una organització sorgida l'any 2002 i que es defineix sense ànim de lucre, i la seva missió es basa a denunciar els abusos de la utilització dels fons caritatius per part d'altres ONG. La seva seu central està a Washington, des d'on es canalitzen totes les accions.

Si *Greenpeace* pretenia convertir-se en el braç armat de WWF, finalment van ser altres entitats les que van agafar les armes en nom de *Greenpeace*, concretament *Earth First!* i *Animal Liberation Front*. Ambdues organitzacions que són responsables de l'eclosió del fenomen de l'eco-terrorisme, responsables dels atacs contra instal·lacions fusteres, llenyataires, guarda boscos, científics que experimenten amb animals, etc.

World Wildlife Fund (WWF)

Greenpeace no és l'única entitat que sota la imatge de protecció de la naturalesa s'ha estat beneficiant, la *World Wildlife Fund*, una organització conservacionista d'eco internacional, també està molt relacionada amb el frau fiscal i l'autobenefici.

Va ser fundada el 1961 pel consort de la reina Isabel II d'Anglaterra, el duc Felip d'Edimburg, i el príncep Bernardo d'Holanda; una entitat de reputació indiscutible, però que ha servit com cap altra en el manteniment de la supremacia britànica sobre les seves antigues colònies africanes; de fet, els parcs creats van servir durant dècades per ensinistrar a les guerrilles contrarevolucionàries del continent (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.9). La seva corresponent a Espanya és la coneguda ADENA (Associació per a la Defensa de la Naturalesa), però que casualment no està entre els seus objectius defensar l'ós romanès o el bisó europeu de Masuria (Polònia), que periòdicament l'antic rei Juan Carlos I, caçava sense cap pudor.

Aquestes dubtoses activitats de la WWF es mouen sobretot en el camp del conservadorisme d'arrel aristocràtic, sent considerada aquesta entitat com la mentora de *Greenpeace*.

El 1963 l'organització teòricament en pro de la vida salvatge va exterminar a 2.500 elefants i a 4.000 hipopòtams dels parcs naturals d'Uganda. Per què? El conservacionisme és una cosa i el

negoci una altra, ja que l'exterminació d'aquests animals va significar grans beneficis per la venda de marfil als patrocinadors de tan monumental caça. A més a més, el 1986 WWF va premiar al mercenari Clem Coetze per haver supervisat un programa que va eliminar a 44.000 elefants. Segons el *World Wildlife Fund* això era necessari per "protegir l'ambient" (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.23-24).

Més tard, el 1989 la mateixa ONG va anomenar aquell any "L'any de l'Elefant", i va organitzar una campanya anomenada "Per salvar a Nell, l'elefant". Els fons obtinguts amb aquesta dramàtica campanya van servir per muntar l'any següent un campament a Uganda amb l'objectiu, teòricament, de rescatar als grans paquiderms, però que curiosament va rebre grans quantitats d'ingents de material militar. El campament en qüestió es situava a la frontera amb Ruanda, tot i que tots els elefants d'Uganda estaven al Parc Murchison, a 1.600 km d'allí (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.24). Però, quina casualitat! Va ser precisament des de la regió on es va establir el campament del WWF que el *Front Patriotique Rwandais* va envair Ruanda per atacar l'any 1991 al govern del president Habyarimana, que es va mantenir al poder gràcies al suport militar francès, però que va suposar l'inici de la sagnant guerra civil que es va generar al país i que va abastar grans proporcions de genocidi l'any 1994.

Com ja he anomenat abans, l'entitat WWF també va estar molt relacionada amb el comerç del marfil, fent cas omís de les seves pròpies investigacions i protegint als responsables d'aquest tràfic il·legal que ha causat grans quantitats de morts d'elefants i rinoceronts africans. No obstant això, l'any 1972, el senyor Peter Scott, un dels fundadors de l'entitat, va encarregar a Alan Parker, un caçador legal de Nairobi, que investigués el comerç il·legal de marfil que estava acabant amb les poblacions de paquiderms de Kenya. Parker, per a sorpresa de Scott i dels grans dirigents del WWF, va descobrir que la família del president del país, Jomo Kenyatta, participava activament en aquest comerç i la filla del mandatari, Margareth, era la secretaria d'una companyia que traficava amb les banyes de rinoceronts i ullals d'elefants. Parker també va descobrir que en la caça furtiva d'aquests grans mamífers participaven alguns dels més importants conservacionistes de Kenya. El caçador, ara investigador, va arribar a entregar l'informe a Scott, però poques hores després va ser segrestat i colpejat; va ser amenaçat d'assassinar a la seva dona si desvelava el que havia descobert. Parker va callar i la WWF va amagar aquestes revelacions, fins que disset anys més tard van sortir a la llum gràcies al cineasta irlandès Kevin Dowling, que va denunciar públicament els manejos de l'entitat en la pel·lícula *Ten Pence in the Panda* (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.24-25). Així doncs, i com a conclusió, Parker va ser maltractat per una investigació que li va encarregar la WWF, perquè més tard la mateixa entitat es rendís davant els assassins de paquiderms. I encara més irònic, el

príncep Bernardo va premiar al president de Kenya amb el títol de cavaller de l'Ordre de l'Arca Dorada, que va ser creada especialment per a ell, per la campanya "Salvar al rinoceront".

UNICEF

Quan una organització creix, les seves despeses també incrementen. Si aquesta organització depèn de les donacions de tercers, l'administració dels fons recaptats es converteix en un punt dèbil i es fa el necessari per ser el més transparent possible amb la comunicació de l'ús d'aquests. És clar que tot el mecanisme de les donacions i el què es fa amb les mateixes sempre tenen un costat obscur.

Segurament algun caixer d'algun supermercat li ha preguntat si li agradaria donar les monedes del canvi per alguna organització com UNICEF. Quan diu que sí, segurament se sent millor que quan es nega, però és important tenir en compte que la donació acumulada es farà en nom del titular del supermercat i li permetrà desgravar impostos només a ell.

El pitjor del cas és sentir que allò que es dona és mal administrat i és utilitzat principalment per pagar sous estratosfèrics dels directius d'organitzacions com UNICEF. A més a més, hi ha molta gent treballant voluntàriament per UNICEF, mentre que els directius viuen com multimilionaris.

UNICEF compta amb increïbles suports econòmics que mai publiquen, ningú sap què es fa amb els diners, perquè mai rendeixen comptes davant ningú, la majoria dels recaptats van a parar a sous i honoraris. No obstant això, un dia a l'any l'entitat emet mundialment programes de televisió col·lectius i maratons, on recapten grans quantitats de diners, però que mai se sap el total del què sumen (BlogOPin.a, *La estafa de UNICEF*, 2015).

UNICEF és una organització internacional, que només es limita a explicar i donar estadístiques sobre com sofreixen els nens del món. En moltes conferències a les quals assisteixen representant d'altres ONG, els seus directius expliquen tot el que les organitzacions no governamentals ja coneixen, i a sobre els hi cobren l'entrada.

UNICEF té ja innumerables denúncies a diferents països per falta de transparència en rendició de comptes, accions contradictòries i altres qüestions greus, que reben el benefici permanent del silenci de les primeres nacions que els brinden fons. No obstant això, l'any 2001 l'Autoritat de Combat als Delictes Econòmics de Suècia va denunciar que un noruec encarregat en aquell país de les compres d'UNICEF va cometre delictes de corrupció, falsificació de documents i estafa amb diners de donatius. L'acusació també va comptar amb la col·laboració de fiscalies de Noruega i Dinamarca, imputant també a cinc ciutadans suecs. El responsable de compres va

rebre suborns i va violar procediments per afavorir-se amb sumes milionàries (BlogOPin.a, *La estafa de UNICEF*, 2015).

L'any 1991 UNICEF va fugir temporalment de Somàlia davant una de les seves recurrents crisis, i en retornar van llogar les tres millors quintes del país com oficines, arribant a pagar fins a U\$S 5.000 per mes. L'any 2007 tampoc va ser un any tranquil. Primer es va denunciar a Vietnam la mort de 5 nens vacunats contra l'hepatitis donades per UNICEF. També el 2007 la fiscalia de Colonia va iniciar un sumari contra el gerent d'UNICEF Alemanya Dietrich Garichs per sospita de frau en la gestió i malversació de fons. També s'investiga si va cobrar honoraris per jubilar-se per E\$ 300.000. L'escàndol va destapar ja el 2008 que un 17% del pressupost real es gasta administrativament, i l'ocultament d'irregularitats -detectades per l'estudi d'auditories KPMG-, denunciant infraccions a regles de concessió, desenvolupament i control de transaccions, va derivar a la renúncia de la directora alemanya Heidi Simonis (BlogOPin.a, *La estafa de UNICEF*, 2015).

Entre els qui s'associen amb UNICEF en el camp dels esports es troba Nike, la qual compta amb nombroses denúncies d'explotació infantil en la fabricació dels seus productes, principalment a Indonèsia. L'any 2004 es va calcular que en el món 204.000.000 de nens treballaven però no anaven a l'escola. Nike és un colós fabricant d'indumentària esportiva amb seu a la ciutat d'Oregon. Des de 1884 no produeix a EUA, i compta amb 9.000 empleats directes (principalment centrats en el disseny) i 75.000 indirectes, majoritàriament de les fàbriques al seu servei de països tercermundistes. També es va estimar que amb l' 1% anual que inverteixen en publicitat podria treure's de la indigència a 10.000 indonèsis que treballen per la corporació.

Les empreses no només s'aboquen a la caritat per generositat. Com a exemple de benefici publicitari es podria citar el cas de L'Óreal de 2004, quan van donar part del venut pel seu producte Biotherm a UNICEF. El total del donat van ser \$36.000, però un informe intern va valorar que la publicitat gratuïta obtinguda en els medis -si haguessin hagut de pagar-la- va ascendir durant la campanya a \$615.000 (BlogOPin.a, *La estafa de UNICEF*, 2015). Més clar impossible.

El milionari Ted Turner va commoure l'any 2001 al món a l'anunciar una donació pròpia de \$1.000 milions per l'ONU, amb destí a UNICEF. Elliot Abrams, exsubsecretari de l'Estat d'EUA per Assumptes Interamericans, va ressaltar la petició especial de Turner perquè els seus diners no afectessin les Despeses Generals. Aquesta demanada s'ajustava al fet que allí s'imputen les despeses tant en oficines com en les diverses Comissions Nacionals, estimant-se que aproximadament el 50% del pressupost d'UNICEF, en lloc d'anar als nens, queda allí; una altra estimació parla que d'un 25% de l'aportació nord-americana per a beneficència infantil mundial

no abasta a sortir de Nova York, gastant-se en les seves oficines. La consultora Booz Allen va descriure aquest problema com el “Síndrome de l’Hotel de Luxe”. Altres crítiques mencionen les altes despeses per mantenir oficines de camp, el pagament a “assessors tècnics” que no van a les oficines, contribucions a altres ONG que tampoc rendeixen comptes i són acusades de corrupció, despeses desmesurades, imputats a “Relacions Públiques” o vacances del personal, i pagament en concepte d’“Assistents Temporals” a exmembres d’UNICEF, els qui a més a més cobren pensions de l’ONU (BlogOPin.a, *La estafa de UNICEF*, 2015).

Humana / *People to People* (Poble per Poble)

En els últims anys és habitual trobar en les ciutats els contenidors on dipositar la roba que cada any la societat de consum i les modes rebutgen. Entre molts contenidors on es deixa roba usada, destaquen els de l’ONG Humana Poble per Poble, una organització que és, de fet, una secta danesa Tvnid, fundada per Mogens Andi Petersen l’any 1969. La secta va néixer quan el moviment cultural *hippy* va començar a desenvolupar-se, als anys seixanta, però va evolucionar fins a convertir-se a ser una secta caracteritzada per la manipulació i el control mental. Amb el temps Tvnid, que es declara com ateu, es va convertir en un negoci que actualment mou grans quantitats de diners. Petersen va ser detingut als EUA l’any 2002, acusat d’enriquiment il·lícit, evasió d’impostos i desviament de fons humanitaris per a lucre personal. No obstant va ser posat en llibertat baix fiança i viu actualment a Dinamarca (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.47).

La presència d’Humana a Espanya data del 1987, sent legalitzada per primer cop a Catalunya. Des d’aleshores mai ha mantingut relacions fluides amb altres organitzacions humanitàries. L’any 1993 en un congrés celebrat a Barcelona sobre grups totalitaris i sectarisme, va ser denunciat per primer cop el caràcter de secta d’Humana. Un cop descobert el pastís, Humana va decidir canviar-se el nom per Poble per Poble, per “netejar” la seva imatge. Des d’aleshores dissimulen les seves activitats il·lícites mitjançant l’apadrinament de nens, tot i que una de les seves especialitats es enriqueix amb la roba usada que milers de donants anònims i en els milers de contenidors que tenen distribuïts per una quarantena de països.

Humana ja ha set considerada a França i a Bèlgica com una secta perillosa, però a Espanya avui en dia continua les seves activitats amb la imatge de Fundació Poble per Poble. No obstant això, les seves activitats il·lícites són sovint denunciades per la “Ret de ciutadans preocupats per Humana”. Mentrestant, Humana s’està lucrant amb la recollida de roba usada i la seva posterior venda, amb el pretext d’ajudar als països en vies de desenvolupament. A més a més, capta al

jovent amb una sèrie d'activitats atractives, ja que després d'una formació a Dinamarca, són enviats a Àfrica.

El mateix Ajuntament de Madrid ha col·laborat amb la falsa ONG, però també tenen convenis amb moltes més regions d'Espanya, per posar algun exemple, Humana està present a Cambrils, Santiago de Compostela, Zamora, Benavente, etc. A més a més, col·labora amb supermercats com el Plus i Alcampo. És a dir, aquesta "entitat" s'enriqueix majorment per països com el nostre, que a causa del desconeixement i la ignorància continuen col·laborant amb ella.

Però aquí no acaben les activitats il·legals d'aquesta ONG. A Galícia van condemnar a un indigent de 60 anys i al seu fill a sis mesos de presó per haver agafat roba d'un dels contenidors. El cas, no obstat, va servir per iniciar una investigació envers Humana, la qual des d'aleshores ha reduït el nombre de cooperacions amb alguns Ajuntaments d'Espanya, com per exemple el de Lleó. A més a més, Humana està sent investigada per la fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Castilla i Lleó i pel fiscal general de l'Estat (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.49).

Es només Humana la que s'aprofita de la roba usada? Els contenidors de roba s'han convertit en un negoci que és molt lucratiu. L'octubre de 2006 la policia va procedir al registre i confiscació de la roba i bosses falsificades que venien l'ONG Mano Amiga de València, vinculada als ultra catòlics Legionaris de Crist. L'ONG tenia en una primera planta del carrer Cronista Carreres una espècie de mercat on es venia el gènere amb les marques Burberry, Dolce & Gabana, Tommy Hilfiger i altres. D'aquest mercat l'entitat obtenia grans beneficis que teòricament - argumentaven- havien de ser destinats a Àfrica (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.50).

ANESVAD

ANESVAD és una ONG que té la seu central a Bilbao i està especialitzada en el tractament de la lepra. Aquesta entitat, segons explica la seva web, dedica les donacions particulars i organismes públics a impulsar projectes sanitaris de lluita contra la lepra o la SIDA en els països més pobres del planeta. A més a més, desenvolupa programes per millorar les condicions socials i educatives en aquestes mateixes zones, destacant les accions contra l'explotació sexual infantil i contra la pornografia infantil a través d'internet.

Agents de l'*Ertzaintza* -la policia autònoma basca- van detenir el 8 de març de 2007 a José Luís Gamarra Aranoa, el president de l'entitat solidària, acusat per apropiació indeguda de fons de l'ONG, una organització composta per més de 160.000 socis, present en 25 països i que l'any 2005 van recaptar més de 35 milions d'euros (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.101).

ANESVAD va ser fundada l'any 1968 a Bilbao per atendre als malalts sense recursos pel jesuïta Javier Olazábal, qui es va dedicar especialment a atendre als afectats per la lepra a l'illa filipina de Culió. L'arrestat, José Luís Gamarra Aranoa, no només és president de l'ONG, sinó que també és cònsol de Filipines a Bilbao, país on l'ONG, per la labor d'Olazábal, desenvolupa gran part dels seus projectes.

ANESVAD es caracteritza per l'emissió d'imatges dures, la qual cosa va provocar la censura de les ONG associades a CONGDE. La resposta d'ANESVAD va ser donar-se de baixa de la Coordinadora estatal d'ONG per al desenvolupament el gener de 2002. El president de l'entitat, ara arrestat per apropiació indeguda, va afirmar que per a la seva organització era molt difícil mantenir-se en una coordinadora que difonia afirmacions que res tenien a veure amb la seva forma d'actuar i de pensar. ANESVAD va reconèixer, no obstant això, que les seves campanyes de conscienciació resultaven agressives i que en diverses ocasions han suscitat el debat social, però es defenen dient que si les seves campanyes fossin menys crues, obtindrien pitjors resultats econòmics (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.103). Entre les seves campanyes més criticades destaca *Nymphasex*, per lluitar contra la pornografia infantil i l'explotació sexual de nens i nenes. Un altre projecte de gran impacte va ser la campanya contra l'úlçera de Buruli, on es podia veure a africans amb carn i ossos arrossegats per la malaltia.

Havent sortit l'escàndol a la palestra pública, els treballadors d'ANESVAD van emetre un comunicat on afirmaven no responsabilitzar-se de les accions del seu president.

OXFAM INTERNACIONAL

Oxfam és una altra ONG que sembla haver tingut un "costat obscur" al llarg de la seva història. En els últims anys aquesta ONG no està vivint el seu millor moment. Es troba en mig d'un escàndol sexual de conseqüències imprevisibles que podrien posar en risc la seva viabilitat econòmica. Seria una pena, donat que el seu treball ha demostrat ser essencial tant en les emergències com en la denúncia de les causes de pobresa i els abusos del sistema. Un exemple és la seva campanya contra els paradisos fiscals.

Abans de seguir, cal aclarir que Oxfam és una confederació de 20 organitzacions amb entitat jurídica independent que té polítiques i estratègies comunes. L'escàndol afecta la divisió britànica, a la que anomenarem Oxfam-UK. La secció espanyola, Oxfam-Intermón, no té res a veure amb aquest cas, segons es va explicar per carta als seus socis i simpatitzants.

Oxfam és britànica d'origen. Va néixer fa 75 anys. Com ja s'ha dit, ha demostrat ser essencial en emergències humanitàries, sobretot en el relacionat amb l'aigua i la salut. També actua en el desenvolupament, en projectes a llarg termini en els que tracta de modificar estructures que provoquen la pobresa i la injustícia. Un dels seus treballs és conscienciar sobre els drets de la dona.

Culpar al conjunt d'Oxfam a totes les ONG equivaldria a senyalar a la totalitat de l'Església Catòlica per la pederàstia d'alguns dels seus sacerdots. El error més gran de l'Església ha estat tapar durant anys els abusos, evitar que es depuressin les responsabilitats penals, protegir als culpables i faltar el respecte a les víctimes. En aquest cas d'Oxfam, no existeix un sistema d'encobriment global i deliberat, però sí una por a que se sàpiga. Hi ha errors greus que haurien de generar un canvi de procediments.

Si alguna cosa sabem després d'haver vist els nombrosos casos de corrupció en entitats, és que les ONG no són millors que la societat de la qual sorgeixen; tampoc dels polítics, els periodistes, els empresaris i els bisbes. Tota organització humana comet errors, l'important és tenir capacitat de detectar-los i resoldre'ls. En aquest cas, Oxfam-UK n'ha comès tres.

Es va produir un escàndol sexual l'any 2011 a Haití, i va sortir a la llum el 8 de febrer de 2018 gràcies al diari *The Times*, que va tenir accés a les conclusions d'una investigació interna. Segons la informació, Roland Van Hauwermeiren, cap de missió Oxfam-UK en l'emergència post terratrèmol, i altres cinc persones van celebrar una "orgia tipus Calígula a la seu de Puerto Príncipe" amb dones haitianes, algunes podrien ser menors d'edat, a les que pagaven uns 30 dòlars per festa. La seu era coneguda com la casa de les putes. Aquestes orgies, denúncia la investigació, tenien lloc a cases llogades per Oxfam. L'entitat va investigar aquests fets, però mai els va fer públics, ni tan sols a les autoritats haitianes. Dos homes van dimitir (discretament) i quatre d'ells es van veure forçats. L'ONG va passar pàgina i va fer com si mai hagués passat res (Playground, *Abusos, bacanales sexuales y corrupción: las claves del escándalo en Oxfam*, 2018).

La secció espanyola, Oxfam-Intermón, va estar a Haití però sense cap relació amb la casa i els fets. La seva missió estava separada de la britànica.

Haití és el país més pobre d'Amèrica Llatina. El 12 de gener de 2010 va sofrir un terratrèmol de magnitud 7,3 en l'escala de Richter. Van morir més de 300.000 persones, altres 350.000 van resultar ferides i més d'un milió i mig es van quedar sense llar. La violència del sisme unida a la pobresa van multiplicar els efectes devastadors. En aquesta situació va aterrar Van Hauwermeiren.

S'ha sabut ara que Van Hauwermeiren i un altre dels investigats tenien antecedents de conducta inadequada en el Chad, on van pagar a dones locals a canvi de sexe, quan el responsable en aquest país era el mateix Van Hauwermeiren, que més tard va passar a liderar la missió de la francesa Acció Contra el Gana a Bangladesh (El Confidencial, *Abusos sexuales, corrupción... qué pasa en l'ONG que recibe dinero de 192.000 españoles*, 2018).

Tanmateix, és cert que després del cas d'Haití, Oxfam va crear un equip dedicat a evitar casos similars i un canal de comunicació segur per rebre acusacions d'abusos, però la ministra britànica de Cooperació Internacional, Penny Mordaunt, ha criticat que l'ONG no informés el Govern sobre els motius pels quals va acomiadar a quatre homes i va acceptar la dimissió d'altres tres l'any 2011 (El Confidencial, *Abusos sexuales, corrupción... qué pasa en l'ONG que recibe dinero de 192.000 españoles*, 2018).

La directora adjunta d'Oxfam-UK, Penny Lawrence, és l'única que ha presentat la seva dimissió. Té un motiu, i és que el 2011 era la responsable de la direcció de Programes d'Oxfam-GB. Va tenir coneixement dels incidents a Chad i no obstant això, va enviar a Van Hauwermeiren a Haití. Primer error greu.

Penny Lawrence va declarar sentir-se profundament "avergonyida" pels escàndols d'Haití i Chad que estaven sota la seva suposada vigilància. Lawrence "assumeix tota la responsabilitat" i lamentava el dany i l'angoixa generada a qui suporta a Oxfam, tot el sector de cooperació i per totes les persones vulnerables que van confiar en l'ONG. No obstant això, cal tenir en compte que en quant va rebre les notícies del que va passar, l'ara exdirectora adjunta va obrir una investigació interna. Un mes després, el 5 de setembre de 2011, Oxfam Internacional va publicar un altre comunicat en què s'informava de la investigació realitzada per Oxfam-UK, on confirmaven els casos de mala conducta "d'una part petita del personal que treballava a Haití". Es va anunciar que els sis havien deixat Haití i l'organització (Infolibre, *Oxfam, matar al mensajero*, 2018).

Van Hauwermeiren va pactar una sortida per etapes i digna. Segon error greu de Penny Lawrence. Li va permetre enrolar-se en Acció contra la Gana a Bangladesh fins a 2014. Aquesta ONG diu que no va ser advertida per Oxfam.

En una entrevista, Barbara Stocking, responsable d'Oxfam-UK en aquelles dates, va tractar d'explicar l'ocorregut. Sobretot el perquè no es va acomiadar immediatament a Van Hauwermeiren i per què no es va enviar a la Charity Commission l'informe complet, que és el que ha donat a conèixer *The Times*.

Oxfam-UK compta amb 2.500 treballadors i 31.000 voluntaris. Sis o nou pomes podrides no són un problema estructural, però sí que pot ser-ho la resposta, la tendència a encobrir els escàndols per temor a perdre credibilitat. Aquesta por al fet que es coneguin els casos permet que persones com Van Hauwermeiren passin de Txad a Haití, o que després de ser expulsats d'Oxfam-GB trobin treball en altres ONG que desconeixen el seu historial. És urgent la creació d'un arxiu de cooperants amb una conducta indigna, que dificulti que es moguin d'ONG en ONG.

L'ocorregut a Haití ha tret a la llum els casos en altres organitzacions humanitàries. Es tracta d'abusos entre expatriats. Segons el reportatge de *Sunday Times*, solament l'any passat es van registrar 87 casos d'"abusos d'índole sexual" en el marc de l'organització. De tots aquests casos, almenys 53 van ser reportats a la policia o altres autoritats. 20 homes d'Intermón Oxfam van dimitir a conseqüència dels mateixos (Infolibre, *Oxfam, matar al mensajero*, 2018).

El reportatge també destapa comportaments inadequats i abusos en altres organitzacions com Save The Children i Creu Roja. *"Existeix una pedofília institucionalitzada contra la qual no existeixen respostes"*, declara un treballador de Creu Roja i Nacions Unides.

Després que sortissin a la llum tots aquests fets, Helen Evans, responsable de Seguretat Global a Oxfam entre el 2012 i el 2015 i l'encarregada d'investigar alguns dels altres casos d'abusos, 37 en total, llança noves dades en un comunicat en Twitter. Evans parla d'abusos a voluntaris adolescents de 14 anys en les tendes de l'ONG en el Regne Unit. Un informe de l'organització, apunta el comunicat, va revelar que 1 de cada 10 empleats havia estat testimoni o experimentats abusos sexuals en els establiments del Regne Unit (Playground, *Abusos, bacanales sexuales y corrupción: las claves del escándalo en Oxfam*, 2018).

Evans declara que en el 2015, i després d'abandonar l'ONG, ho va denunciar davant la Charity Commission, l'organisme que regula i vigila a les ONG en el Regne Unit. En declaracions a Channel 4, assegura que el director d'Oxfam-UK, Mark Goldring, no va fer massa cas i que la Charity Commission també va fer cas omís (Infolibre, *Oxfam, matar al mensajero*, 2018).

Pel que fa als abusos hi ha hagut més conseqüències immediates. Solament quatre dies després que es destapés l'escàndol a Haití, la Unió Europea va amenaçar en retirar el finançament de l'organització a l'espera que s'esclairissin els fets. *"Estem a l'espera que Oxfam aclareixi completament les al·legacions, amb màxima transparència i urgència"*, va declarar Maca Kocijancic, portaveu d'Afers exteriors de la Comissió Europea.

La Unió Europea va desemborsar 1,7 milions d'euros per a les tasques de reconstrucció i ajuda després del terratrèmol a Haití. No queda clar quina va ser la seva aportació específica per

Oxfam, encara que s'estima que la seva aportació és notable. En total, Oxfam va rebre en l'exercici fiscal 2016/2017 458 milions d'euros, entre els quals 197 milions van ser aportats per donacions públiques (*Playground, Abusos, bacanales sexuales y corrupción: las claves del escándalo en Oxfam*, 2018).

"No hi ha res més indigne i deshonest que un predador sexual que utilitza la seva posició en el marc de la resposta humanitària a una catàstrofe natural per explotar a les persones necessitades", denúncia Jovenel Moïse, president d'Haití.

Un altre cas que recentment va provocar que l'ONG Oxfam sortís a tots els medis, és la detenció a Guatemala del president d'Oxfam Internacional, Juan Alberto Fuentes Knight, encara que la seva detenció no es deu a la seva condició de president sinó a una actuació anterior com a ministre de Finances al Govern d'Álvaro Colom, també detingut.

Pels delictes de frau, l'expresident de Guatemala, Álvaro Colom Cavallers, de 66 anys, i la pràctica totalitat del que fos el seu Gabinet de Govern entre 2008 i 2012, van ser detinguts i lligats a procés per la seva participació en el cas *Transurbano* –un sistema de transport col·lectiu per a la capital guatemalenca–, en la gestió de la qual es van burlar tots els procediments que la llei contempla per a la protecció dels béns de l'estat (EL PAÍS, *Detenido el presidente de Oxfam por un caso de corrupción cuando era ministro de Guatemala*, 2018).

Entre els capturats figura l'exministre de Finances (Hisenda) Alberto Fuentes Knight, president d'Oxfam Internacional, sobre qui pesen greus assenyalaments per incompliment de deures, d'acord amb l'exposat pel Magistrat Iván Velázquez, cap de la Comissió Internacional Contra la Impunitat a Guatemala (CICIG), durant una roda de premsa.

"L'actuació del llavors ministre és absolutament aliena a Oxfam Internacional i, per a mala fortuna, cau justament quan l'ONG està enmig d'un escàndol mundial", va comentar a EL PAÍS Manfredo Marroquín, president d'Acció Ciutadana, l'organització guatemalenca de Transparència Internacional. En el mateix sentit es va pronunciar Luis Linares, analista de l'Associació de Recerca i Estudis Socials, *"És pura casualitat. El president d'una organització mundial com Oxfam no pot ser responsable de la conducta desordenada d'alguns dels seus integrants en més de 80 països on té presència. No es pot vincular una cosa amb l'altra"*, va assenyalar.

Desgraciadament, estan pagant justs per pecadors. Oxfam Internacional Espanya està rebent múltiples peticions de socis que volen donar-se de baixa. El director d'Oxfam Intermón a Catalunya, Francesc Mateu, destaca que després de l'escàndol d'Haití *"es van prendre mesures*

contundents". "Ens han cridat socis que assegurin que no volen col·laborar amb una ONG que pot tenir persones tan contràries a la missió de la mateixa organització, és legítim i estan en el seu dret" perquè reconeix que "costa interpretar" i "no és agradable" haver tingut "companyes amb aquests comportaments".

Intermón va començar a treballar a Espanya fa sis dècades, fins que l'any 2000 es va sumar a la confederació Oxfam Internacional, que recolza a més de 19,2 milions de persones a tot el món (55% d'elles dones) amb més de 2.000 programes, segons dades de l'exercici 2016-2017. L'ONG espanyola té 192.000 contribuents entre socis i donants i va registrar ingressos superiors als 100 milions d'euros en 2017 (23,1 aportats per la Unió Europea i 3,7 pel Govern espanyol). Compta amb 1.400 treballadors i uns 1.700 voluntaris. L'entitat a Espanya mai ha mostrat signes de corrupció i actes il·legals, tot i que la portaveu de continguts d'Oxfam a Espanya, Lara Contreras, va reconèixer que no poden garantir que no surtin casos d'abusos sexuals en la branca espanyola. Contreras va admetre que ja ha informat sobre "*casos interns que són confidencials*".

Metges Sense Fronteres (*Médicos Sin Fronteras*)

Després de l'escàndol d'Oxfam, l'organització *Médicos Sin Fronteras* va preferir ser ella mateixa la que treies a relluir els seus draps bruts. L'ONG va fer públiques les seves dades internes de l'any 2017, quan va ser alertada de 24 casos (sis d'ells a MSF Espanya) d'abús o assetjament sexual entre els seus treballadors. Tots van ser sancionats mitjançant acomiadaments o formacions especials, segons va revelar MSF a través d'un comunicat.

L'any 2017, MSF comptava amb més de 40.000 treballadors sobre el seu terreny; en aquell mateix any, les oficines centrals van registrar 146 queixes formals i avisos des del terreny. Aquests casos van incloure abusos de poder, discriminació, fustigació i altres formes de comportament inadequat. D'aquestes 146, 40 van ser casos de fustigació en terreny identificat i reportats a les oficines centrals després d'una investigació interna. Dins d'aquests 40, 24 van ser assetjament o abús sexual, dels quals només dos es van exercir vers persones alienes a l'ONG, o bé pacients o membres d'algunes de les comunitats on està implantat l'organisme. En cap cas estem parlant de violacions o escenaris similars als d'Oxfam (EL MUNDO, *Médicos sin Fronteras revela 24 casos internos de abuso sexual ante el escándalo Oxfam*, 2018).

No va ser *Médicos Sin Fronteras* l'única ONG que després de la gran onada d'indignació provocada pels fets produïts amb Oxfam, donessin a conèixer situacions similars que havien passat a les seves entitats, assegurant que ja havien posat tot sota control. Alguns exemples són

Save The Children (STCh), Christian Aid (ChA) i la Creu Roja. (Tiempo Argentino, El lado oscuro de las ONGs más prestigiosas, 2018).

El paper de l'Església Catòlica: Càritas, Mans Unides i Gescartera

D'ençà que es va produir el boom de les ONG al segle XX, l'Església Catòlica sempre ha estat present i atenta a cada moviment d'aquestes entitats. Efectivament, l'Església sempre ha recaptat fons per donar menjar i vestir al pobre, però també s'ha beneficiat de les consciències per enriquir-se. No és una cosa que pugui sorprendre, donat que si no fos així, el Vaticà no seria una joia d'art mundial.

Càritas resulta ser el principal exponent de la beneficència eclesiàstica des de 1950. Fundada per Pío XII, està implantada per tota la orbe catòlica a partir de les conferències episcopals de cada país, tot i que delegant en els bisbes que assumeixen la direcció en cada una de les diòcesis respectives. L'altra gran ONG catòlica és Mans Unides que també depèn directament de la conferència Episcopal Espanyola.

No és d'estranyar que els directors tant de Càritas com de Mans Unides recaiguin en les mateixes persones, com és el cas de Juan José Omella, bisbe de Calahorra i la Calçada-Logronyo, a part de secretari general de Càritas Espanya i bisbe consiliari de Mans Unides. La Conferència episcopal i per delegació els bisbes, controlen i paguen els sous d'ambdues ONG. Només Càritas gasta al voltant de 154 milions d'euros a l'any en el manteniment de la seva infraestructura (67 delegacions diocesanes i 10 regionals), rebent les aportacions públiques del 30% del seu pressupost. D'altra banda, Mans Unides té uns ingressos anuals de 45 milions d'euros, que en part també sufraga l'Estat (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.55).

Si de Càritas és inqüestionable la seva autonomia, no es pot dir el mateix de Mans Unides. Diners i projectes per als més desfavorits, aquest seria el verdader objectiu de les ONG, però la societat capitalista avançada suggereix massa temptacions. Per tant, no és d'estranyar que quan va esclatar l'escàndol Gescartera l'estiu de 2001, Mans Unides va ser una de les ONG catòliques que, junt amb congregacions religioses, va tenir inversions en aquesta agència de valors -més de 24 milions i mig de les antigues pessetes- (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.58). L'estat paga, i hi ha qui es juga aquests diners en la borsa. Juan Carlos Aparicio, ministre del Treball i Assumptes Socials del gabinet d'Aznar en el govern d'aleshores, va ser preguntat per l'assumpte, al que va contestar: "Els recordo que hi ha cinc milions de famílies que inverteixen

en borsa, per la qual cosa no hauria de sorprendre que aquestes organitzacions també ho facin, i el que s'hauria de procurar és que aquesta inversió no es fes amb els diners de les subvencions”.

El cas Gescartera va ser un d'aquells casos que va commoure a tota Espanya i la credibilitat del govern del PP, un partit amb clares vinculacions amb els responsables del desfalc. De la nit al dia van desaparèixer 120 milions d'euros. Però si alguna cosa sorprèn entre els clients de Gescartera, és l'aparició de tantes institucions i organitzacions religioses, una forma ben curiosa d'entendre la caritat cristiana. L'escàndol no va passar inadvertit entre els soci-cooperants de l'ONGD Mans Unides, que reconeix en el seu butlletí interior número 145, la recepció de multitud de cartes demanant explicacions. En aquest mateix butlletí l'ONGD s'exculpa de tota responsabilitat per la mala gestió dels responsables de Gescartera. No obstant això, en cap moment demanen disculpes per la inversió dels fons de l'entitat en participacions de capital variable (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.59).

Càrites Espanyola i Mans Unides no són les úniques ONG on la mà de l'Església Catòlica està de per mig, tot i que sí les més emblemàtiques. Hi ha un llistat més complet on s'afegeixen altres ONG religioses, però no només aquestes estarien en aquesta llista, també que les que estan en la frontera de ser o no ser una ONG, les comunitats de religiosos que es converteixen en Organitzacions No Governamentals, així com les que estan clarament vinculades al Partit Popular, les quals tenen una llarga trajectòria i mereixen ser tractades a part.

L'UNIVERS MEDIÀTIC A LES ONG

Hi ha algunes ONG que opten per la publicitat per recaptar més fons per les seves organitzacions. Què seria dels heroics voluntariats sense càmeres que els gravi? Busquen commoure, ja que contra més cruesa, més diners.

Els mitjans han construït el mite dels valors humanitaris de les ONG i han rebutjat les crítiques, perquè, en definitiva, els *mass media* avui en dia són uns grans influenciadors en les ments de la població, i si no volen que algun tema fraudulent surti a la llum, no sortirà.

Entre les ONG s'ha establert una lluita per les subvencions governamentals; a Espanya les del PSOE contra les del PP, amb la participació de tots els agents implicats, des del govern de l'estat, passant per les comunitats autònomes, per acabar als ajuntaments (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.30-31). La pugna per subvencions i projectes humanitaris amb la benedicció de l'Estat obliga a les ONG a cultivar les relacions públiques, on tenen un paper important els mitjans de comunicació, siguin escrits o audiovisuals.

Moltes ONG inverteixen una gran suma de diners en pagar viatges a periodistes amb l'objectiu de què informin sobre els seus projectes, una pràctica que està prohibida pels propis mitjans de comunicació a països com EA, però que és realitzada amb assiduïtat a Espanya i altres països de la UE.

D'aquesta manera, el principal objectiu de moltes organitzacions es converteix a obtenir la millor instantània, ja que d'allí sortiran les subvencions corresponents. Això provoca que els grans desastres es converteixin en grans espectacles per consum del públic d'Occident.

L'octubre de 2005 es va produir el terratrèmol de Pakistan que va deixar 80.000 morts, però els helicòpters que distribuïen ajuda humanitària carregaven els instruments de televisió abans que les medicines i els aliments. Lloyd Hanoman és un col·laborador canadenc de l'ONG *Free The Children*, desplaçat a la costa oriental de Sri Lanka després del terrible tsunami que el va assolar. Assegura haver vist les baralles de les ONG, arribant inclús a les mans, amb l'objectiu de situar-se en el lloc preferencial dels medis, per estar en una bona localització en els camps de l'horror (Garrido, *El lado oscuro de las ONG*, 2007, p.31).

En definitiva, els grans desastres equivalen a milions de donacions, i el sistema capitalista té la "virtut" de mercantilitzar-ho tot. Durant els últims anys, moltes ONG s'han modernitzat, i han adoptat els mètodes de gestió empresarial. S'han adonat que la compassió pot considerar-se com una necessitat de consum. Han assumit que existeix un mercat de la compassió com existeix

un mercat d'automòbils. Aquest mercat està basat en la competència per qui té les tecnologies del màrqueting més sofisticades, pel tractament de la informació, i per la gestió de les finances.

En aquests casos les causes de pobresa no interessen. S'ha d'actuar ràpidament, s'ha de fer veure al "donant" anònim que estem davant una catàstrofe i no és el moment de perdre el temps discutint sobre les causes. El que compta és l'evidència, voler posar qüestions sobre el perquè de la pobresa i sobre què es pot fer per combatre-la és perdre un temps que és exclusiu per actuar. Com a conseqüència, per moltes ONG, sense catàstrofe humanitària no hi ha ajuda, i quan s'hi produeix una verdadera catàstrofe hi ha baralles per estar presents i sortir a la foto.

EL FUTUR DE LES ONG

Aquestes organitzacions en els últims anys estan passant per moments molt difícils, en els quals costa mantenir el nombre de socis i donants que fan possible els seus projectes, perquè la profunda crisi política, econòmica i social ha paralitzat gran part del flux de capital públic que les institucions dedicaven a la seva feina.

Les ONG són entitats que anticipen i avisen des de fa anys que aquest és un sistema injust a punt de col·lapsar-se, i quan finalment s'enfonsa, les organitzacions també cauen. Volien canviar un sistema, però per canviar-lo des de dins s'hi van instal·lar plàcidament. I el dia que el sistema deixa de fer-los-hi arribar diners, resulta que posa en dubte la seva existència perquè no tenen prou socis ni prou massa social que hi donin sentit.

Per tant, les entitats tenen sentit en funció de les persones que els hi donen suport com a sòcies, donants o col·laboradores; i les organitzacions de segon nivell han de viure, sobretot, pel suport de les entitats que en formen part. Aquesta era la seva força com a moviments socials, però n'han perdut gran part i ara els passa el que els passa.

Hi ha una part de fracàs col·lectiu en aquesta nova situació -amb la injustícia que significa generalitzar-, ja que les entitats sabien què passaria i no s'hi van preparar prou.

Tal com diu Francesc de Dalmaes a la revista *ONGC*: *"Després de tants anys predicant cooperació podríem arribar a la conclusió que ara ens toca a nosaltres"*. Fa una autocrítica a les ONGD per tal d'esbrinar què van fer malament per no tornar a equivocar-se. *"Potser és el moment d'aliar-nos per tal d'identificar i minimitzar els nostres punts febles alhora que potenciem els forts tot buscant i fomentant la complementarietat entre les diferents organitzacions"*, a més a més va afegir *"També podríem plantejar-nos una feina més seriosa, rigorosa i constant en el camp de la incidència política i social: fer de l'Educació per al Desenvolupament una eina imprescindible per treballar per a la necessària transformació social"*. Finalment, Francesc de Dalmaes van concloure amb la frase *"S'ha d'entendre, en definitiva, que només reinventant-nos tornarem a ser útils i demandants"*.

ONGD, reinventar-se com a moviments socials?

S'ha creat un debat encès sobre les fronteres que distingeixen els anomenats Nous Moviments Socials (NMS) de les Organitzacions No Governamentals de Cooperació Internacional i Desenvolupament (ONGD), i el tipus de relacions que n'han de regir la convivència i la

col·laboració. Tant els NMS com les ONGD són institucions complexes, de límits difusos, difícils de perfilar i que no s'escapen mai de la polèmica. A l'interior de cada un hi coincideixen perspectives i institucions heterogènies que, per tant, produeixen pràctiques socials contradictòries.

Els NMS s'identifiquen per lluitar des de la teoria (estudis) i la pràctica (accions) envers uns eixos d'acció en els quals el conflicte no està centrat únicament en el caire econòmic o polític sinó també en els aspectes culturals i simbòlics dels individus o de les societats que en formen part, per tant no defensen els interessos d'una determinada classe social, sinó que defensen elements identitaris que es veuen envoltats de conflicte de forma transversa als diversos nivells socioculturals. Plantegen problemes d'aspectes que sorgeixen de la vida quotidiana de les persones amb el seu context, com poden ser la sexualitat, la defensa cap a la naturalesa o la igualtat de gènere (Prat, *Els moviments socials a la Catalunya contemporània*, 2004, p.241).

No obstant això, és difícil saber a què ens referim quan parlem dels NMS, de la mateixa manera que s'ha de ser prudent quan analitzem allò que anomenem ONGD. D'una banda, reapareix el risc de politització interessada que, darrere d'un suposat vel antisistema, mira d'homogeneïtzar tota mena d'organització social, sense acabar d'entendre que són formes diferents d'expressió social d'una societat global profundament diversificada. D'altra banda, comença a sorgir una defensa corporativista que només veu la cooperació internacional com un àmbit exclusivament tècnic que, a la pràctica, es redueix a la gestió.

Si els primers només hi veuen política i impuls social, els segons tan sols es fan càrrec de la tècnica i professionalisme. Això contribueix a fer que les ONGD i els NMS confonguin diàleg i discussió, i que la cooperació entre tots dos fenòmens socials avanci tan lentament.

A ningú se li escapen els límits que el sistema actual per al desenvolupament -nascut per satisfer els interessos dels estats i els governs, i no per generar una cultura de solidaritat- imposa a l'actuació de les ONGD. Si entenem per NMS el conjunt de perspectives i forces que es plantegen la construcció d'una societat global més humana i justa, no totes les ONGD hi poden simpatitzar. Les entitats que lluiten per al desenvolupament, atrinxerades darrere els mites de l'apoliticisme i la neutralitat, no poden integrar-se a un projecte polític humà de dimensió global que recuperi la utopia com un horitzó reflexiu i dinàmic.

Hi ha autors que denuncien aquesta contradicció. Argumenten que per solidaritzar-se amb la humanitat, cal primer dessolidaritzar-se amb la perversitat. Per solidaritzar-se radicalment amb els empobrits, els exclosos i els condemnats, primer és necessari dessolidaritzar-se radicalment del sistema que empobreix, exclou i condemna injustament, que és el que perfila del nostre estil

de vida. De manera que s'ha d'abordar les causes profundes dels problemes i no només els efectes, encara que de tant en tant això els deixés a la intempèrie (Javier, E.S, *ONGD: Reinventar-se com moviments socials?*. ONGC, 2007, p. 9).

Hi ha un debat obert sobre que les ONGD no haurien de reinventar-se com a moviments socials totalment, sinó que ho haurien de fer des d'una perspectiva comunicativa. És a dir, aquesta reinvençió no hauria de dur-se a terme en àmbits polítics, sinó en clau comunicativa i innovadora. Reinventar-se significa constituir organitzacions competents en el nou escenari: el de la societat essencialment global i mediàtica (Javier, E.S, *ONGD: Reinventar-se com moviments socials?*. ONGC, 2007, p. 10).

El problema està en què la majoria de les ONGD segueixen veient encara la comunicació com un instrument que es fa servir sobretot per obtenir recursos econòmics i per la promoció institucional. Mentre que els NMS la utilitzen per mirar de relacionar-se amb la societat i fer que la societat mateixa s'autoorganitzi i es mobilitzi, les ONGD només la utilitzen per activar els ressorts econòmics i consumistes de la gent. Mentre que els NMS fan d'Internet o d'una pàgina web un canal perquè la gent pugui dirigir-s'hi, expressar-se i difondre denúncies, necessitats o construir propostes col·lectives, les ONGD solen reduir-les a aparadors unilaterals per la difusió de les mateixes activitats i l'exhibició de productes.

És en aquest sentit que els NMS poden ensenyar moltes de les seves experiències a les ONGD, encara que cada cop més proliferen les iniciatives conjuntes en aquest camp.

Una nova coordinació per les ONG?

Cada vegada és més difícil parlar en genèric de les ONG. A països com Rússia trobem les legislacions concretes per controlar-les i sotmetre-les, i per molts països formar-ne part o treballar-hi significa veure's sotmès a un control i un seguiment que pot arribar a ser perillós. A Espanya, les ONG gaudeixen d'un reconeixement social i institucional que en molts casos ha degenerat en dependència pública i que posa en perill l'únic principi irrenunciable per a qualsevol organització d'aquesta mena: la transformació social.

No obstant això, l'intervencionisme polític no s'ha apoderat de les ONG en si, sinó dels organismes de coordinació i de suposada representació. És per aquesta raó que, efectivament, cal una nova coordinació per les ONG, i ja fa temps que coordinadores, entitats i altres moviments socials (AMS) treballen per fer-la possible.

Tanmateix, aquesta no és l'única raó per la qual és necessària una nova coordinació per les ONG. El 2007, any de la intervenció judicial d'Intervida, amb la separació dels antics fundadors i el nomenament d'administradors nous, marca un abans i un després en l'actuació de l'entitat. També marca un punt d'inflexió en la construcció de confiança en el món de l'economia de la donació, i en el món de la solidaritat en general. Crisi i oportunitat per a tothom, per a la construcció de noves formes de gestió i rendició de comptes no només econòmica sinó també social. Aquest repte implica repensar, d'una banda, les formes de coordinació d'actors públics i privats, i d'altra, les formes d'actuació de les organitzacions. Tot això amb l'objectiu d'enfortir i donar coherència a les accions globals i locals que busquen assolir un canvi social veritable (Miquel, C.R., *Els reptes per una nova coordinació per al desenvolupament. ONGC, 2008-2009*, p.13).

Efectivament, la crisi d'Intervida, junt amb tots els casos fraudulents d'altres ONG que han sortit a la llum, ha provocat una crisi de confiança dels donants, de la gent que per esperit purament solidari col·labora amb el tercer sector.

D'aquesta manera, s'ha consolidat uns reptes per aconseguir una nova coordinació per les ONG en l'àmbit del tercer món. El director de gestió d'Intervida, Miquel Casares i Roca, considera que *"és una necessitat de primer ordre la participació directa a les diverses federacions d'ONG pel desenvolupament de l'Estat."*, entenent que aquesta col·laboració pot ser alhora una bona oportunitat per les organitzacions federades de mostrar a la ciutadania la realitat d'un nou model de relacions en el seu àmbit. Sent aquest model plenament col·laborador, no exclouent i integrador.

Pel que fa a la rendició de comptes tant econòmica com social, per tal d'aconseguir aquesta millora amb la nova coordinació de les entitats, cal col·laborar amb les administracions públiques. *"Intervida, en aquest camp, pot garantir la viabilitat dels projectes en els quals participi amb l'aportació de recursos suficients i, més importants encara, de recursos humans ben qualificats."*, declarava Miquel Casares i Roca a la revista *ONGC*. A més a més, cal vetllar perquè les entitats d'estalvis que compten amb els dipòsits bancaris de l'organització tinguin, igualment, un comportament del tot ètic i transparent en les inversions que realitzin.

La nova coordinació de les ONG també hauria de centrar-se en la innovació pel que fa als mitjans de comunicació, intentar arribar més al donant d'una forma que no s'intentés "vendre" el producte.

Finalment, també cal abordar amb nous enfocaments la relació amb les persones que donen suport periòdic a les entitats, mitjançant aportacions econòmiques. S'hauria d'anar més enllà,

buscant i oferint una implicació més directa dels col·laboradors. Intervida aposta per *“l’obertura de seus de la institució als principals territoris de l’estat espanyol on es concentra bon nombre dels nostres col·laboradors.”* (Miquel, C.R., *Els reptes per una nova coordinació per al desenvolupament. ONGC, 2008-2009*, p.13).

En definitiva, cal que s’hi propiciïn canvis humans i estructurals, en l’àmbit local i en el global, des d’allò més petit fins allò més gran, des de l’ésser humà que ha de desenvolupar-se en un marc de dignitat i de benestar -tant al Sud com al Nord-, fins a les estructures injustes de poder econòmic, social i polític d’àmbit internacional.

En resum, aquesta nova coordinació consisteix, bàsicament, a repensar i millorar les formes d’acció actuals, coordinació i rendició de comptes. No obstant això, és necessària una coherència en l’acció política de tots els actors, ja que els canvis socials són d’una magnitud molt gran.

Hi ha massa ONGD?

Últimament hi ha un debat obert sobre si hi ha massa ONGD. La idea sembla que s’ha instal·lat entre certs opinadors a força d’anar-se repetint. I amb certa complaença del Govern, que l’ha convertit en una resposta automàtica davant la denúncia de les brutals retallades pressupostàries: *“No és que hi hagi pocs diners, és que hi ha massa ONGD”* (Francesc, M. H., *Hi ha massa ONGD? ONGC, 2012*, p.48). Però, basant-se en què podríem establir algun criteri per decidir si n’hi ha massa o poques?

Si analitzem les ONGD catalanes, veurem que les podem agrupar de moltes maneres. Si ho fem per mida, trobarem molt poques entitats grans o que pertanyin a xarxes internacionals, algunes de mitjanes i moltes de petites. Si ho fem per temàtiques, veurem que n’hi ha de totes les temàtiques, però la salut i l’educació tenen un pes important. Si ho fem per enfocament prioritari de tasques, en trobarem moltes que fan treball assistencial, molt poques que facin només sensibilització o incidència política, i algunes amb més enfocaments mixtos. Si ho fem per nombre de socis, la immensa majoria en té entre 10 i 200. Si ho fem mirant per on treballen, en trobarem moltes fent tasques a Amèrica Llatina o Centreamèrica, unes quantes a Àfrica i molt poques a Àsia. Si ens guiem per l’eficiència, la immensa majoria té una despesa que tendeix al mínim imprescindible per poder funcionar, molt per sota de les de qualsevol empresa o les de l’administració.

Segons Francesc Mateu i Host, director d’Intermón Oxfam a Catalunya i Andorra, i president de la Federació Catalana d’ONGD: *“Si hi ha moltes entitats és perquè hi ha moltes iniciatives i molts*

matisos arreu el nostre territori, molta gent amb empena que busca el suport d'altres. Diuen que cal salvar totes les empreses que es pugui perquè són font de riquesa. Cal salvar, doncs, totes les ONGD que es pugui, perquè són font de riquesa i de valors."

Per tant, la pregunta correcta no és si n'hi ha moltes, sinó si fan el que han de fer, el que diuen que fan i el perquè es van fundar, i si ho treballen amb coherència, qualitat i eficàcia, tant econòmica, com social i cultural.

No obstant això, també cal focalitzar l'atenció en les subvencions. És d'això del que és queixa el govern? Tirant molt llarg només una cinquantena d'ONGD catalanes han rebut diners del Govern des que existeixen els pressupostos de cooperació. La gran majoria d'entitats més petites s'han mantingut amb diners dels seus socis o del que han obtingut organitzant activitats diverses, o amb subvencions també petites dels ajuntaments (Francesc, M. H., *Hi ha massa ONGD?. ONGC*, 2012, p.50). I no són receptores de subvencions directes o indirectes, en molts casos milionàries, algunes empreses?

Un dels punts que es repeteix en algunes tertúlies és que com que ara hi ha menys diners, cal reduir costos per ser més eficients i fusionar-se per poder sobreviure. Respecte a això, Francesc Mateu i Host va declarar: *"És cert que hi ha menys diners, però bàsicament menys diners públics perquè les administracions estan oblidant les seves responsabilitats i compromisos."*

En definitiva, cal reconsiderar tanta dispersió d'ONGD, però no perquè s'hagi de reduir el nombre d'entitats, sinó perquè s'ha de ser capaç d'ajuntar esforços i recursos en aquells grans temes, campanyes o conflictes que, de manera progressiva, els permetran avançar cap a la solució de molts de petits.

Hi ha un futur per les ONG?

Com ja he dit, hi ha un debat obert sobre el futur de les ONG. Però abans de debatre'l, cal tenir en compte el significat d'ONG, i quin tipus d'organitzacions s'hi inclouen en aquesta definició.

ONG és un nom i un concepte que es va utilitzar inicialment per designar entitats de la societat civil que contribuïen als programes establerts per les organitzacions del sistema de Nacions Unides i, de manera prioritària, el desenvolupament econòmic. El nom es va utilitzar també per referir-se a les noves entitats especialitzades en la defensa dels drets humans, la protecció del medi, el desarmament i la pau. Les associacions creades per la societat civil en altres àmbits no quedaven incloses en la denominació d'ONG, tot i que cada vegada és més clar que l'exclusió no té gaire sentit (Martí, F., *El futur de les ONG. ONGC*, 2009-2010, p.14). Es pot considerar que

totes les entitats que no depenen de les administracions i que tenen vocació de servei públic participen en la filosofia i en les característiques pròpies de les ONG. La societat civil està composta, per tant, d'entitats amb finalitat lucrativa que són les que formen el teixit empresarial, i d'entitats orientades a promoure serveis i accions transformadores de la vida pública més enllà dels interessos dels seus socis o membres.

Es fa difícil determinar la naturalesa d'algunes entitats: les cooperatives, per exemple, són empreses que han incorporat elements propis de les ONG, hi ha entitats esportives que en realitat funcionen com empreses, hi ha fundacions que són satèl·lits de grups financers. També algunes administracions públiques o partits polítics controlen fundacions i ONG amb criteris sectaris. Potser seria inadequat parlar d'ONG quan una entitat en qualsevol àmbit, encara que funcioni amb independència de les administracions públiques, està orientada prioritàriament a la prestació de serveis als seus afiliats. Són, per tant, les federacions d'ONG les que han d'avaluar les condicions que justifiquen l'afiliació de cada entitat i revisar periòdicament la llista dels seus membres.

Les evolucions del món contemporani compliquen la vida de les ONG. En primer lloc, es pot observar que molts ciutadans no aprecien prou una permanència llarga com a socis de les entitats. Estan disposats a compromisos que siguin curts en el temps. Les convocatòries puntuals contra injustícies i violències tenen més èxit que les campanyes per obtenir nous afiliats a les entitats que fan una acció continuada en aquests camps. Els mitjans de comunicació han contribuït a l'èxit de les manifestacions ocasionals, però hi ha alguns, sobretot en els últims anys, que no ajuden a projectar una imatge positiva de les ONG. Incideixen de dues maneres: adverteixen sobre les estructures poc democràtiques o poc transparents de les ONG i critiquen les iniciatives de moltes entitats precisament pels seus objectius transformadors que consideren massa utòpics (Martí, F., *El futur de les ONG*. ONGC, 2009-2010, p.14).

En segon lloc, el territori tradicional de la societat civil tendeix a encongir-se i es desitja que l'acció social sigui protagonitzada pels poders públics. Un factor determinant és el fet que els ciutadans tenen consciència de contribuir prou amb el pagament dels seus impostos com per a poder esperar de les xarxes públiques tant l'atenció a les necessitats de la població com els deures de solidaritat. Confien tota la vida pública al protagonisme de l'estat i de les diverses administracions. Tal com diu el president honorari d'UNESCOCAT Fèlix Martí: *"S'hauria de trobar normal que les institucions públiques aportessin ajudes econòmiques a les entitats que fan un bon servei a l'interior o exterior de cada país sense exigir fidelitats polítiques partidistes. Aquestes pràctiques obliguen a les ONG a enginyeries financeres que poden semblar delictives."*

En tercer lloc, el futur de les ONG quedarà condicionat pels canvis en els sistemes de valors que es produeixin a les nostres societats. Si s'accentua la recerca desmesurada de la diversió i del confort, es produirà un afebliment de la vida de les ONG. Si reneixen la consciència de solidaritat, el gust per la responsabilitat i l'interès per una riquesa humana que té les seves fons en l'experiència de la gratuïtat i el sentit de la dignitat, aleshores s'enfortirà la xarxa de les ONG i en general la qualitat de la vida política a dins i a fora de les institucions. En definitiva, el declivi o el creixement de les ONG és un indicador significatiu de la salut de les nostres democràcies.

PART PRÀCTICA

Per dur a terme la part pràctica del treball vaig entrevistar a 7 ONG, algunes entitats més grans i d'altres més petites i locals, i a totes els vaig fer una sèrie de preguntes relacionades amb la teoria. Aquestes preguntes es troben diferenciades en tres grans apartats: preguntes **generals** sobre la seva ONG, com quina és la seva missió, preguntes sobre el **voluntariat** i les joves voluntaris, qüestions relacionades amb els **mitjans de comunicació** i com influeixen en les emocions de les persones per obtenir beneficis, preguntes sobre els **casos de corrupció** i com els afecta a la seva entitat, i finalment un debat sobre **el futur de les ONG**.

ENTREVISTES

CÀRITAS: Maria José Rossell

General ONG

- **Quina és la vostra missió com a ONG?**

La nostra missió és atendre a les persones que estan en situacions més desfavorides de la ciutat, en el cas de Càritas, que és una entitat de diòcesi, a tota la diòcesi. El nostre objectiu és aproximar-nos a aquelles persones, valorar les seves necessitats i fer-los-hi l'acompanyament necessari. Un cop feta la detecció de les necessitats, depèn de la diocesana, es fa una atenció o una altra.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**

- **ONG d'auto-desenvolupament** *(es van originar amb escassetat de recursos econòmics i amb el propòsit de millorar la qualitat de vida dels beneficiaris. Exemple: cooperatives, empreses associatives o comunitàries. Busquen solució a problemes relacionats amb la salut, l'habitatge, la cultura o la recreació)*
- **ONG de suport, acompanyament i servei** *(formen part persones externes de la població afectada i que busquen solucions al problema existent mitjançant activitats per promoure el desenvolupament comunitari i suportar les organitzacions de base o altres ONG amb el mateix objectiu)*
- **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
- Segons la seva orientació:
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**

- **ONG participativa**
- **ONG de defensa o apoderament**

D'entrada, en principi, nosaltres ja valorem que no som una ONG igual que les altres, perquè nosaltres som una entitat d'Església, i per tant tenim el model d'Església darrera. Quan jo em mirava el que tu em plantejaves, arribava a la conclusió que Càritas seria una part d'ONG de suport, acompanyament i servei, però ens faltaria la part d'identitat d'Església. Per tant, nosaltres sempre ens definim com una ONG diferent, no som una ONG com s'entén, sinó que nosaltres venim del model d'Església i Càritas és l'acció directa de l'Església. Així doncs, no ens sentiríem identificats del tot en cap de les opcions.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Jo vaig acabar la carrera i em van trucar perquè fes una entrevista per treballar a Càritas. Coneixia l'entitat perquè jo estava en el món de l'Església i perquè havia col·laborat en voluntariats amb joves. Aleshores, algú que estava vinculat a Càritas em va proposar de fer l'entrevista. Jo vaig començar com a treballadora social, a acollida i habitatge, vaig estar uns anys en aquests programes (vaig començar a Càritas el 1999), després vaig passar a ser responsable de l'àrea social, és a dir, de tots els programes d'àmbit social jo era la coordinadora, i una vegada vaig acabar aquesta etapa, vaig passar a ser secretaria general, que és el que sóc actualment des de fa uns tres anys.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

Jo sóc la secretaria general de Càritas. El càrrec de direcció és voluntari, però la secretaria general pot ser una persona contractada. Per tant, el fet que el director sigui voluntari implica que en moments determinats ell/ella no hi pugui ser present, aleshores el secretari general l'ha de substituir sempre, en l'àmbit de representació institucional (actes de representació a escala política o a escala de mitjans /premsa), i en l'àmbit de coordinació de tots els programes que hi ha dins de la institució, representació de temes laborals, ja que hi ha entre 16 i 20 treballadors, per tant tot el tema de contractes, renovacions, horaris. Econòmicament la secretaria general també dóna suport de gestió de subvencions, i tots els documents que surten de Càritas haurien d'estar validats per mi.

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

Quan jo vaig agafar la tasca de secretaria general hi havia una primera part que és la que més m'agradava, que era gestionar els equips: jo he fet una atenció directa amb persones, ara puc tenir una visió més global, aportar els meus coneixements de l'àrea d'atenció directa a treball en equip. M'agrada el treball en equip que tenim a Càritas, és a dir l'acompanyament, l'acollida... és la part que més m'aporta i amb la que més capacitat tinc de fer de pont; ells tenen propostes, veuen la realitat i tu a nivell de direcció ho pots traslladar i acabar de complementar. Que aquest pont funcioni és important, perquè si no a vegades uns tenen unes idees, unes necessitats i els altres van per una altra línia. Aquesta és la part en la qual penso que jo puc aportar més, perquè també he estat a primera línia i, per tant, crec que jo també els puc entendre una mica més. Això és una de les coses que més m'agrada, no m'agrada tant la part de representació institucional, que això és més complicat i has d'estar més pendent de moltes altres coses.

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

Es manté majoritàriament per subvencions, estem amb un 70% de subvencions i 30% de donatius i socis. Això no és el més òptim, ja que el millor seria rebre més quantitats de diners pels donatius i els socis que no pas amb les subvencions. És una dificultat, perquè a escala de documentació i sol·licituds de subvencions, s'han de fer molts papers, l'administració t'exigeix molta documentació, a la sol·licitud s'ha de ser molt rigorós amb el projecte que es presenta i s'ha de justificar tot. Es complica, a més a més, perquè l'entitat no rep els diners al moment. L'ONG va fent les intervencions i les activitats amb els seus propis diners, i la subvenció que ha demanat se la proporcionen a final d'any. Per tant, l'entitat ha de tenir uns diners guardats per poder dur a terme aquestes intervencions.

Les subvencions estan bé, ens ajuden, però ens suposen que hem de disposar de diners en algun moment determinat i, a més a més ens porten molta feina. No obstant això, no em queixaria del nivell de justificació que ens demanen, perquè l'administració ha de donar comptes a tots els ciutadans. La mala praxi d'alguns ha provocat que de rebot el nivell de justificació per part de totes les entitats pugui arribar a ser excessiu.

Grans empreses com Gas Natural i Endesa fan aportacions econòmiques molt grans, perquè són Càritas espanyola, i aleshores ells les distribueixen en cada una de les Càritas.

Els donatius, a causa de la crisi, han disminuït, i ho entenc, perquè ens trobem en una situació on cada persona pensa que si ha de donar aquests diners a algú proper que els necessita, ho farà abans de donar-ho a una ONG. Per tant, les aportacions econòmiques han anat disminuint lentament.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

Tots estem sota un control. El control econòmic hi ha de ser, en canvi pel que fa al control polític, ens intentem mantenir més al marge, tot i que ens pot afectar més o menys depenent de qui estigui al govern, però no hem tingut mai cap dificultat. Hi han hagut governs d'un color i d'un altre, però això no ens ha d'afectar massa, una cosa és el tema polític i una altra ben diferent és el tema social.

No obstant això, sí que ens pot afectar en com es troba la societat en general, si es troba més predisposada a col·laborar amb nosaltres o no, com també pot afectar si a escala de mitjans ha sortit algun tema en l'àmbit religiós, i això afecta l'opinió pública. A això hi estem tots exposats, no només Càritas Diocesana.

Tu parles de control, nosaltres en un principi estem sota justificació econòmica amb administracions polítiques, sota control de l'Església (jo, com a Càritas he de justificar els meus comptes i decisions davant de l'Església) i sota un control de la societat, perquè la nostra entitat en tot moment ha de saber justificar on s'hi destina els diners de les donacions. Però aquest control, que a vegades es veu de forma negativa, jo ho veig com transparència, i hem d'estar obligats a aquesta transparència en tots els àmbits.

- **Treballeu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Nosaltres som diocesans, tenim Càritas Catalunya al darrere, amb la qual ens trobem una vegada cada tres mesos per posar línies concretes i estratègiques en comú. També tenim Càritas Espanyola, amb la qual tenim relació per coses molt concretes de programes, com per exemple el programa de Temporers o el de l'aplicatiu informàtic. Per tant, col·laborem en nivells més petits (diocesà), en nivell més estatals i en nivells autonòmics, tenim els tres àmbits coberts.

- **Què és el més important que ha fet la vostra ONG d'ençà que va ser creada?**

És complicat, però considero que al llarg dels anys la facilitat que té Càritas és que pot fer intervencions que en altres àmbits no es pot plantejar. Les administracions locals estan molt subjectes a unes normes determinades, és a dir, si jo he de fer unes ajudes concretes, o em regeixo a aquests criteris o no les puc fer. Càritas en principi, malgrat

que té tot un equip de professionals, té la llibertat suficient de considerar que si hi ha una necessitat concreta, valorada per l'equip tècnic i voluntari, la podrà realitzar i solucionar, i això en tots els àmbits.

Poden ser coses molt bàsiques, o intervencions molt grans. Per exemple, una vacuna per un nen petit, amb una família que es troba en una situació precària, però la vacuna no entra a la seguretat social, Càritas valora la necessitat i la soluciona. Un altre exemple és un assentament, si Càritas ho troba necessari, organitza un pis per aquella gent que està als assentaments. O creem un grup de costura per si hi ha un seguit de dones que en principi estan a casa i no fan res, això ens permet treballar el tema de l'autonomia, així com vendre la roba i recollir diners.

La llibertat que pot tenir Càritas en totes les accions que pot fer, és de les poques coses que en pocs llocs es pot arribar a plantejar. Llibertat d'acció la poden tenir poques entitats. Per tant considero que el més important de la meua ONG és la llibertat d'acció sempre amb criteri i coneixement, valorant les necessitats.

Voluntariat ONG

- Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?

En l'última memòria teníem 154 voluntaris i 16 persones contractades. Quan parlem de voluntariat és en els diferents àmbits: recepció, botiga... el nivell d'implicació pot ser des d'una acció petita fins a un càrrec de responsabilitat, com el director.

Els 16 contractes estan vinculats a projectes, és a dir quan ens donen una subvenció i quan veiem una necessitat, fem una proposta de projecte i el presentem, quan ens el donen fem un contracte. El que vull dir és que hi ha gent que pot pensar que dels diners que donen a Càritas una part pot anar als salaris, però no és així, els salaris es paguen mitjançant les subvencions.

- Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?

És, majoritàriament, dones i d'un perfil gran (70-80 anys). Una de les principals preocupacions és aquesta, ja que no tenim implicacions de joves. Per tant, hem començat uns projectes per buscar més implicacions per aquest sector: hem fet APS a les escoles, sensibilització en cicles formatius... en definitiva buscar si hi ha joves que vulgui implicar-se en temes més puntuals, ja que entenem que el jove també té moltes altres coses a fer.

També volíem fer una campanya de captació per aquella gent que es prejubila, que encara tenen una vida més activa, perquè facin una tasca més concreta.

- **Quina classe de projectes en els que col·laboren voluntaris son els més habituals en la vostra entitat?**

- Projectes amb nens
- Projectes amb persones de tercera edat
- Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense hogar, etc)
- Projectes amb persones amb discapacitat
- Projectes de l'àmbit de la dona
- Projectes de cooperació al desenvolupament
- Altres

Els projectes on hi ha més gent implicada és a les botigues, al programa Temporers i amb acompanyament a gent gran que viuen soles.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

No, perquè els joves estan acostumats a unes dinàmiques que nosaltres desconeixem bastant. Per això vam incorporar algú més jove amb nosaltres perquè pogués accedir al pensament dels més joves, que és diferent del nostre.

Nosaltres coneixem bé la realitat i estem involucrats en el món social i podem fer un bon anàlisi de realitats, però a vegades el llenguatge és diferents en els joves. Cal que adaptem el nostre llenguatge al del jovent i que els demanem coses més concretes. Hem de pensar en cadascun dels nostres programes i buscar temes més concrets i puntuals perquè el jove s'impliqui, perquè estan acostumats a coses i fets immediats, la qual cosa és causada per les noves tecnologies.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Som una entitat que ens vam equivocar a l'hora de plantejar-ho, però en principi sortim molt poc en premsa. Sortim tres vegades a l'any fent els nostres articles i publiquem la

nostra memòria anual, però som més de treballar en xarxes i col·laboració. Ens costa fer difusió, perquè sembla que vulguis dir que ho estem fent molt bé, però cal afegir que pequem d'excessiva prudència.

Fem la campanya de Nadal i fets més concrets perquè la gent col·labori en fets puntuals. No optem per la campanya agressiva, no sortim al carrer a buscar socis. Això pot tenir inconvenients, perquè la gent ens coneix poc.

Hi ha grans entitats que han contractat gent de màrqueting, que et truquen i et demanen que col·laboris, però aquest no és el nostre estil. No dic que un sigui millor que l'altre, però no creiem que el més agressiu sigui el que més funciona, preferim que la gent ens vagi coneixent a poc a poc, i que si els agrada el nostre projecte, vagin col·laborant.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons?**

A l'estiu vam fer una campanya als mitjans pel tema de recollida de motxilles per Temporers, i ens vam adonar que si a la gent li plantejes una necessitat concreta, aquesta respon i col·labora. Amb temes més generals i compromisos com fer-te socis, o amb temes que, en general, involucren confiança a llarg termini, és més complicat, sobretot en aquests moments. Això és un problema, ja que els ciutadans no se n'adonen que la confiança a llarg termini és el que ens dona més tranquil·litat, perquè si jo he de començar un projecte i sé que tinc socis al darrere, el faig amb més calma. Però també entenc que la situació econòmica que hem tingut aquests anys comporta que només col·laborin en fets més concrets.

- **Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons?**

Actualment qualsevol escàndol que existeix afecta a qualsevol cosa que facis. Has de ser sempre el màxim honrat possible, però això no significa que encara que jo sigui honrat, si algú de la mateixa ONG fa alguna cosa malament, això m'afectarà. És important que tu treballis bé, però que jo també treballi bé, aquesta consciència ha de ser present en tothom, ja sigui entre els de la mateixa entitat com entre altres entitats, perquè la societat inclou a totes les ONG.

Fa uns anys va haver-hi un escàndol amb una entitat que feia temes d'apadrinament i una persona de responsabilitat s'emportava diners. Va afectar només a aquella entitat? No, la confiança afecta globalment.

A Intermón Oxfam els va passar, van intentar netejar la seva imatge, però és molt complicat, i això mateix també afecta Càritas com a altres entitats. De la mateixa manera que ens afecta a nosaltres si alguna ONG actua malament, si algú de la nostra entitat no actués bé, afectaria tant a Càritas com a les altres entitats.

- **Consideres que hi ha entitats que utilitzen les *mass media* amb la finalitat de donar una imatge que no és la de la seva ONG? Consideres que els medis en algunes ONG s'utilitzen per desmentir crítiques i per ensenyar una faceta falsa de l'entitat?**

A mi em disgusta quan s'utilitzen aquelles imatges típiques en les quals utilitzem a les persones per commoure emocions. Entenc que en principi per nosaltres, que ho veiem dia a dia, és molt més fàcil adonar-nos de les necessitats que hi ha. Jo conec la trajectòria d'aquelles persones que necessiten ajuda, les he tingut al meu despatx, no cal que m'expliquin res més, jo sé que els diners recaptats per Càritas aniran aquí, per solucionar-ho. Però entenc que la meua feia és explicar-ho, per buscar ajuda, però es pot explicar de moltes maneres. Penso que en alguns moments a l'hora de captar fons utilitzem alguns mètodes que no són èticament correctes.

Per exemple, amb el tema de Temporers mai hem volgut fer campanya per mostrar les condicions en les quals viuen, mai hem volgut sortir en premsa, perquè no pensem que sigui correcte. Entenc que aquella imatge pot fer molt, però no sé si la meua responsabilitat és ensenyar-la, perquè al darrere hi ha unes persones que estan patint, i això és el que s'ha de respectar.

Pot resultar contradictori, perquè actualment les imatges es venen i poden provocar moltes emocions, però crec que no és correcte utilitzar el patiment dels altres per aconseguir diners, encara que aquests diners vagin dirigits a la seva ajuda. És una línia difícil de mantenir en moltes ONG.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

Clar, en principi és responsabilitat de l'administració. Que hi hagi gent dormint al carrer no hauria de ser preocupació d'una ONG, en principi les forces polítiques socials haurien de respondre a aquest problema. Si en tot cas, en un moment determinat, no el poden

solucionar i ens demanen la col·laboració, nosaltres hi accedim, perquè hauríem de ser entitats col·laboratives, no hauríem d'assumir una dificultat pròpia nostra i solucionar-la.

És responsabilitat de l'administració cobrir això, nosaltres som subsidiaris. L'administració no ho està fent, i nosaltres ho estem cobrint, però és la seva responsabilitat, i si nosaltres oblidem això el problema és nostre.

La nostra feina és posar pressió i dir-li a l'administració que és la seva responsabilitat, sigui el govern que sigui. Les polítiques socials són responsabilitat pública, no privada.

- **Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Ens han afectat molt a escala de credibilitat. A Intermón Oxfam, després de l'escàndol a la seva entitat, els hi van disminuir molt els beneficis, però a Càritas va afectar també en credibilitat. Com a ciutadà si he de donar diners, m'ho penso, i penso en quines garanties tinc, he de donar els meus diners i Intermón em transmetia confiança, però ara ja no em dóna garanties, així doncs; perquè Càritas me les hauria de donar, si Intermón pensava que me les donava però no era així? Aquesta mentalitat és totalment lògica.

En cada entitat hi ha persones, i això és el que hauria de saber la ciutadania: que hi ha una persona que ha fet una cosa malament, això no és justificable, però és una persona, no tota una entitat. S'ha de saber diferenciar.

A Haití l'entitat Intermón va fer una cosa malament i l'ONG no va saber dur a terme els protocols de forma correcta, però no tothom ha fet una cosa mal feta. Intermón Lleida no ha actuat incorrectament.

El futur de les ONG

- **He llegit articles i llibres on s'afirma que cal una nova coordinació per les ONG per enfortir i donar coherència a les accions globals i locals que busquen assolir un canvi social veritable, per recuperar la confiança d'alguns "donants" que l'han perdut, tu que opines?**

Jo penso que les ONG, a diferència d'altres organitzacions, són entitats que es plantegen molt les coses. Tant Càritas com altres institucions, revisen els seus codis ètics, plantegen missions, fan plans d'estratègies, és a dir se'ls exigeix això a les ONG, però són les primeres que estan treballant en aquest tema.

Valorar a escala d'organització com estem fent la feina, com hauríem de fer-la, quins criteris tenim... és una cosa que la fem bé, que les ONG ho fan i ho han de continuar fent, de la mateixa manera que crec que a vegades se'ns exigeix més a una ONG del que s'exigeix a una organització, ja que tots aquests protocols els fan, però no tenen ningú amb qui rendir comptes. El fet que les administracions públiques i la societat ens doni diners, provoca que estiguem contínuament qüestionant-nos la nostra feina.

Quan surt algun escàndol d'entitats, Càritas revisa el seu codi ètic, ja el tenien treballat però ho tornen a fer. Ara va sortir l'escàndol d'Intermón, i Càritas està revisant el codi ètic. M'agradaria saber si totes les administracions també ho estan fent.

Les ONG com que depenen i estan de cara al públic ho revisen sempre. Ho revisen també les administracions? L'administració local, l'autonòmica i l'estatal s'ha plantejat en l'àmbit ètic com està funcionant? Les persones que té a seu càrrec saben que els diners que destinen van als projectes que toquen? Tenen uns criteris avaladors i tècnics? Són transversals a l'hora dels càrrecs, tenen supervisions els equips de direcció perquè algú els qüestioni?

Això no vol dir que nosaltres no ho hagim de fer, ho hem de fer perquè estem exposats i pel criteri. Però és important que el fet de revisar el codi ètic no es faci només per part de les entitats, i no és just que s'exigeixi tant a les ONG i tan poc a les administracions.

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Jo crec que el tema de la crisi i el que jo et comentava de les subvencions ha provocat la caiguda de moltes ONG. Arriba un moment que l'entitat ha de tenir un recolzament darrera per poder sobreviure. Si vull fer un projecte però la Generalitat o l'Estat no em paga fins final d'anys, he de tenir un diners darrera per poder funcionar. Les entitats més petites amb això no han pogut competir i han desaparegut.

La burocràcia implica una gestió tècnica, social i d'administració, que és important. Temes de protocol, temes ètics, molts altres aspectes que es valoren a l'hora de realitzar una subvenció, les entitats petites no poden fer aquest front, perquè se'ls demana tanta cosa que no poden gestionar-ho, i per tant han desaparegut.

Això implica que entitats grans cada vegada tinguin més força, i això és preocupant. Aquest és el problema, que una entitat molt gran vagi assumint coses que anteriorment feien les entitats petites.

Que tu o l'administració demanin molta exigència o molta facilitat per tenir un coixí econòmic, fa que les petites no hi puguin ser, però fa que les grans cada vegada abastin més terreny en àmbits que potser no hi treballaven. Això pot ser perillós, perquè si hi ha més gent a la taula es pot negociar, i ja no pot fer cadascú el que vulgui, perquè s'hauria de pactar.

Això va en contra de Càritas perquè jo entenc que per la Generalitat és més fàcil pactar amb la nostra entitat que amb una entitat petita, perquè tenen uns voluntaris darrere i uns treballadors, unes subvencions i per tant li es més fàcil. Això a Càritas ja li va bé, però d'altra banda penso que com més siguem a negociar, més perspectives i propostes hi haurà.

Per tant, hi havia moltes entitats petites que han anat desapareixent, provocant que n'hi hagi de més grans, amb les quals s'ha de vigilar.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de governs també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir erradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?**

Poder aconseguir aquests objectius és un tema més polític, i jo no crec que en l'àmbit polític hi hagi voluntat d'assolir uns canvis. Mirant la realitat a petita escala, que és el que jo conec, arribo a la conclusió que no hi ha voluntat política moltes vegades. Si al resoldre un problema social a petita escala no veig que existeixi voluntat política, perquè m'he de plantejar la resolució d'aquests problemes en l'àmbit global?

Les polítiques migratòries que hi ha fan que en principi això que s'ha plantejat ho puguem aconseguir? D'entrada no. Jo al meu cap em plantejo que ningú marxa de casa si ho té tot cobert. Me'n vaig al teatre de Barcelona per veure una obra que també la fan a Lleida? No, me'n vaig a veure una cosa que no està a la meua ciutat. Per tant, la gent que emigra no marxa de casa per voluntat, sinó per necessitat, i els nostres països no els donen resposta. Estem fent polítiques perquè aquesta gent no marxi, per solucionar els problemes als seus països? La realitat em diu que no. Per tant, aconseguirem els objectius? No. Hi ha voluntat? No. A petita escala hi és? Tampoc.

Perquè el polític de dalt m'ha de donar resposta, quan el polític més petit no m'està donant resposta a les meves necessitats? Jo no estic dient que sigui fàcil, segurament hi ha interessos econòmics i polítics al darrer que jo desconec perquè no m'hi dedico, però

el meu plantejament és: si a petita escala no es resol, perquè a gran escala m'ho he de plantejar?

Això no vol dir que deixaré de treballar per assolir aquests objectius. Ho veig possible, però no veig voluntat i no crec que passi.

CREU ROJA: Cristina Figueras

General ONG

- Quina és la vostra missió com a ONG?

Abans de parlar de la missió de Creu Roja, et situaré amb quin tipus d'ONG és la nostra entitat. Creu Roja és una entitat humanitària de caràcter internacional. La majoria dels països tenen una societat internacional, és a dir, la gran majoria de països tenen alguna Creu Roja. Concretament els únics països que no utilitzen la mateixa emblema que la resta, són els països de religió musulmana, que tenen com a bandera una mitja lluna vermella.

Hi ha un moment a la història de la creu roja que els països musulmans no volen acceptar aquesta creu vermella perquè es pensen que té reminiscència al cristianisme, encara que realment no tingui res a veure. No obstant això, els principis i fonaments són els mateixos a tots els països.

Creu roja neix per pal·liar els desastres de les guerres. Enric Dunant és un comerciant d'origen suís, que anava a diferents zones d'Europa, quan es va trobar enmig d'una guerra es va adonar que hi havia moltes víctimes i ferits greu, i va començar a curar aquestes persones. A partir d'aquí neix la idea que encara que hi hagi una guerra ha d'haver una humanitat, i s'ha de salvar tant soldats com civils.

Aquest és l'origen de la nostra entitat, que en ser creada per un home d'origen suís el que va fer el fundador va ser girar la bandera suïssa. A banda de donar un suport i d'atendre a les persones ferides i alleujar el seu sofriment, ells són els que a través del Comitè Nacional de Creu Roja creen unes normes: les normes de la guerra, que són els *Convenis de Ginebra*, que estan encara vigents actualment.

A mesura que van passant els anys creu roja va fent altres activitats, ja que no hi ha tantes guerres, però sempre per alleujar el sofriment humà (en tema de catàstrofes, pobresa...).

Cal destacar que som una entitat que toquem molts àmbits d'actuació, a diferència, per exemple de *Greenpeace*, que treballa exclusivament per solucionar els problemes relacionats amb el medi ambient, o Metges Sense Fronteres, que fan una assistència exclusivament sanitària.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**

- **ONG d'auto-desenvolupament**
- **ONG de suport, acompanyament i servei**
- **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
- **Segons la seva orientació:**
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**
 - **ONG participativa**
 - **ONG de defensa o apoderament**

No m'identifico amb cap d'aquests tipus d'ONG, Creu Roja és una entitat totalment aconfessional, tenim els 7 principis que són els que inspiren la nostra activitat: que és neutral, que és imparcial, que és independent. Som una organització no governamental, i en molts casos se'ns considera com una entitat humanitària, com Metges Sense Fronteres.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Jo vaig conèixer l'entitat amb 15 anys i em vaig fer voluntària amb Creu Roja Joventut, entrant com premonitòria i fent activitats els dissabtes amb nens i nenes. A partir d'allí vaig continuar fent voluntariats, i quan tenia 21 anys, jo estava estudiant Dret, va sorgir l'oportunitat de treballar a Creu Roja, i ja no he parat de treballar-hi. Per tant, vaig començar com voluntària i he acabat treballant, que és el cas de molts dels que tenim contractes en aquesta entitat.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

En aquests últims deu anys estic al departament de Salut Socors i Emergències i Cooperació Internacional. Com ja he dit, vaig començar com voluntària, i després vaig estar 14 anys treballant a Creu Roja Joventut fent activitats amb infants i joves. Després amb temes de comunicació, i per últim en aquest departament.

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

D'una banda, que és una feina que vaig començar a treballar-hi col·laborant, per tant vaig tenir molta sort perquè era una feina on jo estava col·laborant desinteressadament, no em sentia obligada a treballar-hi. Un altre factor que m'agrada de la meua feina és que és relativament canviant, que m'ha donat l'oportunitat d'anar canviant de departaments i que, dins del que cap, pots tenir la possibilitat de canviar i no fer sempre la mateixa feina. A més, en cada departament, gràcies al fet que treballes amb persones i per persones, se'ns dona la possibilitat de modificar projectes i fer la nostra. Tenim llibertat, sempre seguint uns objectius. També el fet de fer feina en equip és una metodologia de treball que em sembla molt enriquidora.

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

La nostra ONG fonamentalment es finança, d'una banda pels socis (persones particulars, empreses), que són els que ens donen més poder de maniobra, ja que arriben a Creu Roja de manera directa, i els socis confien que els utilitzarem per dur a terme els projectes principals que no tenim suficients diners per finançar. D'altra banda hi ha els diners que ens entren per part dels governs, les subvencions. Nosaltres presentem a la Generalitat un projecte específic perquè ens el subvencioni, un cop el govern accedeix, aquests diners van destinats al projecte en concret, la Generalitat ens els dona perquè fem aquesta tasca específica.

Els diners que entren pels socis es destinen a allò al que no arribem amb les subvencions, ja que els podem destinar a allò que nosaltres considerem.

A vegades també ens subvencionem per herències, quan una persona mor al seu testament, pel que sigui (han tingut un vincle amb Creu Roja, se'ls ha ajudat en algun moment...), deixen part dels seus diners a la nostra entitat.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

No, és un dels principis d'independència.

- **Treballeu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Estem a tots els països. Per això nosaltres quan fem activitats de cooperació ho tenim relativament més fàcil. Per exemple si es produeix un tsunami a Indonèsia i Creu Roja Catalunya envia diners per ajudar a solucionar el problema, aquests diners arribaran a Creu Roja Indonèsia. Tenim la nostra mateixa entitat, amb els mateixos idearis i la mateixa filosofia, a cada país. I la Creu Roja d'Indonèsia coneix més el país, coneix com

funcionen les administracions. Per tant, ho tenim molt més fàcil, perquè sempre sabem on i com arriben els diners que enviem.

- **Què és el més important que ha fet la vostra ONG des que va ser creada?**

Jo destacaria el tema del Dret Internacional Humanitari, que neix gràcies a la nostra entitat i als seus 5 fundadors. Aquest principi diu que hem d'ajudar a les persones en qualsevol circumstància, encara que es trobin en situacions de conflicte. Per desgràcia, han passat 150 anys i les guerres encara hi són, per tant aquest dret encara és vigent. Són les lleis de la guerra, i com que actualment, amb les noves tecnologies, els mètodes de la guerra han canviat, Creu Roja està treballant també per modificar aquestes lleis i adaptar-se a la nova societat. Aquestes són unes lleis que s'apliquen mundialment, tot i que molts països a vegades no les respecten.

Voluntariat ONG

- **Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?**

En la darrera memòria, a Lleida específicament, hi han hagut 1.300 voluntaris, 16.000 socis i 79 persones treballadores.

- **Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?**

Hi ha de tota mena de perfils. Si parlem de Creu Roja Joventut, hi ha molt jovent, la majoria estudiants. També tenim gent de tercera edat, jubilats.

- **Quina classe de projectes en els quals col·laboren voluntaris són els més habituals en la vostra entitat?**

- **Projectes amb nens**
- **Projectes amb persones de tercera edat**
- **Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense habitatge, etc)**
- **Projectes amb persones amb discapacitat**
- **Projectes de l'àmbit de la dona**
- **Projectes de cooperació al desenvolupament**
- **Altres**

Els voluntaris diuen si tenen alguna preferència per col·laborar, i si no en tenen, normalment els posem on hi ha més necessitats i més manca de personal. Es té en compte el temps que poden dedicar-hi, les habilitats... Hi ha voluntaris generalment en tota classe d'activitats i projectes, ja que com actuem en tota mena d'àmbits.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

Jo crec que sí, i més actualment, ja que amb les xarxes socials el món és un mirall obert. Quan jo era més jove no existien aquestes tecnologies, però si tenies interès, tenies facilitat per trobar informació. També actualment hi ha molts serves d'informació exclusius per joves. L'important és tenir la predisposició.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

A les xarxes estem constantment penjant notícies, activitats que hem fet o que s'han de fer. A més, sortim relativament molt o bastant als diaris. Nosaltres, Creu Roja Lleida, als diaris locals com el Segre i La Mañana, i la Creu Roja a la resta de diaris o TV. Som una entitat que per desgràcia, o per sort nostra perquè també és imatge, surt constantment a les notícies. No hi ha dia que al telenotícies surti que hi ha una patera amb immigrants i que Creu Roja està ajudant... per posar un exemple que actualment és constant a la televisió.

A més, es va fer un estudi on es va demostrar que els emblemes de Coca-Cola i de Creu Roja eren els únics que, si preguntaves a qualsevol persona sobre aquest, et sabien dir una mínima cosa. Som de les ONG que tenim més repercussió i, per tant, som bastant presents en TV, diaris i xarxes.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons?**

Sí que afecta poder sortir a TV o diaris. Veiem moltes altres publicitats que es van fent d'altres entitats, i crec que per donar-se a conèixer la TV és una molt bona eina, sobretot per les ONG més petites.

- **Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons? Consideres que hi ha entitats que utilitzen les *mass media* amb la finalitat de donar una imatge que no és la de la seva ONG? Consideres que els medis en algunes ONG s'utilitzen per desmentir crítiques i per ensenyar una faceta falsa de l'entitat?**

Això va molt lligat amb la pregunta anterior, i ho relaciono amb el codi ètic. Sobretot les ONG grans, amb un prestigi, que estan a molts països del món, que són grans agències humanitàries... totes hem signat un codi ètic i de conducta. En aquest codi ètic hi ha una sèrie de criteris i de mètodes que totes les ONG ens hem posat d'acord i hem dit de quina manera s'han de fer les coses. Dins d'aquest codi ètic trobem una part que és sobre la imatge, un apartat molt concret on s'afirma que no volem fer publicitat fent pena, mostrant imatges que mouen emocions. Encara que les imatges siguin reals, és una manera de situar aquests països de forma que només es conegui la penúria màxima i extrema.

Per persuadir, hi ha algunes ONG que encara utilitzen aquestes imatges. Ara ja no es fa tant, tot això ha anat canviant però sí que és veritat que hi ha algunes entitats que tot i que firmen aquest codi ètic, algunes vegades utilitzen aquestes imatges per tocar la fibra dels ciutadans i per recaptar fons.

No obstant això, no crec que aquestes ONG vulguin donar una imatge que no és la de la seva entitat. Per això tots hem signat aquest codi ètic, hem de donar la imatge del que estem fent, de la realitat, però l'hem de donar amb una cara amable, no hem de voler viure de donar aquestes imatges.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

Per anar bé, hauria de ser el govern de cada país el que s'ocupés de construir les infraestructures, els serveis els ha de poder donar l'administració d'aquell país, però per

donar-ho el país ha de tenir progrés, i per tenir progrés el país ha de tenir empreses i teixit empresarial, perquè els ciutadans hi puguin treballar, perquè s'origini diners. El problema és que en molts casos no hi ha teixit empresarial, i en molts casos els presidents i els governants d'aquests països són corruptes. Això provoca que siguin les ONG, que vénen d'altres països, les que hagin d'ajudar aquests països, però evidentment haurien de ser els governs.

- **Hi ha hagut casos de corrupció o casos il·legals en altres ONG, que opines sobre això? Hi ha llibres que estudien el costat més obscur de les ONG, creus que hi ha entitats que utilitzen el nom d'ONG i de cooperació pels seus propis beneficis?**

Sí que hi ha hagut casos de corrupció, i em sembla molt malament. La Creu Roja Espanyola té actualment 3.000 persones treballant en projectes a altres països, i la nostra entitat té mecanismes de seguiment, de com s'estan fent aquests projectes, que estiguin repercutint els diners en aquest projecte i que els delegats que tenim treballant als països estrangers siguin persones que coneguin l'ideari de Creu Roja, els seus principis i que sàpiguen actuar. No obstant això, són moltes persones i pot haver-hi algun cas on succeeixi alguna cosa semblant al que ha passat amb Intermón Oxfam, que també és una entitat molt gran. Això no és excusa, perquè hem de tenir aquests mecanismes per fer els seguiments i tenir-ho tot sota control, i si es detecten algunes accions mal fetes, s'hauria de tallar de soca-rel.

Com ja havia dit abans, nosaltres en aquest sentit tenim més facilitat, ja que per exemple si és a Haití on hi ha una necessitat, és la Creu Roja d'Haití la que demana ajuda, i des d'allí també es pot fer un seguiment més proper.

També hi ha entitats que poden utilitzar el seu nom i la seva imatge pels seus propis beneficis, el cas més proper que tenim és el de Lleida i del matrimoni que va demanar diners per la seva filla malalta Nadia. En aquest cas, ells es van aprofitar de la desgràcia de la seva pròpia filla per enriquir-se i per desviar aquests fons. Ara imaginat això amb una entitat que mou molts més milions, els beneficis es multipliquen.

Nosaltres tenim una part al nostre blog que parla sobre la transparència, i cap a on van desviats tots els diners que recaptem.

- **Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Sí afecta, encara que sigui d'una altra entitat i no la nostra, perquè les ONG perden la credibilitat. Se n'adonen que si ho ha fet una entitat, també ho pot fer una altra, perquè

totes són molt semblants pel que fa a l'ajuda dirigida a les persones, cada una amb els seus principis i idearis, però amb el mateix objectiu final: fer el bé, donar un suport al qui ho necessiti... Aleshores sí, els casos de corrupció d'altres entitats fan mal a la nostra.

El futur de les ONG

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Si hi hagués massa ONG, voldria dir que no tindríem feina, però la cosa és que totes tenim feina en general, cada una amb els seus àmbits d'actuació i amb el seu ideari però la majoria d'aquestes entitats estan fent feina, sigui en un àmbit més local o més internacional.

Per tant, jo penso que ONG no sobren, el problema és que hi ha massa països en vies de desenvolupament o països pobres que no tiren endavant i que tenen moltes necessitats. En conseqüència, mentre continuïn havent-hi països amb tantes mancances continuarà havent fundacions que col·laborin per als demés, o hi continuarà havent agències internacionals que estan vinculades al govern i que estan destinades a fer això, com per exemple UNICEF, una agència que depèn de l'ONU i que l'han creat els mateixos governs, o per exemple ACNUR, per ajudar als immigrants.

- **També hi ha actualment un debat obert sobre el futur de les ONG per recuperar la confiança dels donants. Creus que si continuen com ho fan ara, amb la seva organització i amb aquest nombre elevat d'ONG, hi haurà un futur per aquestes entitats?**

Jo crec que sí que hi haurà un futur. Però el que sí que és cert és que els darrers anys, amb aquesta crisi que hi ha hagut i que en alguns països continua havent-hi, amb un índex de pobresa molt elevats, ha provocat que algunes ONG, sobretot més petites si parlem econòmicament, hagin desaparegut o hagin disminuït. Donat que moltes entitats no rebien subvencions per part de l'administració, no van poder sobreviure a la crisi.

Les entitats més grans, que no depenem únicament de les subvencions de l'Estat, hem anat funcionant i no hem vist una davallada ni pel que fa al nombre de personal, ni als nostres projectes o activitats. A banda d'això, jo penso que les ONG són necessàries.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de governs també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir eradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?**

S'ha de treballar per aconseguir-ho, perquè si no aconseguim disminuir aquest índex de pobresa, les ONG sempre serem necessàries, i el millor seria que cada país pogués viure per ell mateix i no hagués de dependre d'altres països. El problema és qui mou aquesta riquesa, quins fils hi ha darrere perquè no puguin viure per si sols.

Per tant, són uns objectius que hem de tirar endavant, però que, cal destacar, no depenen només de les ONG.

ARRELS: Rosa Majoral

General ONG

- **Quina és la vostra missió com a ONG?**

La nostra principal missió és poder acollir a les persones que es troben sense llar i/o amb problemes d'addicció o amb importants carències personals, familiars i laborals, perquè cada vegada també ens anem trobant, arran la crisi, persones que no es troben bé amb la seva família, amb el seu treball, amb la seva casa...

Quan parlem de persones sense llar ens referim també a persones que viuen al carrer com també les que viuen en uns habitatges que no reuneixen les característiques dignes i adequades (no té aigua, no té llum, està en una casa ocupada...) i també aquelles persones que estan en allotjaments però que no és la seva casa pròpiament: albergs, persones hospitalitzades que no tenen casa, persones que han sortit de la presó.

Ens agrada dir que són persones en situació de sense llar perquè tenim l'esperança que no sigui sempre així. El nostre objectiu és que aquestes persones tornin a sentir-se escoltades, recuperin la seva dignitat, sentin que algú es preocupa per elles, que se sentin amb una calor familiar, que se sentin estimades i abrigades, perquè creiem que si no et sents estimat, no ets capaç de plantejar-te uns objectius de millora. L'objectiu és estar al seu costat.

Una altra gran finalitat és donar a conèixer la situació d'aquestes persones, intentar que la ciutadania conegui aquesta realitat. Per tant, profunditzem en el tema de la sensibilització: xerrades, visites, pràctiques, voluntariat...

Cal afegir que només actuem a escala local.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**

- **ONG d'auto-desenvolupament**
- **ONG de suport, acompanyament i servei**
- **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
- **Segons la seva orientació:**
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**
 - **ONG participativa**
 - **ONG de defensa o apoderament**

Jo em situaria amb una ONG d'auto desenvolupament, perquè un dels nostres principals objectius és millorar la qualitat de vida dels nostres beneficiaris i perquè a escala de recursos econòmics no hi ha una escassetat. Alhora també em sento identificada amb la tipologia de l'ONG de suport, acompanyament i servei, perquè el que ens agradaria a ARRELS és que aquesta problemàtica s'eradiqués, tenim l'esperit de servei i acompanyament.

Segons la nostra orientació navegaríem entre les ONG de caritat i de serveis. Serveis no en el sentit de subcontractes, perquè sí que és cert que tenim col·laboracions amb el departament de justícia, de salut i que ens donen unes certes subvencions per fer algunes activitats, però no és la nostra font principal. I caritat entesa en el sentit d'atenció i d'acollida, posant els límits pertinents, sense caure en el fet de donar per donar, i ajudant a que una persona pugui desenvolupar-se, trobant aquell grau d'equilibri perquè la persona se senti útil i que ella mateixa decideixi.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Jo vaig estudiar i treballar a Barcelona, estava molt vinculada amb el tema dels espais, del lleure, i aleshores va arribar un moment on havia de decidir entre viure a Barcelona o a Lleida, i vaig decidir Lleida. Aleshores, vaig estar col·laborant amb una associació ecologista i mentre estava allí treballant buscava fer algun tipus de voluntariat relacionat amb les addicions, ja que coneixia una persona que havia tingut problemes

amb aquest tema. Per tant, vaig començar a ARRELS fent un voluntariat fins que em van oferir fer una substitució d'una baixa maternal, com que m'agradava ho vaig acceptar. Quan es va incorporar la persona a la que està va substituint, em van incorporar a l'equip, fins que em van oferir ser la cap de programes i, des de l'any passat, sóc la directora de l'entitat.

Això em permet haver conegut l'ONG des de baix i haver passat per diferents programes.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

Ara, sent directora, continuo tenint el somni que ARRELS desaparegui perquè ja no hi hagi persones que es troben en aquesta situació, per tant el meu objectiu és intentar transformar la societat perquè aquestes situacions desapareguin. De moment, la meua missió és dirigir aquest vaixell perquè navegui el màxim eficaç possible, per fer incidència a la societat i ajudar a aquestes persones. La meua missió és aconseguir tant una inclusió social com una transformació social.

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

Tot, tinc la sort de treballar en una feina que m'omple, que m'agrada i que em satisfà els somnis que tinc. Quan t'apassiona alguna cosa trobes un punt d'equilibri entre viure-ho molt bé i alhora fer una tasca amb la qual et sents molt realitzat, encara que pugui haver-hi moltes mancances.

Sobretot el més enriquidor és veure quan realment s'ha produït una transformació tant a escala social com de la mateixa persona, o també veure que has estat allà, encara que el procés no hagi estat satisfactori.

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

Nosaltres ens movem amb un pressupost d'uns 800.000€ al llarg de l'any. Bàsicament d'aquests beneficis, uns 500.000€ van destinats a pagar sous, a pagar a les persones contractades, tenint en compte que tenim unes 20 persones treballant a la nostra entitat. Després també tenim unes 170 persones voluntàries. També, cal afegir que hi ha diners que van destinats a la infraestructura, a l'aigua, a l'electricitat... dels diferents locals que tenim.

Gran part dels ingressos que rebem, al voltant d'un 60%, vénen donats per les administracions, per subvencions de la Generalitat, i un 40%, més o menys, són de donatius privats, d'empreses i de col·laboracions. Cal dir que moltes vegades els donatius també són amb espècies, comptabilitzats després econòmicament, però un

donatiu també pot ser menjar, per exemple. Altres beneficis vénen donats d'activitats que fem o ens fan, és a dir altres organitzacions o institucions que organitzen una activitat i els diners recaptats els envien a la nostra entitat.

Un dels objectius que tenim és garantir la sostenibilitat de l'entitat més a llarg termini i no a curt termini, que és el que normalment ens passa, ja que normalment vivim el dia a dia i a l'espera dels ingressos de les subvencions.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

No, en principi nosaltres som apolítics. Cada vegada més intentem que els sectors, empresaris o el que sigui, que tinguin més afinitat amb els nostres criteris i valors i lluita dels drets humans. Vivim incoherències com per exemple que una subvenció sigui presentada per una empresa que no té res a veure amb la nostra entitat, i que no treballa dia a dia, ni ajuda a complir objectius semblants als nostres. Però alhora necessitem aquests diners.

Per aquesta raó, intentem cada vegada més, que els vincles que podem tenir amb una empresa, sigui perquè ens dona subvencions o perquè és la qui ens arregla la llum als nostres locals, sigui una empresa que té uns ideals. Per exemple, en comptes de tenir electricistes d'ENDESA, en tenim de Som Energia, que és una empresa sostenible, respectuosa amb el medi ambient...

Pel que fa a la política, han vingut representants de diferents partits a interessar-se pel nostre camp de treball, però nosaltres no fem distincions, ens interessem per aquells que reivindiquin els drets humans.

- **Treballeu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

No, només a Lleida.

- **Què és el més important que ha fet la vostra ONG d'ençà que va ser creada?**

Clar, aquesta pregunta és difícil perquè la nostra ONG va ser creada el 94, quan el fundador va decidir repartir entrepans a les persones que venien de Temporers, arran d'això també s'hi van acostar persones d'aquí de Lleida que tenien la necessitat d'alimentar-se. Fruit d'això es va crear ARRELS Sant Ignasi, i es va crear a partir de dos programes: reinserció (acolliment de persones que volen deixar l'addicció) i centre obert (acolliment de persones sense llar). A partir d'aquestes dues bases hem anat creant diferents serveis en funció de les necessitats que percebem dels nostres usuaris.

El que crec que és més important és el tarannà que la nostra entitat posseeix, és a dir fomentar una acollida incondicional, sense caure en el paternalisme ni el despotisme, intentar ser uns referents permanents i atendre als més necessitats.

Voluntariat ONG

- **Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?**

A la nostra última memòria teníem 172 voluntaris i 20 persones treballant.

- **Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?**

Generalment el nostre perfil de voluntaris és de persones de 50 anys cap amunt, són les persones que romanen més a l'ONG, persones prejubilades, que tenen més temps lliure. També tenim un altre grup més reduït de persones més joves, però que no duren tant temps a l'entitat, perquè estan estudiant. També tenim un petit grup de persones que fa molts anys que estan amb nosaltres. Cal afegir que generalment són més dones que homes.

- **Com animaries a algú que està pensant a fer un voluntariat a la vostra ONG?**

L'animaria amb el sentit de poder compartir un projecte amb valors. Cada voluntariat té uns valors implícits, però el que canvia és el tarannà, el que cada entitat té propi.

És una oportunitat per créixer com a persona, de veure en primera persona les desigualtats. És un projecte on, quan el finalitzes, no et pots quedar indiferent, sobretot si el voluntari coneix les històries de les persones que acollim, perquè t'adones que qualsevol de nosaltres podria acabar en una situació sense llar, i veure una persona que en el seu moment tenia família i un treball i ara s'ha trobat en una situació molt inestable, és una realitat que fa plantejar-te moltes coses.

- **Quina classe de projectes en els quals col·laboren voluntaris son els més habituals en la vostra entitat?**

- **Projectes amb nens**
- **Projectes amb persones de tercera edat**
- **Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense llar, etc)**
- **Projectes amb persones amb discapacitat**
- **Projectes de l'àmbit de la dona**

- **Projectes de cooperació al desenvolupament**
- **Altres**

Hi participen, sobretot, en projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social, la resta no els tocaríem.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

Jo crec que la informació hi és, perquè ara als joves es fa l'assignatura d'Aprenentatge i Servei i, normalment, intentem anar a les escoles a fer xarrades. Jo crec que el que falta és treballar el compromís, ja que és normal que durant la joventut es vulgui provar diferents coses, perquè és el moment d'implicar-te, però trobo que ha d'haver-hi un compromís responsable. Això és el que demanem; la permanència i la continuïtat, que és el que et permet captar tots aquests valors dels quals parlava anteriorment.

A més, crec que el voluntariat és una cosa que el jove ha de fer com a decisió, no ha d'estar obligat, perquè aleshores sí que no trobem la implicació ni el compromís necessari.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Nosaltres intentem donar a conèixer la nostra entitat per poder trobar més suport, però mai és prou. Intentem sortir als diaris com el Segre o La Mañana, o a TV3. També fem campanyes, com les de recollida d'aliments, i tot el que fem ho intentem fent difusió, però els mitjans de comunicació, a vegades, estan interessats en altres temes i, per tant, és més difícil per una entitat com la nostra.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons?**

El nostre objectiu amb els medis de comunicació és, a part de difondre les nostres campanyes i la nostra entitat en general i per fer crides de voluntariat, denunciar una realitat que no hauria d'estar passant.

- **Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons?**

En el nostre cas és al revés, la lluita que hem de mantenir moltes vegades amb els mitjans de comunicació és per la protecció de dades, perquè si ens demanen testimonis hem de tenir molta cura en com expliquen aquella història, perquè a vegades ells el que busquen és el sensacionalisme, donar una notícia impactant. Nosaltres volem donar a conèixer la situació d'aquestes persones però des de la dignitat, no des del macabre.

També totes aquelles imatges que mouen emocions sí que es podrien utilitzar per buscar la sensibilitat de les persones, però nosaltres no estem en aquest nivell. La manipulació no ha d'estar ni una banda ni de l'altra, els periodistes no haurien de manipular les teves paraules, així com les entitats no haurien d'intentar donar una imatge que no és la seva. El més important és la claredat i la transparència.

- **Consideres que hi ha entitats que utilitzen les *mass media* amb la finalitat de donar una imatge que no és la de la seva ONG? Consideres que els medis en algunes ONG s'utilitzen per desmentir crítiques i per ensenyar una faceta falsa de l'entitat?**

Clar, és que hi ha hagut molts casos de corrupció i es pot haver donat algun cas, però com ja he dit, el més important és claredat i transparència.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

En la relació entre les administracions i les entitats sempre hi ha una fidelitat conflictiva. Això vol dir que nosaltres volem treballar en equip amb les administracions i el govern, perquè realment són ells els que tenen les eines de poder i són els capaços de fer les polítiques socials i les transformacions socials, i per tant sí que hi ha una rama de fidelitat, però per l'altra no deixem de tenir un paper conflictiu, perquè sempre hi ha alguna cosa que no s'està fent bé, o allò que s'hauria de fer no s'està fent.

Tot el que pertoca fer a les administracions és poder garantir els drets universals bàsics, el que fem des de les entitats és donar suport a això, però sobretot on no pot arribar l'administració pel tarannà, perquè el sistema no ho propicia.

- **Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Sí que afecta molt, ja que perdem molta credibilitat i ens comparen uns amb els altres. Per exemple, Save The Children em consta que tenien un sou descomunal. A mi em sembla que sempre ha d'haver-hi una part ètica i transparent, per exemple, ara que ha sortit la llei de transparència per les entitats, ens garanteix una actuació correcta, amb qualitat, on no hi hagi casos de corrupció.

Com ja et deia abans, per mi les ONG haurien de tendir a desaparèixer, que l'administració assumeixi el que ha d'assumir i que les diferents problemàtiques vagin desapareixent. El problema és que feta la llei, feta la trampa.

El futur de les ONG

- **He llegit articles i llibres on s'afirma que cal una nova coordinació per les ONG per enfortir i donar coherència a les accions globals i locals que busquen assolir un canvi social veritable, per recuperar la confiança d'alguns "donants" que l'han perdut, tu que opines?**

No sé si hauria d'haver-hi una nova organització per les ONG, però el que sí que és cert és que a vegades el que veig més innecessari és la coordinació entre entitats, sobretot en territoris com Lleida, perquè et poden generar més feina, ens creen un objectiu, però realment és útil i ajuda a les entitats? El que sí que es fa és compartir, poder recolzar-te mútuament, però això ho pots tenir sense haver de coordinar-te d'aquesta manera.

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Cal vigilar molt amb el buit existencial, és a dir, pot ser amb el boom de les ONG se'n creessin tantes perquè no es diferenciava entre si volien solucionar una necessitat o si realment l'únic que volien era auto realitzar-se. S'ha de vigilar molt amb si les entitats realment cobreixen les necessitats, o si ho fan només per sentir-se útils. Per això amb la crisi moltes ONG sobretot petites van desaparèixer.

- **També hi ha actualment un debat obert sobre el futur de les ONG. Creus que si continuen com ho fan ara, amb la seva organització i amb aquest nombre elevat d'ONG hi haurà un futur per aquestes entitats?**

Jo crec que si hi ha un futur per les entitats, és perquè la problemàtica continua existint. El millor que podria passar és que totes desapareguessin, però perquè no hi ha aquestes realitats. Això implica que les entitats, a part de fer l'acció que fem, intentem transformar la ciutadania perquè aquestes situacions ja no passin.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de governs també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir eradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?**

Són uns objectius que es van plantejant i que cada cop que no arribem a complir-los, es plantegen uns de nous amb una data límit nova, ens conformem amb els resultats i mantenim el plantejament d'aquests problemes a forma d'esperança. Potser és una visió catastrofista, però crec que es tracta d'un tema que es va ajornant constantment, i res indica que el 2030 s'hagi eradicat la fam i les desigualtats. Són plans molt ben redactats i plantejats, i si observem altres experiències, no crec que es pugui aconseguir, i el principal motiu és perquè als governs no els interessa, però ho han de continuar plantejant.

ANTISIDA: Anna Rafel

General ONG

- **Quina és la vostra missió com a ONG?**

Ara farà 27 anys que es va crear la nostra entitat, i la missió principal que teníem era poder donar suport integral a la persona afectada pel VIH i a la seva xarxa familiar, com també promoure les accions de promoció de la salut, sobretot la salut afectiva sexual.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**

- **ONG d'auto-desenvolupament**
- **ONG de suport, acompanyament i servei**

- **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
- **Segons la seva orientació:**
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**
 - **ONG participativa**
 - **ONG de defensa o apoderament**

Al tenir aquestes dos grans àrees, nosaltres vam sorgir per donar resposta a un objectiu molt concret, ja que en aquell moment hi havia molta desconexió de què era la malaltia de la Sida, i molta gent s'hi estava veient afectada. Aleshores persones molt vinculades a l'àmbit sanitari van voler donar-hi resposta, sobretot a escala d'acompanyament al malalt, suport a la família... Ara, la nostra entitat s'ha anat adaptant a les noves necessitats que han anat sorgint, relacionades amb la malaltia, i també molt de caire de prevenció i sensibilització del tema sexual.

Per tant, podríem dir que som una ONG de suport i acompanyament, oferint diferents serveis específics, ja que quan parlem d'atenció integral ens referim a donar resposta a totes les necessitats que pot tenir la persona (en l'àmbit emocional, de salut, social, residencial...). També diria que som una entitat activista que lluita pels drets que encara no estan assolits (drets sexuals i reproductius,...), per tant intentem fer i assolir allò que no s'està fent des de l'administració, com per exemple intervencions educatives a les escoles perquè puguin tenir informació, volem donar a conèixer i trencar mites, i que no hi hagi situacions de discriminació, i millorar el tema de la igualtat en el col·lectiu LGTBI.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Jo coneixia a una noia que estava aquí treballant i em vaig apropar a l'entitat. Vaig tenir l'oportunitat de, fa 14 anys, treballar en un recurs residencial que tenim, i d'allí al cap de dos anys vaig entrar a ANTISIDA com la coordinadora de l'entitat, substituint a la dona que marxava.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

Jo coordino els projectes de l'entitat i la gestiono els temes econòmics, de desenvolupament i sostenibilitat de l'associació.

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

Per mi el més enriquidor és la possibilitat de poder veure i formar part de l'organització en general, de poder planificar els projectes i les activitats i poder veure com això reverteix positivament a l'equip de treball, a la junta directiva, que és l'òrgan polític de l'entitat. La meva tasca és poder mitjançar o facilitar el que és el vessant més tècnic i de poder traspasar-ho a l'equip tècnic.

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

La nostra entitat se subvenciona un 95% a escala de fons públic, tenim una part molt petita pell que fa als fons privats, perquè hi ha uns partits serveis que sí que s'autofinancen i una entitat bancaria que ens finança un projecte. La resta és tot fons públic.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

No, però cal dir que jo crec que les ONG no són tant "no governamentals", perquè sí que és cert que estan sotmeses a un finançament públic, i al final fan tot allò que l'administració pública no pot fer, és a dir aquesta paga les ONG per fer una tasca que no poden dur a terme. Per tant, jo diria més Organitzacions No Lucratives (ONL), perquè no hi ha cap lucre ni cap benefici per la gent que hi està treballant en aquestes entitats.

- **Treballeu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

El nostre àmbit d'actuació és Lleida província, però sí que tenim algun projecte que repercuteix a escala estatal i europea, com per exemple vam crear una aplicació mòbil que està en quatre idiomes i que es pot descarregar a qualsevol país, i és d'àmbit europeu, ja que té informació útil de França, d'Itàlia... Però sí que el nostre principal marc d'intervenció és Lleida província.

- **Què és el més important que ha fet la vostra ONG d'ençà que va ser creada?**

Jo crec que el més important és que s'ha donat suport a les persones seropositives i als seus familiars, i que hem tingut la gran oportunitat que mai hem retallat cap projecte, al contrari, el nostre pressupost cada any ha anat augmentant una mica, i és per donar resposta a noves necessitats que hem detectat. Per tant, consideraria el més important el manteniment dels serveis, que ja fa 26 anys que estem duent a terme.

- **Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?**

De personal tenim 17 persones treballant, i com a voluntaris en tenim 21.

- **Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?**

El perfil de la persona voluntària és bastant heterogeni, perquè no tenim un programa de voluntariat molt definit com podria ser en una altra entitat. A la nostra, els voluntaris i voluntàries que tenim majoritàriament són els que formen part de la junta directiva, que no cobren res, i la resta són els que poden fer alguna tasca puntual a escala de sensibilització comunitària, participació com per exemple en el dia mundial contra la Sida, després també tenim un grup més jove, que participen en les campanyes que tenim de xarxes segures, on donem informació a lloc on hi ha aglomeració de jovent. La resta de gent que pot participar és bastant heterogeni, dels més joves a les persones més grans.

- **Com animaries a algú que està pensant a fer un voluntariat a la vostra ONG?**

L'animaria perquè el fet de ser voluntari a una entitat et proporciona molta riquesa a escala de creixement humanitari, perquè la teva acció altruista mai queda envà. Qualsevol experiència és positiva. A més, depenent de la tasca que desenvolupis en l'entitat, el fet d'acompanyar algú és molt important perquè hi ha gent que només ens té a nosaltres, que no té una xarxa familiar. Jo crec que qualsevol col·laboració i ajuda cap a qualsevol persona és sempre positiu i enriquidor.

- **Quina classe de projectes en els quals col·laboren voluntaris són els més habituals en la vostra entitat?**

- **Projectes amb nens**
- **Projectes amb persones de tercera edat**
- **Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense llar, etc)**
- **Projectes amb persones amb discapacitat**
- **Projectes de l'àmbit de la dona**
- **Projectes de cooperació al desenvolupament**
- **Altres**

Majoritàriament projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social i aquí faltaria l'altra part de la promoció de projectes de la salut, les campanyes de sensibilització en l'àmbit sexual.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

Jo crec que sí, aquí a Lleida tenim la Federació Catalana del Voluntariat, on hi ha moltes entitats, i des d'on es fan xarrades normalment a les universitats, ja que usualment el voluntari ha de ser major d'edat o es necessita el consentiment dels pares. Jo crec que si es busca, es pot trobar informació.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Nosaltres fem servir molt les xarxes socials, li donem molta importància al treball en xarxa amb altres entitats i les adhesions a plataformes que puguin ajudar a la difusió dels nostres projectes i activitats, això és important perquè una entitat petita com la nostra necessita de les grans per poder fer difusió.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons?**

Col·laborarem bastant amb els mitjans de comunicació si ens ho demanen, i a vegades quan volem donar a conèixer els nostres resultats també ens fiquem en contacte. No obstant això, aquest fet no crec que és el que hagi afavorit a recaptar més fons, sinó que simplement ha servit per donar a conèixer la nostra tasca.

- **Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons?**

Nosaltres no seríem d'aquests tipus d'entitat, però sí que és cert que les persones necessitem emocionar-nos a partir d'alguna imatge, i és fàcil moure emocions quan veiem a algú altre patir, sobretot quan hi ha nens. Jo crec que són campanyes que busquen commoure.

- **Consideres que hi ha entitats que utilitzen les *mass media* amb la finalitat de donar una imatge que no és la de la seva ONG? Consideres que els medis en algunes ONG s'utilitzen per desmentir crítiques i per ensenyar una faceta falsa de l'entitat?**

Clar, no ho sé, jo les entitats aquestes tan grans no me les conec en el fons, i jo em fixo en la imatge que donen, i em baso en el que qualsevol ciutadà pot veure, i sempre m'agrada confiar que no hi ha males praxis, no sóc desconfiada perquè no m'agradaria que ho fossin amb mi i amb la meua entitat. Jo sé com funciona la meua ONG i m'agradaria que la manera en la qual treballem nosaltres també fos un exemple, i m'agradaria que totes les entitats també treballessin igual, tinc l'esperança que així sigui.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

Nosaltres hem fet un projecte de cooperació, molt basat en el tema de salut i de prevenció de VIH, i et diria, a partir del poc coneixement que tinc de la cooperació, que hi ha països que certament estan molt empobrits i és donat per la poca responsabilitat política, ja que aquest compromís que podem trobar a Occident no el podem trobar a molts països. Quan veiem que hi ha necessitats a un país que el nostre no té, ens agrada comptar amb el país d'origen, és un compromís que ha de veure el mateix govern d'aquell país menys desenvolupat. El que seria el més òptim és col·laborar, si el govern del país que té aquella necessitat però no la pot solucionar perquè no té suficients diners, aleshores és quan les ONG haurien d'ajudar i col·laborar, però fent partícips a la gent d'allí, perquè es puguin desenvolupar.

- **Hi ha hagut casos de corrupció o casos il·legals en altres ONG, que opines sobre això? Hi ha llibres que estudien el costat més obscur de les ONG, creus que hi ha entitats que utilitzen el nom d'ONG i de cooperació pels seus propis beneficis?**

A mi m'agradaria pensar que són pocs els casos que poden haver-hi de males praxis en ONG, però quan n'hi ha repercuteix molt a les altres entitats, i m'agradaria que totes actuessin de manera correcta.

- **Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Sempre afecta de rebot, quan surt alguna notícia on s'ha fet una mala praxi de tota la gestió econòmica, jo crec que, com nosaltres, a moltes entitats això sap molt greu. No només perquè ens afecta perquè perdem credibilitat, sinó també els comentaris, ja que nosaltres no actuem així, i la nostra transparència en l'àmbit comptable és màxima. Suposo que quan parlem d'entitats que manegen milions d'euros, poden haver-hi més casos de corrupció del que recaptem a escala privada, però jo no diria que fessin un mal ús, o no m'agradaria pensar-ho.

El futur de les ONG

- **He llegit articles i llibres on s'afirma que cal una nova coordinació per les ONG per enfortir i donar coherència a les accions globals i locals que busquen assolir un canvi social veritable, per recuperar la confiança d'alguns "donants" que l'han perdut, tu que opines?**

Segons la nostra experiència, nosaltres quan veiem una nova necessitat és perquè abans ja hem fet una avaluació i una detecció d'aquesta, i ens basem en les grans institucions per plantejar els nostres projectes. Per exemple, nosaltres ens podem basar amb ONUSIDA, en el seu pla d'acció, és a dir, basem la nostra acció més local, en accions i objectius més globals.

El que vull dir és que cal complementar-nos, que no hi hagi competència, i basar-nos en una filosofia d'entitat; si una ONG ja està fent una funció, perquè cal duplicar-la? Això és una cosa que hauríem de revisar, veure qui està fent què, com ho està fent, crear models de bones praxis.

A més, afegiria que les ONG cal que anem reinventant-nos, revisar els projectes i les que tenim i les noves necessitats que van sorgint en l'àmbit social, de salut... tot això sense perdre de vista l'activisme.

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Penso que si neix una ONG, és amb una finalitat en concret, també cal veure si amb el temps les necessitats per les quals es van crear algunes ONG continuen sent existents i

si realment estan fent una funció primordial. També crec que hi ha una part de responsabilitat a escala de les administracions i del finançament públic, ja que de la mateixa manera que nosaltres som capaços de crear indicadors per valorar si s'han assolit algunes necessitats, també les administracions han de saber veure i avaluar a qui estan finançant, és a dir que siguin capaços de valorar projectes.

- **També hi ha actualment un debat obert sobre el futur de les ONG. Creus que si continuen com ho fan ara, amb la seva organització i amb aquest nombre elevat d'ONG hi haurà un futur per aquestes entitats?**

Jo confio en què sí que hi ha un futur per les ONG, i si no n'hi ha que sigui perquè ja no hi ha necessitats ni mancances.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de governs també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir eradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?**

Només des de les ONG serà impossible aconseguir-ho, hi ha d'haver aquest treball en xarxa, és necessari un compromís polític i que hi hagi unes accions concretes que suposen, en l'àmbit pressupostari, quantitats importants, i aquest compromís polític que es tradueixi al poder fer-ho efectiu; qui ho pot fer efectiu? Ja es valorarà. Totes les ONG hem d'anar a una, però ha d'haver-hi una responsabilitat per part de tothom.

LIKA: Iolanda Bardina

General ONG

- **Quina és la vostra missió com a ONG?**

La nostra principal missió és construir una societat equitativa, ens dediquem a la coeducació del feminisme, la nostra missió és fer visibles els gèneres, els rols, i qüestionar-ho tot un mica, els estereotips, amb l'objectiu de construir una societat igualitària.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**

- **ONG d'auto-desenvolupament**
- **ONG de suport, acompanyament i servei**
- **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
- **Segons la seva orientació:**
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**
 - **ONG participativa**
 - **ONG de defensa o apoderament**

S'assembla bastant a les de suport, acompanyament i servei, tot i que no oferim un servei de consulta a les persones, i també segons l'orientació jo diria una ONG de serveis, perquè tenim tres branques: una és la sensibilització, que és fer accions al carrer, després l'altra branca és intervenció preventiva, que és on fem i oferim tallers i xerrades, i per últim també oferim orientació.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Jo, junt amb sis persones més, la vam fundar fa 8 anys. Ja feia temps que ens rondava la idea i la vam crear de nou, o sigui estic des del començament.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

Dins de LIKA jo sóc presidenta i també sóc agent d'igualtat, vaig pels tallers, organitzo una jornada...

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

Diria que és poder avançar cap a la igualtat, cap a l'equitat, cap a una societat més feminista, crear consciències, oferir alternatives i generar canvis.

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

D'una banda tenim les persones sòcies que paguen una quota a l'any, 60€, i després dels serveis que oferim posem un preu per taller i xarrada, de manera que tot repercuteix en l'entitat, els diners que obtenim se'n van a fer més activitats.

Algun any, poques vegades, hem demanat subvencions, no ens agrada molt, ens agrada anar pel nostre compte, però sí que a vegades hem requerit aquest suport d'un agent extern.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

No, som totalment independents, no estem vinculats a cap partit polític, ni a cap religió.

- **Trebal·leu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Sí, trebal·lem sobretot a la província de Lleida, però alguna vegada també hem anat a Barcelona o a alguna entitat de Tarragona per fer algun taller.

- **Què és el més important que ha fet la vostra ONG d'ençà que va ser creada?**

Jo destacaria un fet que va generar un gran canvi, que va ser que la nostra entitat junt amb una altra, vam impulsar la Marea Lila, que és el principal eix de manifestacions i marxes feministes que es porten a terme a Lleida. Vam ser les impulsores i gràcies a això ara existeix una plataforma coordinada i organitzativa que cada vegada va agafant més força.

Voluntariat ONG

- **Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?**

Fins aquest any, que hem contractat a una coordinadora que alhora també és agent, tothom que s'ha involucrat a la nostra entitat ha estat voluntàriament, exceptuant les agents que vénen a fer tallers, que les intentem retribuir d'alguna manera.

- **Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?**

Són noies bàsicament de menys de 35 anys i amb estudis universitaris, aquest es el perfil majoritari, tot i que també hi ha algun noi o alguna persona més gran.

- **Com animaries a algú que està pensant a fer un voluntariat a la vostra ONG?**

Sobretot l'animaria amb el tema de voler canviar les coses i tenir aquesta capacitat feminista d'empenta i acció, de generar canvis. També penso que és un bon exercici d'autoconeixement, ja que jo penso que generalment tots patim un procés de qüestionar-nos com vivim les relacions, com vivim com a dona o com a persona, quina és la meua orientació sexual... Considero que per aconseguir respostes cal trencar estereotips i trencar motlles.

- **Quina classe de projectes en els quals col·laboren voluntaris són els més habituals en la vostra entitat?**

- Projectes amb nens
- Projectes amb persones de tercera edat
- Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense llar, etc)
- Projectes amb persones amb discapacitat
- Projectes de l'àmbit de la dona
- Projectes de cooperació al desenvolupament
- Altres

Serien projectes en l'àmbit de la dona, i població en general o adolescents, també hem fet alguna cosa amb infants, però va centrat principalment en jovent.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

Poden trobar fàcilment la informació, però que se li ofereixi o que sigui una possibilitat per ells o elles no crec que estigui molt present. No obstant això, per exemple si van a la Palma, es pot trobar les associacions juvenils on poden col·laborar, però no crec que sigui una cosa que se'ls hi plantegi massa, i és una llàstima.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Fem accions al carrer els dies generals com el dia de la dona, fem accions puntuals que és una manera de sensibilització. També fem les xerrades i els tallers, i després també escrivim algun article d'opinió als mitjans, al diari o a la ràdio, però no per recaptar fons, sinó per donar-nos a conèixer i profunditzar en la sensibilització.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons?**

Sortim molt poc a mitjans, si sortim és, bàsicament, perquè hem cobert alguna acció al carrer i ens han gravat o ens han entrevistat, però poca cosa més. A vegades sortim com

a Consell Local, perquè nosaltres estem al Consell Local de Joventut, també estem amb Marea Lila, i ara també amb la coordinadora de les ONG. Molts articles que hem fet han estat en nom del Consell Local, els hem escrit com representació d'aquest consell. Però normalment és puntual, i si sortim ha estat més per donar-nos a conèixer, no buscant un canvi favorable per recaptar fons.

Cal afegir que es considera que si surts als mitjans et dóna més legitimitat i importància, però crec que tampoc és indispensable, sobretot a Lleida, que és un entorn petit on et poden conèixer de moltes altres maneres i estratègies.

- **Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons?**

Si, aconsegueixen tocar la fibra i que la gent col·labori en fets puntuals, però és més la gent sensibilitzada la que normalment col·labora amb les ONG, perquè normalment perquè vegis un anunci no et converteixes en voluntari o soci d'una entitat, només col·laboren en algun donatiu.

Crec que els mitjans de comunicació sobretot et donen legitimitat i poder, perquè has pogut pagar un anunci. Però hi ha moltes entitats i cada una té la seva especificitat, i hi ha moltes formes d'aconseguir fons.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

Si hauria de ser el mateix govern. Hi ha serveis bàsics i públics que malauradament han de sorgir de la gent del país o d'altres entitats, perquè els diners del país que haurien d'estar destinats en això, estan destinats a altres coses, normalment més negatives. Els Estats haurien de fer la seva feina i molts no la fan, però per sort hi ha organitzacions que ho poden fer i ho fan molt bé.

- **Hi ha hagut casos de corrupció o casos il·legals en altres ONG, que opines sobre això? Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Pel tipus d'entitat que som nosaltres normalment no ens afecta, ja que aquests casos de corrupció van més relacionats amb ONG que treballen amb països subdesenvolupats, nosaltres som una entitat molt diferent amb la qual no ens poden relacionar. Per les altres ONG suposo que si els pot afectar, donat que la gent pot globalitzar i generalitzar i les entitats poden perdre credibilitat.

El futur de les ONG

- **He llegit articles i llibres on s'afirma que cal una nova coordinació per les ONG per enfortir i donar coherència a les accions globals i locals que busquen assolir un canvi social veritable, per recuperar la confiança d'alguns "donants" que l'han perdut, tu que opines?**

Jo veig positiva la coordinació de les ONG, donat que la unió fa la força, i jo ho he comprovat perquè la nostra entitat s'ha unit amb moltes altres, i et dóna capacitat d'unir esforços, t'aporten suport, i pots crear sinergies i una xarxa d'entitats òptima. Per tant, jo defenso la unió i la federació per poder crear més projectes. No s'ha de treballar unilateralment, s'ha de detectar un problema i una necessitat i intentar resoldre-la de forma global, cadascú aportant el seu granet de sorra.

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Si existeixen les ONG, és que hi ha alguna necessitat a cobrir, si s'han creat és perquè hi ha algun problema que s'ha de resoldre. Per tant, jo no crec que hi hagi massa ONG, mai és massa si el treball que fan és positiu.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de governs també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir eradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?**

No ho veig possible, perquè els ODS no poden dependre només de la feina de les entitats, perquè és impossible. Haurien de ser els estats i les grans multinacionals, perquè el sistema és corrupte, és el que provoca les desigualtats. Si no canviem la gestió

del poder i no posem el focus en les persones i no en els diners, seguirà passant el mateix, per molt que les entitats treballem per evitar-ho. Hi ha molts interessos capitalistes i patriarcals darrere, i mentre això no es canviï no aconseguirem res. Els ODS estan molt ben plantejats, però no ho veig factible en un futur pròxim.

VOLS: Begoña Simal

General ONG

- **Quina és la vostra missió com a ONG?**

La nostra és una urbanització dedicada a treballar pel dret a l'educació dels infants i els joves amb més dificultat, especialment a països empobrits.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**

- **ONG d'auto-desenvolupament**
- **ONG de suport, acompanyament i servei**
- **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
- **Segons la seva orientació:**
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**
 - **ONG participativa**
 - **ONG de defensa o apoderament**

Jo amb la que em sento més identificada és amb l'ONG de suport, acompanyament i servei.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Jo vaig començar el meu camí com a voluntària, en concret vaig participar en estades de voluntariat internacional, fins que va arribar un moment on vaig fer el salt cap a la dedicació professional.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

Sóc la persona coordinadora de l'entitat i em dedico a coordinar els diferents equips i les diferents àrees de treball.

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

Sense dubte és el contacte amb el treball desinteressat de voluntaris, el contacte amb persones que s'acosten a l'organització motivades per posar el seu granet de sorra a fer una transformació d'arrel i el que això es faci des d'una motivació altruista i desinteressada és el més enriquidor.

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

El nostre finançament en números grans és un 40% de finançament públic i un 60% de finançament privat. El finançament públic el rebem de subvencions i de concursos públics sobretot del món local, d'ajuntament. Pel que fa al privat, la major part ve d'aportacions particulars, de campanyes que fem a les escoles i a centres educatius, com també l'aportació dels socis i alguna fundació o alguna empresa privada, però molt residual.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

Estem sota els controls que nosaltres mateixos hem decidit tenir, és a dir, ens hem adherit a la fede.cat, que és la federació d'ONG del sector, i nosaltres mateixos ens hem imposat diferents controls, com el codi ètic de la federació, anualment presentem els nostres comptes...

- **Treballeu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

El 70% de l'activitat és fora de Catalunya, és als països en desenvolupament, i a Catalunya portem a terme els programes de promoció de voluntariat i d'educació per al desenvolupament.

- **Què és el més important que ha fet la vostra ONG d'ençà que va ser creada?**

El més rellevant és que l'entitat ha possibilitat i facilitat el que molts joves tinguin la possibilitat de conèixer la realitat d'un país empobrit en primera persona, de poder compartir amb educadors locals una realitat concreta, i aquesta oportunitat entenem que és transformadora per la persona, perquè t'obra al món una realitat allunyada o desconeguda, i estem convençuts que aquest coneixement o contacte directe motiva a implicar-te en la teva realitat quotidiana.

Voluntariat ONG

- **Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?**

La nostra és una organització petita, però el pes que té el voluntariat en l'organització és rellevant. El nostre nom, que és VOLS, ja recull el voluntariat solidari, ja recull aquesta importància vital que el voluntariat ha tingut al llarg de la història de l'organització, i gran part de la vida de l'entitat és portada pel personal voluntari. Ara mateix tenim 150 persones voluntàries de manera activa i 11 persones contractades.

- **Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?**

Hi ha dos perfils clarament diferenciats de voluntaris: d'una banda, tenim el voluntariat internacional que bàsicament és gent jove (21-30 anys) i que tenen interès per fer una experiència internacional, sigui de curta o llarga estada. D'altra banda tenim el perfil del voluntari local, que són aquelles persones que s'involucren amb nosaltres des del territori, des de les diferents seus que té l'entitat. Aquest últim a escala d'edat és bastant més elevat, estaria per sobre dels 40 anys (40-55 anys), i d'alguna manera moltes d'aquestes persones anteriorment ja havien passat pels programes de voluntariat internacional.

- **Com animaries a algú que està pensant a fer un voluntariat a la vostra ONG?**

Animaria des del convenciment que tots tenim alguna cosa a aportar, que vegin que el tema del desenvolupament sostenible que sembla molt allunyat, no ho és tant, perquè tots partim d'una realitat molt semblant i que si no ens agrada el món que ens envolta, una implicació per petita que sigui serà molt vàlida. De manera individual som incapaços de generar molts canvis, però unint esforços i de manera col·lectiva l'impacte de les actuacions incrementa.

- **Quina classe de projectes en els quals col·laboren voluntaris són els més habituals en la vostra entitat?**

- **Projectes amb nens**
- **Projectes amb persones de tercera edat**
- **Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense llar, etc)**
- **Projectes amb persones amb discapacitat**
- **Projectes de l'àmbit de la dona**
- **Projectes de cooperació al desenvolupament**

- **Altres**

Sobretot nosaltres ens dediquem de manera especial a la infància i a la joventut, i els projectes més recurrents on participen persones voluntàries són activitats formatives per aquest col·lectiu d'infància i jovent, i també es treballa en projectes d'atenció social per infants sense entorn familiar o amb famílies desestructurades, i també part de la nostra acció es desenvolupa en el mar de l'educació del lleure i l'educació a través d'activitats no formals com esportives o lúdiques.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

Nosaltres tenim la sensació que la informació està molt a l'abast i després te n'adones que potser no tant. Molta de la nostra activitat quotidiana consisteix a anar a centres educatius a donar a conèixer la feina que fem i oferir la possibilitat que es pot participar i es pot col·laborar amb l'organització. Jo crec que en general la gent jove està assabentada del fet que existeixen possibilitats de fer voluntariat, però sí que és cert que si aquesta informació no s'acompanya d'un assessorament més personal i un acompanyament més individualitzat, és difícil que la persona s'acosti a l'entitat i demani informació.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

Nosaltres sobretot fem campanyes de captació que van de la mà amb campanyes de sensibilització, entendre el perquè hem de recollir diners i entendre que això forma part del nostre compromís amb la solidaritat i amb la justícia global, la fem amb gent jove aquí a Catalunya i les plataformes educatives són els espais on fem les campanyes de captació de fonts. Anualment editem una campanya amb una sèrie d'objectius i reptes a aconseguir i donem eines perquè la gent jove des de la seva realitat sigui la creativitat en joc per fer aquesta tasca de sensibilització i de captació de fonts. En aquest sentit els voluntaris locals duen a terme moltes activitats al llarg de l'any molt diverses, com l'organització de rifes, d'exposicions, de cursos, de dinars solidaris... que ofereixen i

donen a participar a la gent de l'entorn. Intentem que el protagonisme d'aquestes activitats la tingui la gent més jove.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons?**

No, ni ens ho hem plantejat mai.

- **Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons?**

El tema del paper dels mitjans de comunicació és un tema controvertit, d'una banda encara és molt present una imatge caritativa quan es parla de la feina que fem les ONG, nosaltres com a sector ja fa temps que parlem de treballar per la justícia global, però tenim la sensació que aquest missatge no l'hem pogut transmetre a la població en general ni als mitjans de comunicació, en aquest sentit quan surt el sector en aquests mitjans sempre denotem aquest sentiment de l'acció de les ONG com entitats caritatives i denotem un sentiment més vulgar, i aquí fem una autocrítica per analitzar que no hem sabut encara transmetre aquest missatge, no per un tema de caritat sinó per un tema de justícia.

- **Consideres que hi ha entitats que utilitzen les *mass media* amb la finalitat de donar una imatge que no és la de la seva ONG? Consideres que els medis en algunes ONG s'utilitzen per desmentir crítiques i per ensenyar una faceta falsa de l'entitat?**

Per donar una imatge que no és la de la seva no, però que el que busquen és la reacció, buscant la part més sensible de la persona per rascar-se la butxaca si. Aquí posaria d'exemple el cas de les emergències, quan hi ha una emergència moltes organitzacions sortim a buscar recursos, i aquí sovint s'abandona tot aquest discurs de justícia i de drets humans. Existeix aquest tipus de publicitat, però crec que s'està fent tot un canvi.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

El paper de les ONG cada vegada més ha d'anar tirant de ser aquest element de substitució dels governs, per convertir-nos en entitats que fem pressió política i que recordem als governs les seves obligacions. Fa més de 50 anys que funcionem i que existim, i el gran aprenentatge que hem fet al llarg d'aquesta història, és que hem de fer un salt de ser nosaltres els que fem aquelles coses a les quals el govern no arriba, per ser exigents i reclamar les seves obligacions amb la seva població, tota aquesta dimensió de pressió política. Les ONG haurien de ser un "mentrestant" haurien de durar, per ajudar a la gent, fins que els governs assumeixin les seves responsabilitats, però a vegades se n'oblida que els qui realment haurien de fer-ho són els governs.

- **Hi ha hagut casos de corrupció o casos il·legals en altres ONG, que opines sobre això? Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Ens afecta molt, perquè com tantes vegades en tants sectors s'han fet aquestes notícies de malversació se'n fa molt ressò però de les bones pràctiques no se sent a parlar. Són casos residuals, esporàdics i puntuals, però que fan molt de soroll i fan molt de mal. A la consciència col·lectiva hi ha aquesta desconfiança perquè han sortit aquestes males praxis.

El futur de les ONG

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Estic d'acord amb aquesta afirmació, hauríem de fer un esforç per treballar de manera conjunta, per estalviar recursos i ser més eficaços, i sovint gastem moltes energies i esforços en tasques d'administració, de gestió, de funcionament, que no és proporcional amb una entitat molt més gran, però hauríem de fer l'esforç de treballar més junts perquè els objectius d'algunes amb les altres són molt similars i aquí si que surto en defensa d'entitats més petites, que tenim un paper més important com la proximitat a les persones. Per tant, estic d'acord en el fet que hem de treballar més de manera global.

- **També hi ha actualment un debat obert sobre el futur de les ONG, per recuperar la confiança d'alguns donants. Creus que si continuen com ho fan ara, amb la seva organització i amb aquest nombre elevat d'ONG hi haurà un futur per aquestes entitats?**

Jo crec que la credibilitat ens l'hem de guanyar, crec que aquest sentiment amb el qual només pel simple fet de ser una ONG ja s'entén la nostra bona voluntat de fer les coses ja ha quedat enrere, aleshores hem de posar els mecanismes perquè la gent pugui recobrar la confiança, crec que hi ha algunes bones pràctiques que de manera col·lectiva ens hem auto imposat, de codi de conducta, de publicació de balanços, de memòries... però jo crec que hauríem d'avaluar l'impacte de les nostres accions, que en això encara no invertim diners a poder-ho fer i penso que seria una bona manera de recobrar aquesta confiança.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de governs també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir eradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?**

Penso que perquè això fos una realitat caldria una visió molt més global i anar molt més a nacions unides i a les seus de les grans empreses, mes que als països empobrits on estem treballant. Cada vegada més estem treballant en focalitzar la feina en una regió concreta per poder tenir un impacte més gran, però perquè aquesta agenda 2030 funcionés hauríem d'acompanyar també als governs dels països on estem treballant perquè s'apoderin i que fossin els protagonistes d'aquesta evolució. En aquest sentit sóc molt poc optimista pel que fa a que l'agenda 2030 aconsegueixi els objectius plantejats, i crec que l'ambient general de tancar-nos en les nostres particularitats i en els nostres projectes no ajuda a tenir aquesta visió de conjunt.

MEDICUS MUNDI / ALPICAT SOLIDARI: Mariola Espejo

General ONG

- **Quina és la vostra missió com a ONG?**

Si parlem de Medicus Mundi, és una ONG de caire sanitari, molt centrat a l'atenció primària de la salut, fem projectes relacionats amb desenvolupar l'atenció primària de salut a països no desenvolupats.

En el cas d'Alpicat Solidari, és més una associació que també té caràcter d'ONG, i que és més de desenvolupament, ha fet diferents projectes, sobretot a Gàmbia, però també fan tasques de sensibilització i denúncia.

- **Quin tipus d'ONG considereu que sou?**
 - **ONG d'auto-desenvolupament**
 - **ONG de suport, acompanyament i servei**
 - **ONG de representació gremial i coordinació interinstitucional**
 - **Segons la seva orientació:**
 - **ONG de caritat**
 - **ONG de serveis**
 - **ONG participativa**
 - **ONG de defensa o apoderament**

Les dues estan molt encarades a les ONG d'auto-desenvolupament. Una més adreçada a salut, i l'altra més d'altres àmbits d'actuació, més variats.

- **Com vas conèixer l'ONG en la qual treballes i què et va portar a treballar/ col·laborar amb la mateixa?**

Pel que fa a Medicus Mundi, el 93 va venir un filòsof molt carismàtic a Lleida a fer una jornada de solidaritat i desenvolupament, i arran d'aquestes jornades es va constituir un grup anomenat Medicus Mundi aquí a Lleida, que depèn de la seu que hi ha a Barcelona. Vam començar. A fer tasques de sensibilització, reunions amb la coordinadora,...

Amb Alpicat Solidari va ser a través de la feina, perquè em van demanar si volia fer una xerrada als alumnes de 4t d'ESO de Montsuar, perquè els volien portar a Gàmbia a conèixer una altra realitat, vaig acabar acompanyant-los en aquest viatge, fins que actualment estic a la junta de l'organització.

- **Quina és la teva missió dins de l'ONG?**

A Medicus Mundi vaig començar com voluntària, després vaig passar a ser coordinadora del grup de Lleida, vaig entrar a la Junta de Medicus Mundi Catalunya, vaig ser la vicepresidenta i després ja vaig tornar com a coordinadora.

En el cas d'Alpicat Solidari, vaig començar donant un suport sanitari a aquest projecte que tenien amb el Montsuar, i ara estic dins la Junta, on faig una mica de tot.

- **Què consideres que és el més interessant i enriquidor del teu treball?**

Quan vaig començar amb tot aquest món, la meua idea principal era donar un cop de mà a gent que tenen més mancances que nosaltres, però al final te'n adones que acabes rebent més tu que el que els dones i aportes a ells.

És molt enriquidor conèixer tantes cultures, conèixer altres realitats, perspectives de la vida...

- **Com se subvenciona la vostra ONG? Com us manteniu?**

Les dues se subvencionen a escala privada, per donacions particulars, i per subvencions públiques: de l'Ajuntament, o del Consell comarcal, o de la Diputació.

En el cas de Medicus Mundi té un percentatge bastant elevat de subvencions públiques, diríem un 75% públic i un 25% de donacions privades.

Pel que fa a Alpicat Solidari aquesta diferència no és tan elevada, diríem un 55% públic i un 45% privat.

- **La vostra ONG està sota un control polític, empresarial o sectari?**

Medicus Mundi és autònoma, i l'associació d'Alpicat sorgeix de l'Ajuntament d'Alpicat, però no depèn d'aquest. Sí que col·laborem amb l'Ajuntament en casos puntuals, per obtenir més millores en els nostres projectes, però no depenem d'ells.

- **Treballeu fora de Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

A Medicus Mundi treballa en l'àmbit del voluntariat aquí a Lleida, treballa també a Barcelona i té projectes a l'Àfrica, als campaments de refugiats del Sàhara i també a Bolívia.

En el cas d'Alpicat Solidari treballem aquí, sobretot a Alpicat, i tenim un projecte de cooperació a Gàmbia.

- **Quantes persones treballen i col·laboren com a voluntaris dins de la vostra ONG?**

Medicus Mundi a Lleida som 4 i depenem de Medicus Mundi Catalunya que deuen ser al voltant d'uns 15. No obstant això a Medicus Mundi Espanya arribem a 500 voluntaris i 75 persones contractades.

Alpicat Solidari tenim 10 persones treballant a la Junta, però que realment també som voluntaris, i també tenim als voluntaris de llarga durada, els dels bancs d'aliments que són 15/20 persones, i els de curta durada, que són els que van a l'estiu a Gàmbia, que normalment tenim entre 5 i 8 voluntaris.

- **Quin és el perfil de voluntari a la vostra ONG?**

A Medicus Mundi som només sanitaris, metges i tots relacionats amb l'àmbit de la salut. Les persones estan entre els 30 i els 45 anys.

A Alpicat Solidari hi ha de tot; sanitaris, mossos d'esquadra, mestres... és molt variat. Solen ser persones més grans, entre els 30 i els 50 anys.

- **Com animaries a algú que està pensant a fer un voluntariat a la vostra ONG?**

Jo penso que no s'ha de convèncer a una altra persona, ha de sortir de la persona, si veus que està més receptiu aleshores l'animes segons el perfil. D'entrada s'ha de tenir una motivació inicial, s'ha de tenir una sensibilització. A partir d'aquí, si veus que té un perfil sanitari li diria que Medicus Mundi és una ONG seria, que s'ho mira tot molt bé, i que no és per passar unes vacances solidàries a un país estranger.

Pel que fa a Alpicat Solidari la motivació és diferent perquè no és una entitat específica de salut, però animaria a que cada persona ens presenti el seu projecte i el granet de sorra que pot aportar.

- **Quina classe de projectes en els quals col·laboren voluntaris són els més habituals en la vostra entitat?**

- **Projectes amb nens**
- **Projectes amb persones de tercera edat**
- **Projectes amb col·lectius en risc d'exclusió social (persones sense llars, etc)**
- **Projectes amb persones amb discapacitat**
- **Projectes de l'àmbit de la dona**
- **Projectes de cooperació al desenvolupament**
- **Altres**

Les dues ONG són projectes de cooperació al desenvolupament, però hem incorporat el concepte de drets humans i gènere, perquè als països de sud les poblacions més vulnerables són les dones, els nens i les persones grans.

- **Creus que per als joves hi ha una informació fàcilment accessible per si volen ser voluntaris? És a dir, creus que a les escoles o altres llocs educatius s'hauria de donar més informació sobre el voluntariat i les ONG?**

Si, totes dues ONG tenen xarxes socials i seus on a escala presencial els poden explicar com poden col·laborar i de què tracten les entitats.

Mass Media ONG

- **Quins tipus d'activitats i esdeveniments realitzeu per donar a conèixer el vostre treball i per recaptar fons a Lleida/ Catalunya/ Espanya?**

A Medicus Mundi hi ha un baix perfil ara, però el nostre potencial aquí va ser la formació en medicina i salut internacional, que en aquella època era una medicina que no s'estudiava aquí. Organitzàvem formacions en aquest àmbit a través de la universitat.

En el cas d'Alpicat Solidari les tasques de sensibilització que hem dut a terme ha set exposicions per donar a conèixer la realitat de Gàmbia, vam col·laborar el dia de la Pau i la no-violència, amb Lleida per Refugiats, i vam fer un simulacre de com era un camp de refugiats.

- **La vostra ONG surt a TV o als diaris? Com creus que ha afectat la teva pròpia ONG el fet de poder sortir en anuncis, etc? Ha set un canvi favorable per recaptar més fons? Com creus que afecten els *mass media* a la imatge d'una ONG i a la forma de "persuadir" per poder recaptar fons?**

Sí que hem sortit a TV i diaris, quan fem activitats del tipus que he anomenat abans, ja fem rodes de premsa i es convoca atots els mitjans de comunicació, també els enviem la informació per correu electrònic, fem difusió per les xarxes socials i a vegades després fem un informe de l'activitat que s'ha fet que també enviem a tots els mitjans de comunicació.

Et posaré un exemple molt clar: Metges Sense Fronteres. Segur que l'has vist a TV i diaris, però el fet que sigui més visible la tasca que s'està fent a l'ONG, d'alguna manera

crea la necessitat que les persones puguin o vulguin participar, i és més fàcil que tu puguis recaptar fons.

Tu mires Medicus Mundi i és més discreta però també són filosofies molt diferents, encara que els dos treballin en el mateix àmbit, són maneres de veure la cooperació i la solidaritat molt diferents. Un (MSF) és molt més agressiu, amb molt més màrqueting, crida més l'atenció i la gent el coneix més, però van a la recerca de socis i de recaptar diners, quan jo opino que és una cosa molt més personal, opcional, una cosa amb la qual ningú t'hauria de posar pressió, ha d'haver-hi una certa sensibilitat. Medicus Mundi no surt tant als mitjans de comunicació però a escala interna no tenen tants recursos. Jo penso que s'haurien de complementar i ajudar.

Casos de corrupció ONG

- **Què opines sobre el paper dels governs relacionat amb les ONG? Han de ser les entitats les que construeixin ponts, carreteres, escoles, etc en un país? No hauria de ser el mateix govern?**

El govern hauria d'assumir la responsabilitat de la seva població, i no deixar tota la feina per les ONG. S'ha de buscar l'equilibri, les ONG han d'ajudar a les persones que tenen necessitats, però paral·lelament han de fer una denúncia i sensibilització, perquè la gent sàpiga què està passant, i aconseguir que el govern formi part d'aquesta història. Les ONG haurien de treballar braç a braç amb el govern del país que té mancances.

Alpicat Solidari tenia relacions amb el govern de Gàmbia, però es va trobar amb el fet que el mateix govern d'allí es va quedar amb tots els diners que anaven destinats a ajudar.

El problema dels governs d'aquests països en vies de desenvolupament és que alguns són corruptes, altres no tenen els diners, altres (dirigents) viuen molt bé mentre que la població es mor de gana... En aquest sentit és perillós el paper de les ONG perquè ha de treballar en la línia en la qual el govern vagi participant i assumint les seves responsabilitats.

- **Hi ha hagut casos de corrupció o casos il·legals en altres ONG, que opines sobre això? Com us afecta a la vostra entitat quan es fa públic un d'aquests casos de corrupció d'altres ONG?**

Afecta molt, sempre paguen justs per pecadors. Una ONG que ho fa malament contamina la bona labor que poden fer uns altres. Tot és millorable, però d'aquí a pensar que totes les ONG són corruptes i fan males praxis hi ha una gran diferència. Els mitjans de comunicació també afecta i magnifica aquest problema i crea aquesta desconfiança en la població cap a totes les entitats. Nosaltres, amb Medicus o amb Alpícat, no ho vam notar, però segurament les altres entitats han notat una gran davallada quan s'han publicat aquests casos de corrupció.

El futur de les ONG

- **Des de finals del segle XX, quan es va produir el boom de les ONG, aquestes entitats es van multiplicar de tal manera que actualment hi ha opinions sobre que hi ha massa ONG. Quina és la teva opinió respecte a això?**

Jo vaig començar en el món de les ONG el 95, jo vaig viure aquest boom d'ONG, però a mesura que es va anar perfeccionant com s'havia de treballar èticament i amb quines condicions s'havia de treballar, moltes entitats no van sobreviure. Es demana una sèrie de requisits perquè una ONG pugui existir; que tot sigui transparent, que tot sigui correcte, que les ajudes es destinen als projectes adequats... no tothom complia aquests requisits i per tant moltes no van sobreviure i el nombre d'ONG va anar disminuint.

- **També hi ha actualment un debat obert sobre el futur de les ONG i sobre si cal una nova coordinació per recuperar la confiança d'alguns "donants". Creus que si continuen com ho fan ara, amb la seva organització i amb aquest nombre elevat d'ONG hi haurà un futur per aquestes entitats?**

D'una banda, evidentment ara no hi ha les ONG que hi havia aleshores. D'altra banda, jo veig que hi ha molt voluntariat, però algunes coses et fan pensar que van a fer turisme solidari, no van a ajudar i a cooperar. A més, el fet que tu vulguis fer cooperació ha de ser de forma més professional, entenc que el jovent vulgui fer algun voluntariat, però cal diferenciar-ho d'aquest turisme solidari. Jo crec que la lluita de les ONG va en aquest sentit, Medicus Mundi no ho fa, a Alpícat Solidari hi ha més moviment de voluntariat, però tots tenen una tasca definida a fer allà.

- **Projectes com el PNUD, l'agenda 2030 per al desenvolupament o els Objectius de Desenvolupament Sostenibles són el gran objectiu d'avui en dia de moltes ONG i de**

governos també. Considera que es tracten de projectes ben pensats i desenvolupats que realment poden ajudar a aconseguir eradicar la fam i les desigualtats arreu del món per l'any 2030?

Aquests objectius han de ser-hi perquè ens hem de plantejar uns reptes per millorar el món. Ara bé, són realistes? Ho serien si els governs s'impliquessin, perquè no hi ha prou amb les ONG. S'ha d'implicar els governs i la societat, que s'ha de sensibilitzar més, ha de ser més empàtica i receptiva, i un exemple d'això és el tema dels immigrants, on els ciutadans estan molt negats a acollir-los. És necessari un canvi global, que hi hagi un compromís d'ajut, aleshores podrien ser factibles aquests objectius.

RESULTATS PART PRÀCTICA

L'objectiu de les entrevistes era conèixer el funcionament de les ONG, crear un debat amb el paper del govern, el futur de les ONG i la seva faceta més obscura. També es pretén donar una visió en aquest treball sobre les diferents realitats en les quals treballen les ONG, com per exemple les associacions feministes, les que donen suport a malalties específiques, les que s'ocupen de la immigració, de l'extrema pobresa...

Vaig entrevistar a 7 ONG: Càritas, Creu Roja, ARRELS, ANTISIDA, LIKA, VOLS i Medicus Mundi junt amb Alpicat Solidari. Les persones a les quals vaig entrevistar eren, o bé les coordinadores de l'entitat, o bé les directores, o les secretaries generals.

General ONG

Pel que fa a Càritas, vaig entrevistar a Maria José Rossell Farré, que és la secretaria general de l'entitat, que és qui substitueix el director de l'ONG. A l'entitat de Creu Roja vaig entrevistar a Cristina Figueras, que actualment està al departament de Salut Socors i Emergències. La tercera entitat que vaig entrevistar va ser la d'ARRELS, i vaig intercanviar les preguntes amb Rosa Majoral, l'actual directora de l'ONG. Amb ANTISIDA em vaig trobar amb la coordinadora Anna Rafel, i amb l'entitat LIKA vaig entrevista a Iolanda Bardina. Pel que fa a l'entitat de VOLS vaig entrevistar a Begoña Simal, que és la coordinadora, i que tenen la seva principal seu a Barcelona. Finalment, vaig entrevistar a Mariola Espejo, que em va proporcionar informació sobre les dues entitats on havia treballat: Medicus Mundi i Alpicat Solidari.

El principal resultat que vaig obtenir en entrevistar aquestes ONG, va ser que trobem moltes entitats a Lleida que cobreixen àmbits d'actuació totalment diferents entre ells. Un dels que es diferencia més de la resta és l'entitat feminista LIKA, que lluita per aconseguir la igualtat i l'equitat de gèneres, i actuen principalment a Lleida, tot i que també han realitzat projectes i xerrades a Barcelona i altres zones de Catalunya. Una altra ONG ben diferenciada de la resta és la d'ANTISIDA, que tal com diu el seu nom mostra un suport i acompanyament a aquelles persones que pateixen la malaltia de la SIDA, i també treballen per fer una difusió de les prevencions en l'àmbit sexual, treballen principalment a Lleida. ARRELS, d'altra banda, és una entitat que acull a les persones que es troben sense llar i/o amb problemes d'addició dins de la nostra ciutat. També trobem Càritas que atén a persones de la ciutat que estan en situacions més desfavorides, però té seus a la resta d'Espanya. Després hi ha quatre entitats que, cada una en el seu àmbit, treballa sobretot als països menys desenvolupats per ajudar-los: VOLS ajuda

als infants dels països en vies de desenvolupament, Medicus Mundi treballa en l'àmbit de salut però també en aquest tipus de països, Alpicat Solidari mostra diferents projectes dins del poble d'Alpicat, però principalment actuen a Gàmbia, i finalment Creu Roja té molts àmbits d'actuació, tant a Lleida com a la resta de països.

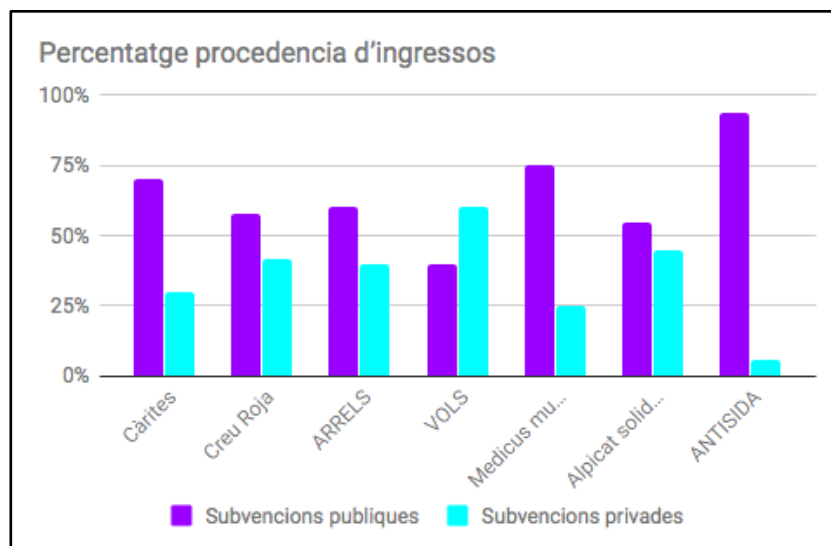
També trobem com a resultat que la majoria de persones que van començar com a voluntàries a les entitats han acabat treballant-hi, i que el que més els impulsa a continuar amb la seva feina és la motivació que els provoca el fet de poder tenir llibertat per assolir uns objectius que ajudaran als altres, poder treballar en equip, veure que el que fan provoca grans canvis, que es produeixen avenços al món gracies a la seva feina.

Un altre fet molt interessant que extrec de les entrevistes a les entitats, és que la majoria dels ingressos d'aquestes entitats vénen donats, majoritàriament, per subvencions públiques i per donacions privades.

Pel que fa a LIKA, és una associació que, tal com va dir Iolanda Bardina, tenen uns socis que paguen una quota a l'any de 60€, i també reben ingressos dels serveis (xerrades, tallers) que ofereixen. A més, algun any, tot i que poques vegades, han demanat alguna subvenció a l'Estat.

Si tenim en compte l'última memòria de cada ONG trobem els següents resultats:

	Subvencions Públiques	Donacions Privades
Càritas	70%	30%
Creu Roja	58%	42%
ARRELS	60%	40%
VOLS	40%	60%
Medicus mundi	75%	25%
Alpicat solidari	55%	45%
ANTISIDA	93%	7%

A més, cal afegir que la majoria de les representants d'aquestes entitats van negar estar sota un control polític, empresarial o sectari, tot i que hi ha una excepció que és la d'Alpicat Solidari, que va néixer a través de l'Ajuntament del poble, tot i que Mariola Espejo afirma que l'entitat no depèn de l'Ajuntament, però serveix com eina per cooperar en casos puntuals.

També va haver-hi algunes aportacions com la de Mª José Rossell, que va afirmar que tots estem sota un control; el control econòmic, el control de la societat, el control de l'Església (només la seva entitat, Càritas), però pel que fa al control polític intenten mantenir-se al marge. També Begoña Simal va afirmar que estan sota els controls que ells decideixen, com per exemple el del codi ètic.

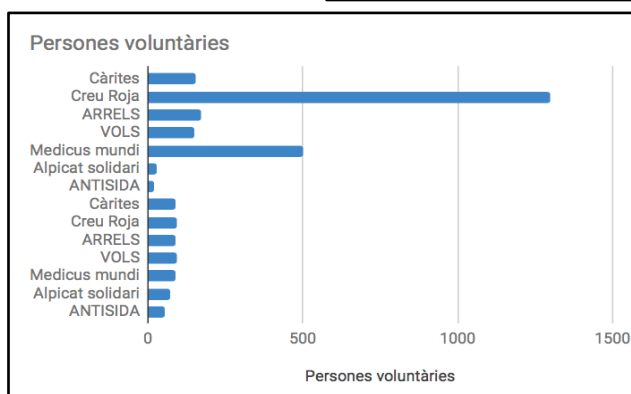
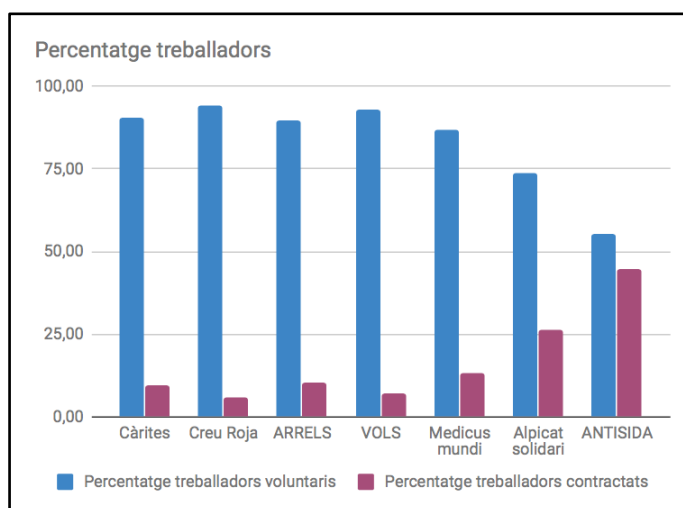
Voluntariat ONG

Si parlem de voluntariat, trobem diferents resultats de quantes persones voluntàries i quants treballadors contractats hi ha a cada entitat, tenint en compte l'última memòria de cada ONG:

	Persones Voluntàries	Persones Contractades
Càritas	154	16
Creu Roja	1.300	79
ARRELS	172	20
VOLS	150	11
Medicus mundi	500	75
Alpicat solidari	28	10
ANTISIDA	21	17

Pel que fa a l'associació LIKA fins aquest any tots els que eren presents a l'entitat eren voluntaris, però el 2018 van contractar una coordinadora. A més si hi ha alguna agent que ha col·laborat de forma puntual amb l'ONG per fer tallers o xerrades, l'han intentat retribuir d'alguna manera.

Per tant, sense tenir en compte a LIKA, aquests són els números de voluntaris a cada entitat l'any 2017:

Una altra pregunta que ha obtingut respostes variades és la de "hi ha una informació accessible per als joves que volen ser voluntaris?". Càrites va dir que no, i Mª José Rossell va argumentar que cal que les entitats adaptin el llenguatge al jovent i que els demanin coses més concretes si volen joves voluntaris. L'entitat VOLS i Begoña Simal van dir que en general creiem que la informació està molt a l'abast, però no ho està tant. Aquesta darrera opinió és molt similar a la de la representant de LIKA, ja que creu que la informació es pot trobar fàcilment però als joves no se li ofereix. A l'altra cara de la moneda trobem a Creu Roja, Alpicat Solidari, Medicus Mundi,

ANTISIDA i ARRELS, que creuen que la informació sí és abastable per als joves, però a vegades cal treballar més el compromís.

Mass Media ONG:

En primer lloc, dins de l'apartat de mitjans de comunicació, cal destacar que la gran majoria d'ONG, sobretot les més locals i petites, el que duen a terme per donar a conèixer el seu treball i, a vegades per recaptar fons, són xerrades, tallers i accions puntuals al carrer com manifestacions.

Molt poques, i poques vegades, surten a TV o a diaris. Càrites opta per una campanya que no sigui agressiva i, per tant només fan unes poques campanyes, com la campanya de Nadal, amb les quals alguna vegada surten a TV i altres a diaris. D'altra banda, Creu Roja al ser una ONG internacional surt molt a TV i diaris. Pel que fa a ARRELS, VOLS, Medicus Mundi, Alpicat Solidari i LIKA surten a TV i diaris de forma més puntual, i les 8 ONG coincideixen en què sobretot és útil per donar-se a conèixer i per fer sensibilització, i no tant per recaptar fons, tot i que sempre ajuda.

A més, totes també coincideixen en que hi poden haver algunes ONG que utilitzen la publicitat per ensenyar una imatge per commoure, per moure emocions i poder treure'n més benefici, i això no ho troben èticament correcte. Cal destacar les paraules de Rosa Majoral, directora d'ARRELS: *"A vegades ells el que busquen és sensacionalisme, donar una notícia impactant. Nosaltres volem donar a conèixer la situació d'aquestes persones però des de la dignitat, no des del macabre."*

Casos Corrupció ONG:

Una de les preguntes més interessants de l'entrevista era si els governs dels països en vies de desenvolupament estaven fent bé la seva feina, i si havien de ser les entitats les que construïssin escoles, ponts, hospitals en aquests països o havia de ser el mateix govern. La gran majoria de persones entrevistades coincideix en la resposta: les ONG haurien de ser una ajuda externa per si el govern no tingués diners o recursos suficients, però en molts casos aquests governs són corruptes o no assumeixen les seves responsabilitats.

A més, totes concorden en el fet que quan es fa públic un cas de corrupció en una altra entitat afecta en les seves ONG, algunes en magnituds molt altes, altres amb més baixes, però d'alguna

manera o una altra afecta. Tal com diu Iolanda Bardina, de LIKA, afecta sobretot a les entitats que estan relacionades amb l'ajuda als països empobrits, donat que els casos de corrupció se solen donar en aquests tipus d'ONG, per tant associacions com la de LIKA, feministes, o la d'ANTISIDA, no solen afectar en grans magnituds, tot i que també afecta la credibilitat de les entitats en general.

El futur de les ONG

Pel que fa al tema de si hi ha massa ONG, trobem respostes més variades. D'una banda, les representants de Càrites, Medicus Mundi i Alpicat Solidari es posen d'acord dient que sí que és cert que amb el boom de les ONG se'n van crear moltes, però no van poder sobreviure a la crisi i, per tant moltes van desaparèixer. D'altra banda, Rosa Majoral (ARRELS) creu que si es van crear tantes entitats, és perquè no sabien diferenciar entre si volien realment solucionar una necessitat o si només volien auto realitzar-se, i la representant d'ANTISIDA proposa una revisió d'aquelles ONG que s'han creat per solucionar una necessitat, però que aquesta potser ja no hi és, per tant cal revisar-les. Begoña Simal, de VOLS, està d'acord amb l'afirmació que hi ha massa ONG, i creu que s'hauria de treballar de manera conjunta per estalviar recursos i esforços. Finalment, Creu Roja i LIKA opinen que si hi hagués massa ONG, significaria que no hi haurien necessitats ni mancances al món, per tant no estan d'acord amb l'afirmació.

Per trobar una proposta per recuperar la confiança d'alguns "donants", que l'han perdut a causa dels casos de corrupció, Càritas diu que totes les ONG haurien de revisar el seu codi ètic quan algun d'aquests casos surt a la llum, però també fa una denúncia, ja que creu que s'exigeix més a les entitats solidàries que no a les administracions o a les grans empreses, pel simple fet que són unes organitzacions que ajuden als altres desinteressadament. Una altra proposta per part de Begoña Simal és la d'avaluar l'impacte de les accions de les entitats per tal de guanyar-se la credibilitat dels donants.

A més Rosa Majoral, d'ARRELS assegura que a vegades la coordinació entre entitats és innecessària, sobretot en territoris com Lleida, això és una opinió que contrasta amb la d'Anna Rafel, d'ANTISIDA, que proposa la unitat entre ONG, per tal que no hi hagi competència. Iolanda Bardina (LIKA) creu que la unió fa la força, per tant està a favor de la coordinació entre les entitats.

Finalment, amb la pregunta de si troben factible que per a l'any 2030 s'hagin assolit els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda 2030, totes les representants de les entitats

asseguren que no serà possible aconseguir-ho, ja que no depèn només de les ONG, depèn sobretot de si el govern mostra interès, i fins ara no n'ha mostrat.

CONCLUSIONS

Un dels objectius d'aquest treball era saber els diferents àmbits d'actuació de les diverses entitats que podem trobar a la nostra ciutat, Lleida. Un cop feta la part pràctica, es pot concloure que es poden trobar molts àmbits d'actuació en una ciutat petita, ja que de les vuit entitats que s'han entrevistat totes tenien àmbits d'actuació bastant diferenciats: algunes estaven enfocades a la salut, altres a les addiccions i les persones sense llar, algunes se centraven en els infants al tercer món, altres estaven més especialitzades en malalties, i d'altres estaven totalment enfocades al feminisme. Per tant, trobem que hi ha molts tipus de necessitats i mancances, i que d'aquestes neixen tots els tipus d'ONG, estudiats a la part teòrica del treball.

També es treu com a conclusió que les ONG generalment són independents i no es troben sota un control empresarial, polític o sectari. Si bé és cert que a vegades demanen subvencions al govern, o reben donacions d'empreses, sempre ho fan sota una reglamentària i amb els projectes ben clars. En la gran majoria de les entitats la transparència és clara.

Un dels altres objectius d'aquest treball era aprofundir en el voluntariat i en la importància del fet que els joves siguin voluntaris, ja que normalment el perfil de voluntaris és de persones de mitjana edat, prejubilades o jubilades. Les entitats a les quals vaig entrevistar afirmen que als joves se'ls ha de demanar coses més puntuals i concretes perquè responguin, ja que no poden col·laborar de forma més permanent.

Pel que fa als marcs internacionals analitzats a la part teòrica del treball (el PNUD, els ODS i el O'7) es pot concloure que són organismes molt ben plantejats i estructurats, que mantenen una esperança en la població i en les ONG, i que van ser creats pels governs per tal de mantenir les consciències calmades. No obstant això, un cop analitzades les entrevistes de la part pràctica es conclou que no es tracten d'objectius que es puguin aconseguir per l'any 2030, si no es dóna el cas en el qual els governs mostren més interès per generar canvis.

Si ens centrem en els casos de corrupció que s'han dut a terme al llarg dels anys, observem que són normalment les grans entitats les que aprofiten la seva posició per auto beneficiar-se, parlem per exemple d'UNICEF o de *Greenpeace*, i totes guarden una relació: sempre són els grans dirigents els més corruptes, ja que al moure tants milions de diners, es desperta la seva faceta més avariciosa.

No obstant això, també cal destacar que un cop vists els casos de corrupció d'algunes ONG, podem observar que l'afirmació que vaig fer en un apartat del treball queda comprovada: *"les ONG no són millors que la societat de la qual sorgeixen; tampoc dels polítics, els periodistes, els*

empresaris i els bisbes. Tota organització humana comet errors, l'important és tenir capacitat de detectar-los i resoldre'ls". No s'hauria de jutjar una entitat pels errors comesos entre un reduït nombre de persones, no s'hauria de desmitificar el treball que fan les grans i les petites ONG, ja que al cap i al fi totes es creen amb la finalitat d'ajudar. L'important és sempre saber resoldre els problemes, no convertir l'error d'alguna persona en un problema estructural, no encobrir els escàndols per temor a perdre credibilitat.

Les ONG queden exposades al ser unes organitzacions que es van crear amb l'única finalitat d'ajudar. La nostra societat no entén la verdadera definició d'ajuda, de caritat i de donar sense esperar res a canvi. Per aquesta raó intentem trobar el mínim error en aquestes entitats, per demostrar-nos a nosaltres mateixos que la bondat no es perpetua, i que l'avarícia sempre guanya. D'aquesta manera, podem concloure que quan un cas de corrupció surt a la llum afecta molt a totes les entitats, ja que la població tendeix a globalitzar i a generalitzar, i provoca que totes les entitats perdin credibilitat i que, per tant, es produeixi una disminució dels beneficis.

A més, trobem que el paper dels governs en els països en vies de desenvolupament és crucial, ja que en molts casos no donen resposta a les necessitats i a les mancances dels seus ciutadans, no accepten les seves responsabilitats, i deixen la seva feina per les ONG. Això es pot concloure principalment per les entrevistes a les ONG, on totes concorden que les entitats només haurien de ser subsidiàries, ja que la feina principalment és del govern de cada país.

Com es va dir al principi de l'apartat teòric de l'univers mediàtic a les ONG; "*contra més cruesa, més diners*" i això queda comprovat un cop acabat el treball. Es pot concloure, tal com han afirmat moltes representants de les entitats que he entrevistat, que els mitjans de comunicació són una eina perfecta per desmentir crítiques, per commoure, per moure emocions amb l'objectiu de beneficiar-se. Això pot resultar contradictori, donat que aquests beneficis van dirigits a les persones que ho necessiten.

El problema el trobem quan els "donants" només proporcionen diners a les entitats davant grans catàstrofes, ja que això provoca que per moltes ONG sense una catàstrofe humanitària no hi ha ajuda, i quan s'hi produeix una verdadera catàstrofe hi ha baralles per estar presents i sortir a la foto. S'hauria de profunditzar en les causes de la pobresa i en què es pot fer per combatre-la, com també s'hauria de profunditzar en els problemes del dia a dia, no només en desastres puntuals.

Un altre objectiu del Treball de Recerca era saber si hi hauria un futur per les ONG, si els calia una nova coordinació i si hi havia massa entitats. Després de la part teòrica i la part pràctica es pot concloure que, tot i que actualment les ONG han perdut més credibilitat, sí que hi haurà un

futur per aquestes entitats si continuen havent-hi necessitats al món i persones disposades a ajudar. A més, es conclou que una manera de recuperar la confiança dels donants i d'impulsar un canvi dins d'aquestes organitzacions és la coordinació de les ONG, una unió entre totes les entitats per estalviar recursos i per obtenir més perspectives de la resolució d'un problema. A més, amb aquesta unió d'entitats es podrien reduir el nombre d'ONG.

Finalment, cal destacar que aquest treball va començar amb l'objectiu de fer un anàlisi més profund d'aquestes entitats, per saber com funcionen, com treballen, per resoldre els dubtes bàsics com "d'on treuen els diners?" o "realment tot va dirigit als qui ho necessiten?". Vaig començar aquest treball amb prejudicis, amb una opinió de les ONG basada en el que sempre havia sentit: que eren entitats que ajudaven, però que no es podia confiar plenament en elles, donat que hi havia hagut molts casos de corrupció.

Un cop acabat el treball, m'adono que buscant una crítica objectiva de les ONG he trobat una crítica més profunda de la nostra societat. Ens tanquem en banda i basem les nostres opinions en el que llegim o escoltem als medis, busquem el mínim error de les persones que ajuden sense esperar res a canvi per enfonsar-les. Quan donem mínimament ho fem per sentir-nos més bé amb nosaltres mateixos i per autoconscienciar-nos que estem ajudant, i no busquem una solució real a aquests problemes que ens envolten. Aquesta és una conclusió més personal i generalitzada, ja que no tothom compleix amb aquest comportament.

Aquest treball m'ha obert els ulls a un món que no havia tingut l'oportunitat d'acabar de descobrir, i crec que és un món que mereix l'esperança de pensar que té un futur, ja que avui en dia les ONG simbolitzen la cura de la malaltia i les catàstrofes, i sense elles no ens queda res.

WEBGRAFIA

PROFESOR EN LÍNEA *La comunidad internacional y los esfuerzos por la paz.* [En línea] 2015

Disponible a: <http://www.profesorenlinea.cl/universalhistoria/SigloXXPaz8BU2.htm> [Consultat el 19 de juliol de 2018]

SIGNIFICADOS *Significado de Globalización* [En línea] 03/05/2018

Disponible a: <https://www.significados.com/globalizacion/> [Consultat el 19 de juliol de 2018]

PROGRAMA DE LAS NACIONES UNIDAS *Perspectivas de futuro* [En línea] 2018

Disponible a: <http://www.undp.org/content/undp/es/home/about-us.html> [Consultat el 22 de juliol de 2018]

PROGRAMA DE LAS NACIONES UNIDAS *Igualdad de derechos y oportunidades* [En línea] 2018

Disponible a: <http://www.undp.org/content/undp/es/home/gender-equality.html> [Consultat el 22 de juliol de 2018]

PROGRAMA DE LAS NACIONES UNIDAS *Una respuesta oportuna y efectiva* [En línea] 2018

Disponible a: <http://www.undp.org/content/undp/es/home/crisis-response.html> [Consultat el 22 de juliol de 2018]

PROGRAMA DE LAS NACIONES UNIDAS *Innovador. Centrado en las personas. Basado en el conocimiento* [En línea] 2018

Disponible a: <http://www.undp.org/content/undp/es/home/development-impact.html> [Consultat el 22 de juliol de 2018]

ACNUR *¿Qué son los Objetivos de Desarrollo Sostenible?* [En línea] 26/06/2017

Disponible a: https://eacnur.org/es/actualidad/noticias/entidades-publicas/ods-objetivos-de-desarrollo-sostenible-de-la-onu?utm_sc=google&utm_md=SEM&utm_cp=1019199550&matchtype=b&keyword=&gclid=C

[jwKCAjw-8nbBRBnEiwAqWt1zWsgnhm9GtNv4BOR40Mo_47-](#)

[fNTuHyy54lPAhigg1yt9Xlk3Kg4GeBoCiucQAvD_BwE](#) [Consultat el 30 de juliol de 2018]

PROGRAMA DE LAS NACIONES UNIDAS *Objetivos de Desarrollo Sostenible* [En línia] 2018

Disponible a: <http://www.undp.org/content/undp/es/home/sustainable-development-goals.html> [Consultat el 30 de juliol de 2018]

PLATAFORMA 0'7 *¿Qué es el 0'7?* [En línia] 09/12/2018

Disponible a: <http://www.plataforma07.org/queesel07.html> [Consultat el 9 d'agost de 2018]

BlogOPin.a *La estafa de UNICEF* [En línia] 26/01/2015

Disponible a: <https://blogopinar.blogspot.com/2015/01/la-estafa-de-unicef.html> [Consultat el 18 d'agost de 2018]

EL MUNDO *Médicos sin Fronteras revela 24 casos internos de abuso sexual ante el escándalo Oxfam* [En línia] 14/02/2018

Disponible a: <https://www.elmundo.es/internacional/2018/02/14/5a845ccc468aeb8c498b45fc.html> [Consultat el 18 d'agost de 2018]

TIEMPO ARGENTINO *El lado oscuro de las ONGs más prestigiosas* [En línia] 2018

Disponible a: <https://www.tiempoar.com.ar/nota/el-lado-oscuro-de-las-ongs-mas-prestigiosas> [Consultat el 20 d'agost de 2018]

ENLACES *El lado oscuro de las ONG* [En línia] 10/10/2018

Disponible a: <http://alienarka.blogspot.com/2010/10/el-lado-oscuro-de-las-ong.html> [Consultat el 21 d'agost de 2018]

EL PAÍS *Detenido el presidente de Oxfam por un caso de corrupción cuando era ministro de Guatemala* [En línea] 14/02/2018

Disponible

a:

https://elpais.com/internacional/2018/02/13/actualidad/1518531889_199921.html [Consultat el 26 d'agost de 2018]

EL CONFIDENCIAL *Abusos sexuales, corrupción... qué pasa en la ONG que recibe dinero de 192.000 españoles* [En línea] 14/02/2018

Disponible a: https://www.elconfidencial.com/mundo/2018-02-13/oxfam-espana-presidente-haiti-abusos-sexuales_1521463/ [Consultat el 26 d'agost de 2018]

HUFFPOST *Detenido el presidente de Oxfam Internacional por un caso de corrupción en Guatemala* [En línea] 13/02/2018

Disponible a: https://www.huffingtonpost.es/2018/02/13/detenido-el-presidente-de-oxfam-internacional-por-un-caso-de-corrupcion-en-guatemala_a_23360418/ [Consultat el 26 d'agost de 2018]

PLAYGROUND *Abusos, bacanales sexuales y corrupción: las claves del escándalo en Oxfam* [En línea] 14/02/2018

Disponible a: https://www.playgroundmag.net/now/Duro-golpe-para-Intermon-Oxfam-las-claves-de-lo-que-esta-pasando-en-la-ONG_27866210.html [Consultat el 26 d'agost de 2018]

LA VANGUARDIA *Los implicados en el escándalo sexual de Oxfam en Haití amenazaron a testigos* [En línea] 19/02/2018

Disponible

a:

<https://www.lavanguardia.com/internacional/20180219/44916593154/implicados-escandalo-sexual-oxfam-haiti-amenazaron-testigos.html> [Consultat el 26 d'agost de 2018]

INFOLIBRE *Oxfam, matar al mensajero* [En línea] 15/02/2018

Disponible

a:

https://www.infolibre.es/noticias/opinion/columnas/2018/02/15/oxfam_matar_mensajero_75241_1023.html [Consultat el 26 d'agost de 2018]

BIBLIOGRAFIA

MARTÍ, F. “El futur de les ONG”. *ONGC* Vol. Hivern (2009-2010), num 40, p. 14-15.

JAVIER, E. S. “ONGD: Reinventar-se com moviments socials?”. *ONGC* Vol. Estiu (2007), num 30, p. 8-11.

CECILIA, L.M i MARTA, T.R “No esperis, tu pots canviar el món”. *ONGC* Vol. Tardor (2006), num 27, p. 48-50

FRANCESC, D. “L’autocrítica a les ONGD”. *ONGC* Vol. Tardor (2012), num 51, p. 3.

FRANCESC, M. H. “Hi ha massa ONGD?”. *ONGC* Vol. Tardor (2012), num 52, p. 48-50.

FRANCES, D. “Cal una nova coordinació per les ONG”. *ONGC* Vol Hivern (2008-2009), num 36, p. 3

MIQUEL, C. R. “Els reptes per una nova coordinació per al desenvolupament”. *ONGC* Vol Hivern (2008-2009) num 36, p. 13-15.

VICTOR, L.G “Una nova coordinació per les ONG?” *ONGC* Vol Hivern (2007-2008) num 32, p. 9-11

IEGOR GRAN. *¡ONG!*. 1a ed. Madrid: Lengua de Trapo, 2004. ISBN 84-96080-17-X

JOAN GOMIS. *ONG, una nova manera de fer política*. 1a ed. Lleida: Pagès editors, 2000. 40v. ISBN: 84-7935-675-8

CARLOS GÓMEZ GIL. *Las ONG en la globalización*. 1a ed. Barcelona: Icaria. 50v. ISBN: 84-7426-762-5.

CARLOS GÓMEZ GIL. *Las ONG en España: de la apariencia a la realidad.* 1a ed. Madrid: Catarata, 2005. 201v. ISBN: 84-8319-221-7

JEAN ZIEGLER. *El hambre en el mundo explicado a mi hijo.* 1a ed: Barcelona: La Medianoche, 200. ISBN: 84-7669-416-4

JOSÉ DAVID GARRIDO VALLS. *El lado oscuro de las ONG.* 1a ed: España: Arcopress, 2007. ISBN: 978-84-96632-24-0

ENRIC PRAT. *Els moviments socials a la Catalunya contemporània.* 1a ed: Edicions Universitat de Barcelona, 2004. ISBN 9788447527908